ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 30. JUNIJA 1977 ŠTEVILKA: 25. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Jože Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

SPORAZUM O TEMELJIH NAČRTA POSLOVNE SKUPNOSTI ZA JEKLO

Dne 23. junija je bil na gospodarski zbornici Slovenije podpisan samoupravni sporazum o temeljih načrta razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla za obdobje 1976—1980. Ta pomemben dokument pomeni obvezo železarn in ostalega kovinsko predelovalnega kompleksa za medsebojno usklajevanje proizvodnje in predelave jekla na Slovenskem.

V Sloveniji ima proizvodnja jekla devet stoletij staro zgodovino, v vseh obdobjih pa je pridobivanje železa in jekla imelo svoj namen — izdelava orodja, orožja, strojev in naprav. Posebno značilen primer uspele povezave proizvodnje in predelave jekla datira iz jugoslovanskega obdobja med obema svetovnima vojnama, ko je zasebni kapitalist, ki je upravljal takrat z najpomembnejšo kovinsko predelovalno industrijo v Sloveniji, z današnjo tovarno emajlirane posode v Celju, prevzel tudi železarno Jesenice, oziroma Kranjsko industrijsko družbo, tam vložil sredstva za proizvodnjo kvalitetne pločevine in trakov — globoki vlek — za specialne potrebe svoje industrije v Celju. Razen rekonstrukcije takrat zastarele jeseniške železarne, je bil na ta način, kar je še prav posebno pomembno, z osvajanjem specialne kvalitetne pločevine storjen tudi prvi korak za postopno preusmeritev te tovarne v železarno kvalitetnih in plemenitih jekel. To je seveda vplivalo tudi na poznejšo odločitev, ko so v okviru delitve dela povojne jugoslovanske črne metalurgije za takšno proizvodnjo bile naravnane vse tri slovenske železarne.

(Nadaljevanje na 2. strani)

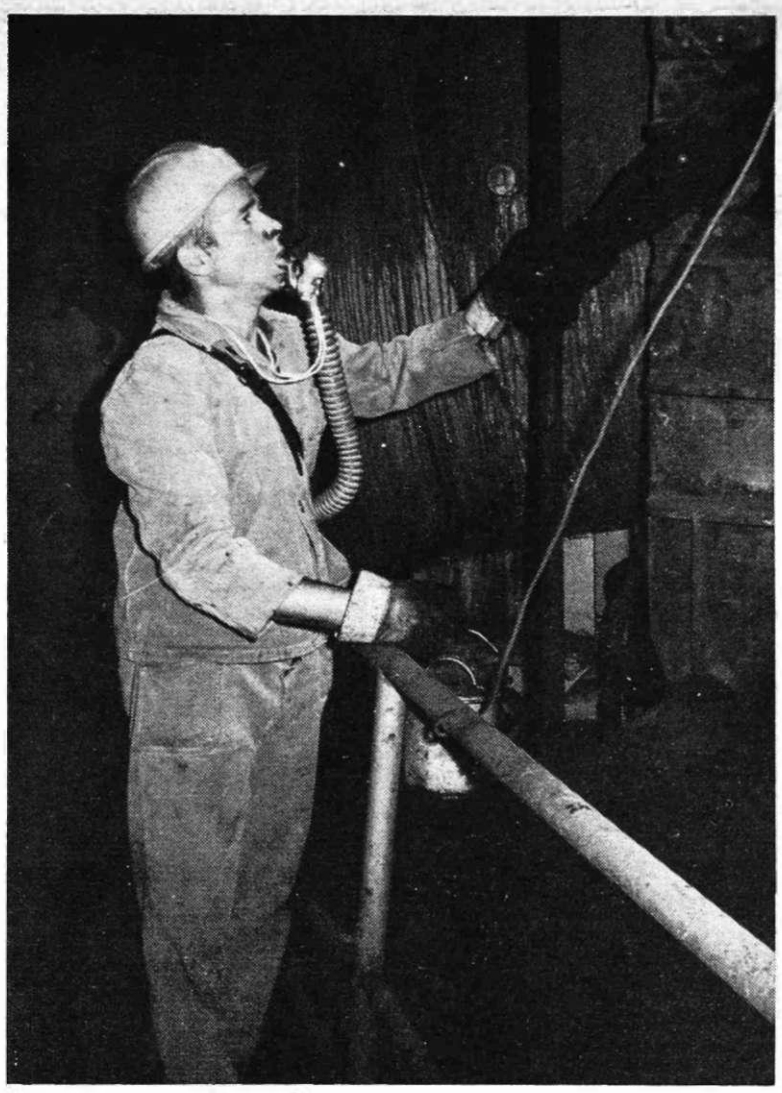

Sodelavec — mazilni ključavničar pri čistilcih na plavžih

VOLITVE V TOREK, 28. JUNIJA PROTI PRIČAKOVANJU

Na volitvah v samoupravne organe Železarne ter v delegacije za zbor združenega dela in skupščine SIS, ki so bile v torek, 28. junija v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih Železarne, so delavci izkazali svojo samoupravno zavednost in pripadnost, saj so se kljub zelo visoki dopustniški in bolezenski odsotnosti udeležili volitev 81,8 odstotno. V marsikateri temeljni organizaciji in delovni skupnosti je udeležba večja kot pa je bila prisotnost tega dne. Mnogi delavci so prišli voliti, čeprav so bili že na rednem dopustu ali pa so bili odsotni zaradi bolezni.

Po posameznih temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih pa je bila udeležba takale:

TOZD: Plavž 81,1 %, Jeklarna 81,1 %, Livarna 91,2 %, Valjarna bluming-štekel 82,7 %, Valjarna žice 85,8 %, Valjarna debele pločevine 82,1 %, Hladna valjarna Bela 77,0 %, Hladna valjarna Jesenice 83,9 %, Žičarna 74,9 %, Profilarna 76,2 %, Vratni podobji 82,2 %, Jeklovlek 78,5 %, Elektrode 80,8 %, Žebljarna 80,2 %, Kovinoservis 85,9 %, Monter 83,0 %, Strojne delavnice 80,1 %, Remontne delavnice 84,5 %, Vzdrževanje 79,8 %, Energetika 90,0 %, Transport 80,3 %, Družbena prehrana 84,7 %;

DELOVNE SKUPNOSTI: za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje 83,3 % za komercialne in finančne zadeve 84,8 %, za ekonomiko, tehnično kontrolo in razvoj ter novogradnje 80,0 %.

Koordinacijski odbor glede na dosežene izide ugotavlja, da so bile volitve v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih uspešne in veljavne, ker je volilo povsod več kot polovica vseh delavcev. Glede na določila zakona o volitvah delegacij pa izidi glasovanja kažejo, da so izvoljeni vsi kandidirani delegati, razen sedmih v TOZD Remontne delavnice, kjer je bio kandidiranih več kandidatov, kot pa štejejo delegacije.

Koordinacijski odbor

ŽELEZARJI O POSLOVANJU

Dne 22. junija je v Kropi imel svojo redno sejo delavski svet Slovenskih železarn. Poleg obravnave in odobravanja konkretnih razvojnih projektov je bila osrednja točka dnevnega reda izvrševanje gospodarskega načrta in razčlenitev ekonomskega položaja delovnih organizacij Slovenskih železarn v letošnjem letu.

Na podlagi pismenega gradiva in predvsem široke razprave tako na seji upravnega kot delavskega sveta SŽ, je bilo ugotovljeno, da reproduktivna sposobnost delovnih organizacij in celotne sestavljene organizacije združenega dela slabi.

Po relativno ugodnem letu 1975, ko sta se skupni dohodek in dohodek SOZD SZ povzpela na 8,3 milijarde oziroma 1,9 milijarde din in s tem na prvo mesto med proizvodnimi organizacijami združenega dela v SR Sloveniji, je v letu 1976 v poslovanju nastala stagnacija. Proizvodnja jekla je padla za 2 %, fizični obseg bla-

(Nadaljevanje na 4. strani)

NEKATERI AKTUALNI PROBLEMI GOSPODARSKEGA RAZVOJA

Predsedstvo gospodarske zbornice Slovenije je na svoji 102. seji, dne 14. junija 1977, obravnavalo teze za razpravo o nekaterih aktualnih problemih gospodarskega razvoja. Gre za problemski prispevek zbornice k analizi o izvajanju srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije v letih 1976 in 1977 ter prvim ocenam za leto 1978, o čemer bo koncem julija razpravljala skupščina SRS. Teze so bile posredovane tudi 25-im delovnim organizacijam, da bi dale k njim svoje pripombe. Na podlagi dopolnilnih predlogov, izoblikovanih na seji predsedstva GZS, ter pripomb, ki jih bodo posredovale OZD, bo izdelan končni dokument o tej problematiki, o katerem bo razpravljal in zavzel stališča upravni odbor GZS.

Posebno poročilo o aktivnosti zborničnih organov na področju izvajanja dogovora o temeljih republiškega srednjeročnega plana (objavljeno je v Vestniku GZS št. 23), ki bo vključeno v omenjeno analizo, je

(Nadaljevanje na 2. strani)

LETOS ŽE 12.179.397 DIN INOVACIJSKIH PRIHRANKOV

Odbori za gospodarstvo pri TOZD, ki so zadolženi in odgovorni za ocenjevanje inventivne dejavnosti in nagrajevanje uspešnih iznajditeljev, novatorjev in racionalizatorjev, so v letošnjem letu na desetih sejah pozitivno ocenili 24 tehnoloških in tehničnih inovacij, ki so jih avtorji uvedli v proizvodni proces in predložili v oceno v zadnjem času.

S temi inovacijami so neposredni proizvajalci, energetiki in vzdrževalci, analitiki in drugi prihranili temeljnim organizacijam preko 12 milijonov dinarjev (12.179, 397,00 din). Na osnovi pravilno prikazanih izračunanih prihrankov in koristi tehnoloških in tehničnih izboljšav, so bile avtorjem odobrene in izplačane spodbudne odškodnine in letne rente v skupni višini 269.360,00 din.

Na drugi seji odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Jeklarne, 10. junija, so obravnavali dve tehnični izboljšavi in obe na osnovi pozitivnih ocen in priporočil pristojnih in odgovornih strokovnjakov in izvedencev pozitivno ocenili.

Za tehnično izboljšavo št. 2291 »uspešna rekonstrukcija, izboljšava dveh mačkov v saržirnici martinarne«, je bilo trem avtorjem za letni prihranek v višini 18.850,00 din odobrena in priznana nagrada v višini 1.591,00 din, katero si avtorji delijo v razmerju Anton Koblar 35 %, Janez Faletič 35 %, Božidar Pristavec 15 %, ostalih 15 % pa odstopajo sindikalni organizaciji žerjavnega oddelka.

Trije avtorji, Joža Hudolin in Bernard Olip iz oddelka inštalacij in Jože Rožič iz martinarne, so izvedli novo boljšo izvedbo hladilnih vodov vratic vseh martinovih peči. S to tehnično inovacijo so v enem letu prihranili 357.109,00 din na ključavničarskih in instalacijskih vzdrževalnih urah, prav tako pa so na ta način znižali tudi druge, zidarske vzdrževalne ure. Na osnovi potrjenega in overovljenega prihranka so avtorjem, na osnovi faktorja ustvaritvene sposobnosti 0,7, priznali in odobrili odškodnino v višini 14.898,00 din. Le-to si avtorji sporazumno delijo v enakih razmerjih tako, da vsak prejme po 4.966,00 din.

Na dveh sejah odbora za gospodarstvo pri TOZD Jeklarna, so 26. aprila in 10. junija pozitivno ocenili šest inovacij in za skupni letni prihranek v višini 4,097.053,00 din prizadevnim in uspešnim avtorjem priznali šest odškodnin in rent v skupni višini 112.243,00 din. To je lepo spodbudno priznanje avtorjem za njihovo ustvarjalno in delovno inventivno aktivnost.

Doseženi uspehi v prvem polletju letošnjega leta kažejo, da bomo z večjim številom uspešnih inovacij dosegli še večje uspehe kot smo jih dosegli leta 1975 in 1976, v prvem in drugem letu tehničnih in tehnoloških novacij.

PREDVIDENA PROIZVODNJA V JUNIJU

Proizvodni rezultati, predvideni za mesec junij, kažejo, da bodo mesečne operativne programe skupne proizvodnje dosegle ali presegle naslednje temeljne organizacije združenega dela: Livarna, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Vratni podboji, Jeklovlek in Žebljarna.

Mesečnega operativnega programa skupne proizvodnje po oceni ne bodo dosegle naslednje temeljne organizacije združenega dela:

PLAVŽ — zaradi kvalitete vsipa, v katerem prevladujeta železova ruda Tomašica in ruda iz nasipa.

JEKLARNA — martinarna bo verjetno dosegla programirano skupno proizvodnjo, vendar pa jo elektro jeklarna ne bo. Vzrok za to je bila redukcija električne energije na obeh pečeh zaradi del na hidroelektrarni Moste, dne 12. junija in je trajala 12 ur ter zaradi težav s proizvodnjo dinamo jekel.

VALJARNA BLUMING — ŠTEKEL — ima v juniju znatno preveč raznih obratovalnih zastojev in je to glavni vzrok za nižjo skupno proizvodnjo.

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV — je imela tudi v juniju še proizvodne težave, povezane z izvedeno rekonstrukcijo. Valjarna profilov bo operativni program skupne proizvodnje presegla.

HLADNA VALJARNA BELA — ne bo dosegla programirane skupne proizvodnje zaradi nekaterih težav, oziroma okvar, ki so nastale v proizvodnem procesu.

PROFILARNA — je imela težave zaradi pomanjkanja vložka. To je bila posledica občasno slabšega obratovanja valjarne štekel.

V ELEKTRODE je bilo nekaj okvar in je zato nekoliko zaostala za programirano proizvodnjo.

K.

NEKDANJIM BORCEM IN AKTIVISTOM NOV OB 4. JULIJU — DNEVU BORCA ČESTITAMO

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE SKUPNOSTI

V jeseniški občini je bila 28. decembra 1976 ustanovljena samoupravna interesna komunalna skupnost (SKS), na način kot so organizirane ostale interesne skupnosti. Do 10. junija, ko je bil na skupščini SKS sprejet sklep o javni razpravi o srednjeročnem programu komunalnih del za obdobje 1977—80 in letnem planu za 1977, je komunalna skupnost že opravila nekaj predvidenih nalog.

Poleg priprave programov komunalnih del, se je skupščina tudi dokončno formirala tako, da je poleg že izvoljenih in delujočih zborov (porabniki in izvajalci) ter izvršnega odbora, imenovala tudi člane v odbore in enote za posamezne dejavnosti, kot so:

1. enota za oddajanje in urejanje stavbnih zemljišč.
2. odbor za kanalizacijo, oskrbo z vodo in javno čistočo,
3. odbor za promet,
4. odbor za cestno gospodarstvo,
5. odbor za komunalno energetiko in komunalno oskrbo,
6. odbor za parke, zelenice, pokopališča, javne spomenike in turistično komunalo,
7. odbor za finančno-ekonomska vprašanja komunalnega gospodarstva.

Široka in razvejena dejavnost komunalnega gospodarstva, živ, neposreden in občutljiv interes

(Nadaljevanje na 9. strani)

Čeprav je od zadnjih kongresov Zveze komunistov minilo že tri leta in so že v teku priprave na naslednje, to je osmi kongres Zveze komunistov Slovenije in enajsti kongres Zveze komunistov Jugoslavije ter kongrese Zveze komunistov ostalih republik in pokrajin, ki bodo pomladi prihodnje leto, nam ostaja še velik dolg do uresničevanja revolucionarnih dokumentov zadnjih kongresov, ki v bistvu pomenijo idejnopolitično usmeritev in akcijo pri uresničevanju ustavnih določil. Le-te smo dobili še bolj konkretizirane in idejnopolitično utemeljene v zakonu o združenem delu in v nekaterih drugih sistemskih rešitvah, pa tudi v množici dokumentov, ki so bili sprejeti v Zvezi komunistov po kongresih pa tudi v ostalih družbenopolitičnih organizacijah. Lahko bi rekli, da orožje za spreminjanje družbeno-ekonomskih in proizvodnih odnosov ter uveljavljanje sistema socialističnega samoupravljanja imamo, le, da ga še premalo poznamo in uporabljamo in zato tudi naši rezultati, kljub hotenjem in željam, niso taki kot bi želeli. Prav gotovo moramo poudariti, da so vse te revolucionarne spremembe proces, ki zahteva za uresničevanje daljše obdobje, vendar pa ta proces lahko pospešijo organizirane socialistične sile, ki morajo poznati zakonitosti družbenega razvoja in v okviru teh zakonitosti usmerjati razvoj.

Ob vsem tem seveda ne bi smeli biti preskromni in ne poudariti izrednih uspehov, ki smo jih dosegli v dosedanjem družbeno-ekonomskem razvoju in še posebno zaradi tega, ker smo že pred 27 leti s prvimi delavskimi sveti in upravnimi odbori začeli sproščati ustvarjalne sposobnosti delavcev in vseh delovnih ljudi in stopili na pot osvobajanja dela in človeka. Rezultati so vidni vsepovsod, tako v materialnem, kot v duhovnem standardu naših delovnih ljudi in občanov, v razvoju gospodarstva, šolstva, znanosti, kulture, zdravstva itd., itd. Prav gotovo pa je bil velik napredek dosežen tudi v razvoju socialističnega samoupravljanja, v neposrednem odločanju delovnih ljudi in občanov o našem celotnem družbeno-ekonomskem razvoju. Prav na tem torišču pa so prisotna vsa naša prizadevanja ravno na sedanji stopnji našega samoupravnega socialističnega razvoja.

Ravno na to torišče boja, boja za nove družbeno-ekonomske in proizvodne odnose ter uveljavljanja sistema socialističnega samoupravljanja, moramo osredotočiti vsa naša prizadevanja v pripravah na kongrese Zveze komunistov. Bili bi krivični, če bi trdili, da teh prizadevanj ni. Nasprotno, predvsem Zveza komunistov, navdihovalka našega revolucionarnega socialističnega razvoja, skupaj z vsemi ostalimi ustvarjalnimi silami naše družbe, vlaga velika prizadevanja za hitrejša uresničevanja ustavnih določil in zakona o združenem delu ter drugih sistemskih rešitev, ki so sledile tema dvema dokumentoma.

PRIPRAVE NA VIII. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE IN XI. KONGRES ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Pri vseh teh prizadevanjih pa seveda moramo biti tudi dovolj kritični in samokritični, kajti rezultati prizadevanj niso vedno ekvivalentni delu, ki ga vlagamo v ta prizadevanja. To pa predvsem zaradi tega, ker se mnogokrat zadovoljujemo s formalnimi sklepi, z ne dovolj idejnopolitičnimi analizami in ocenami ter nemalokrat s samozadovoljstvom, da smo že s samo razpravo o tem ali drugem vprašanju, stvari premaknili naprej. Posledice takega dela so seveda pogostna sestankovanja, množica izgubljenega časa, parcialne rešitve posameznih vprašanj in podobno. Zelo poredko se namreč na sestankih ali sejah srečujemo z idejnopolitično argumentiranimi, prodornimi in prepričljivimi besedami. Prevečkrat taki sestanki ali seje izzvenijo kot »pogovori pod lipo« ali kot slabi propagandni nastopi. Ogromno izgubljenega časa, brez pravega učinka, brez prave akcije.

Za prepričljivo in učinkovito nastopanje na sestanku je namreč potrebno biti oborožen, poznati zakonitosti družbenega razvoja, poznati temeljne vsebinske opredelitve ustave in zakona o združenem delu, poznati idejnopolitična stališča Zveze komunistov in ostalih družbenopolitičnih organizacij, skratka biti idejnopolitično oborožen. Zato pa nam ob množici sestankov in besedičenja običajno primanjkuje časa. Iz tega je kaj lahko potegniti bogato šolo, manj sestankov in ti bolje pripravljeni ter učinkoviti, ostali čas pa uporabiti za individualno in skupinsko usposabljanje. Kajti socialistično samoupravljanje je po ustavi PRAVICA — DOLŽNOST IN ODGOVORNOST, zato pa je treba biti pripravljen in usposobljen, tako kot mora biti usposobljen za svoje delo delavec na delovnem mestu.

Na ta vprašanja je opozorila pa tudi zavezala komuniste že peta seja centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije januarja lanskega leta. V sklepih seje je namreč poudarjeno med drugim, da se morajo komunisti dodobra spoznati s temeljnimi vsebinskimi vprašanji ustave in z dokumenti sprejetimi na zadnjih kongresih Zveze komunistov. Dejstvo je namreč, da komunisti delujejo kot avantgarda med delavskim razredom in v vseh družbenopolitičnih organizacijah in da bi tako oboroženi lahko odigrali mnogo bolj učinkovito vlogo v boju za uresničevanje ustave in zakona o združenem delu.

Priprave na VIII. kongres Zveze komunistov Slovenije in XI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije, bi morale tako za Zvezo komunistov kot za vse organizirane socialistične sile pomeniti prelamljanje z dosedanjo negativno prakso, kritično soočanje s tem, kako daleč smo pri uresničevanju ustave in zakona o združenem delu ter drugih sistemskih rešitev, konkretno dogovarjanje za akcije v nadaljnjem boju za socialistično demokracijo pa tudi soočanje z velikimi dosežki, ki smo jih dosegli v preteklem obdobju. Kajti ravno izjemni dosežki in velik razvoj na vseh področjih družbenega življenja in dela so argumenti in dokumenti naše pravilne samoupravne usmerjenosti in ravno na teh dokumentih in dosežkih, bi morali hitreje uresničevati družbeno-ekonomske in proizvodne odnose ter krepiti sistem socialističnega samoupravljanja. To so vzvodi našega nadaljnjega razvoja, ekonomske stabilnosti in družbenega ter osebnega standarda.

SPORAZUM O TEMELJIH NAČRTA POSLOVNE SKUPNOSTI ZA JEKLO

(Nadaljevanje s 1. strani)

Nekateri primeri povojnega razvoja pa nasprotno kažejo, da so se zaradi premajhne ali pa nikakršne povezanosti med proizvajalci in predelovalci jekla nekatere industrije visokovrednih kovinskih izdelkov, ki so tipični potrošniki plemenitih jekel, kot so to industrija oboroževanja, industrija krogličnih ležajev in industrija orodij, razvijale izključno zunaj Slovenije, čeprav so jih z repromaterialom oskrbovale v največji meri slovenske železarne. Ob takšnem razvoju pa je večji del naše najstarejše kovinsko predelovalne industrije — to so kovačije — ostal na zastarelih proizvodnih programih iz prejšnjega stoletja, medtem pa se je nova industrija našega slovenskega kovinskega kompleksa razvijala pretežno na temelju masovnih jekel.

Navedeni primeri nedvomno kažejo, da je vertikalna povezanost in usklajeni razvoj enako potreben in koristen za oba družabnika — za izdelovalce in predelovalce jekla.

Sedanji družbeni sistem samoupravnih socialističnih odnosov nas neposredno naravnava na zavest, da proizvodnja jekla ni sama sebi namen, temveč da je njen razvoj pogojen z razvojem njegovega pretvarjanja v izdelke končne porabe.

Po integraciji slovenskega železarstva leta 1969, je bila na pobudo CK ZKS leta 1972 izdelana prva zamisel o poslovni skupnosti izdelave in predelave jekla, ki je pozneje, zlasti pri vračanju državnega kapitala gospodarstvu, dobila svojo praktično veljavo.

Poslovna skupnost izdelave in predelave jekla, ki povezuje proizvajalce s porabniki jekla ali SOZD Slovenske železarne s SOZD kovinske ter elektro industrije: združena podjetja strojegradnje, Iskra, Gorenje, TAM in Agros, je bila na podlagi družbenega dogovora z dne 8. 11. 1974 ustanovljena, 2. aprila leta 1975. Njena naloga je bila usklajevanje proizvodnje s predelavo jekla, usklajevanje in plemenitenje razvojnih programov, združevanje sredstev, bilansiranje oskrbovanja in skupen nastop na domačem in zunanjih tržiščih ter razvijanje dohodkovnih odnosov.

Iz objektivnih razlogov, obsežnega angažiranja s preobrazbo OZD po ustavi in zakonu o združenem delu ter notranje samoupravne konsolidacije delovnih organizacij, ni bilo možno takoj oživeti delovanja na četrti stopnji združevanja dela in sredstev.

Dogovor o temeljih družbenega plana Slovenije je poslovni skupnosti izdelave in predelave jekla dal družbeno veljavo in ji opredelil konkretne naloge usklajevalca in pospeševalca razvoja kovinskega industrijskega kompleksa. To nalogo dopolnjuje samoupravni sporazum o temeljih načrta razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla za obdobje 1976 do 1980.

V dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije, katerega podpisnice so tudi ustanoviteljice poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla, se zadnji odstavek 16. člena glasi:

»Proizvajalci in porabniki proizvodov črne metalurgije bodo v okviru poslovne skupnosti za proizvodnjo in predelavo jekla v največji meri usklajevali svoje razvojne programe. S samoupravnim sporazumom med proizvajalci in večjimi porabniki proizvodov črne metalurgije, ki ga bo pripravila poslovna skupnost, bodo natančneje opredeljene naloge, sredstva in obveznosti, ki jih prevzemajo organizacije združenega dela.«

Iz sporazuma o temeljih srednjeročnega načrta razvoja je razvidno, da poslovna skupnost za jeklo zajema veliko grupacijo kovinskega kompleksa, saj je že leta 1975 seštevek celotnega prihodka znašal preko 32 milijard dinarjev, do leta 1980 pa naj bi se povečal na blizu 73 milijard. Pomembna pri tem je izvozna usmerjenost. Medtem, ko je leta 1975 izvoz članic poslovne skupnosti znašal okrog 219 milijonov dolarjev, pa načrt za leto 1980 predvideva več kot 650 milijonov dolarjev izvoza. Članice poslovne skupnosti za jeklo naj bi torej postale kovačnice deviz.

Tako povečanje skupnega prihodka in zlasti izvoza, zahteva uspešno medsebojno sodelovanje, kakovostno proizvodnjo jekla ter zlasti redno in natančno oskrbovanje predelovalne industrije z jeklom in jeklenimi komponentami. Iz sporazuma o srednjeročnem načrtu se vidi, da bo poraba železa in jekla pri članicah poslovne skupnosti od leta 1975 do leta 1980 porastla od 196.000 na 396.000 ton ali za dvakrat. Kot učinek medsebojnega usklajevanja proizvodnje in razvoja, morata v tem času rasti tudi količina in delež Slovenskih železarn pri oskrbovanju članic poslovne skupnosti z jeklom.

V tej naravnanosti pa je potrebna realnost. Zavedati se je treba specializacije v jugoslovanski proizvodnji jekla, ki pomeni, da tržišče železarn ne sme biti zaprto v regijske ali republiške meje. Omejevanje prodaje jekla na republiško območje bi imelo neugodne posledice na članice poslovne skupnosti, za katere je celoten jugoslovanski tržni prostor življenjskega pomena.

Sporazum predvideva, da bodo leta 1980 slovenske železarne pokrile dve tretjini potreb po jeklu članic poslovne skupnosti. Poslovna skupnost pa ne bo izvršila svoje naloge, če ne bo na podlagi medsebojnega usklajevanja razvoja skrbela za plemenitenje poizvodnih programov in za take stukturalne spremembe proizvodnje, ki bodo vodile k vrednejšim izdelkom. Usmeritev na kvalitetna in žlahtna jekla Slovenskih železarn je opredeljena v družbenem planu SR Slovenije, zato je izhod treba iskati tudi v višji stopnji predelave jekla.

Sporazum o temeljih načrta razvoja poslovne skupnosti pa ni omejen samo na ustanoviteljice poslovne skupnosti, temveč je odprta možnost, da k temu pristopijo tudi druge organizacije združenega dela kovinsko predelovalne industrije in blagovnega prometa. Pričakovati je, da se bo s tem določilom povečalo število podpisnic in s tem tudi skupni prihodek, obseg izvoza in količine potrebnega jekla.

Prisotnost v poslovni skupnosti bo pomembna predvsem za organizacije združenega dela kovinsko predelovalne industrije — kovačnice in podobne obrate, ki bi s prehodom na predelavo plemenitih jekel morale nadomestiti svoje zastarele proizvodne programe s sodobnimi za pokrivanje potreb domače in inozemske stojegradnje. V zadnjih letih se države, izvoznice plemenitih jekel še bolj preusmerjajo na predelavo in izvoz plemenitih jekel v obliki komponent, strojnih delov, pa tudi kompletnih aparatov in strojev, da bi se na tak način izognile oscilacijam na tržišču.

Slovenske železarne, ki so po tem sporazumu zadolžene za bilanciranje jekla in za boljšanje kompleksnega oskrbovanja z jeklarskimi izdelki podpisnic, bodo tako dobile širšo nalogo. Zaradi izboljšave blagovnega prometa, optimizacije zalog in rednega oskrbovanja proizvodnje ter ne nazadnje uspešnega nastopanja na domačih in zunanjih tržiščih sporazum odpira možnost, da k njemu pristopijo tudi organizacije blagovnega prometa. Pristop organizacij blagovnega prometa k samoupravnemu sporazumu o temeljih srednjeročnega načrta bo pomenil specializacijo in medsebojno dopolnjevanje prometa z jeklom.

Sklenitev samoupravnega sporazuma o temeljih načrta razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla za obdobje 1976 do 1980 je prvi poizkus sistematskega uklajevanja proizvodnje slovenskega železarstva, kovinske in elektro industrije, ki mora že v tekočem petletnem obdobju dati svoje plodove.

Prva naloga poslovne skupnosti za jeklo je zboljševanje oskrbovanja predelovalcev, preko sistema skupnih naložb pa se že razvijata tudi medsebojna ekonomska zavisnost in dohodkovna povezanost. Delitev skupnega prihodka bo naslednja zahtevna naloga poslovne skupnosti, ki pa bo morala biti najpreje uveljavljena med tozdi in znotraj sozdov.

V Sloveniji imamo torej v kovinsko predelovalnem kompleksu že izpeljano samoupravno združevanje sredstev in dela proizvajalcev in predelovalcev jekla. Potrpežljivo nadaljevanje uresničenega bo pripeljalo do družbeno zaželene vzajemnosti, ki mora dati boljše proizvodne dosežke železarnam in predelovalcem jekla.

Ni dvoma, da ima v postopku izdelave in končne odobritve tega pomembnega dokumenta glavno zaslugo SOZD Slovenske železarne, kar je bilo izrečeno tudi na svečanem podpisovanju. Zavedati pa se je treba, da se je s podpisom dokumenta naloga za Slovenske železarne šele začela in to na izvrševanju določil, ki obvezujejo predvsem železarne Jesenice, Ravne in Štore. Posebne naloge SOZD Slovenske železarne so naslednje:

— na področju proizvodnje: povečevanje proizvodnje surovega jekla na milijon ton letno,

— na področju oskrbovanja: bilanciranje potreb in organiziranje lastnih ter drugih virov za redno oskrbovanje podpisnic sporazuma z jeklom. Sklepanje dogovorov za oskrbovanje zlasti z izdelki SŽ.

— na področju razvoja: organiziranje ter vodenje postopka za obravnavanje in odobravanje razvojnih projektov, posebno za črno metalurgijo in ločeno za kovinsko ter elektro industrijo.

— na področju financ: združevanje in nalaganje sredstev TOZD PS za investicije v objekte črne metalurgije.

— na področju strukture proizvodnje: spodbujanje in pospeševanje razvojnih projektov za predelavo žlahtnih in vrednejših jekel.

— na področju kompleksnejših ponudb: pridobivanje, usklajevanje in usmerjanje poslov na katerih se združujejo izdelki podpisnic.

— na področju zunanje trgovine: podpiranje izvozne naravnanosti z izdelki predelanega jekla železarn SŽ.

— na področju dohodkovnih odnosov: razvijanje dohodkovne soodvisnosti izdelovalcev in predelovalcev jekla.

Naloge so obsežne in zlasti za Slovenske železarne zelo pomembne. SOZD SŽ mora zato biti gonilna sila za vse ostale podpisnice dokumenta o srednjeročnem načrtu. Največ strokovno administrativnega dela se bo moralo opravljati na ravni SOZD, oziroma v delovni skupnosti skupnih služb, železarne pa bodo morale uresničiti razvojne programe, povečati proizvodnjo ter delež dobav podpisnicam sporazuma, izboljšati strukturo proizvodnje ter prispevati svoj delež pri plemenitenju proizvodnih programov vseh podpisnic sporazuma.

Sodelavke v elektrodnem obratu

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu juliju bodo praznovali petdeset let življenja naslednji sodelavci: Vladimir SMAGIN, strojne delavnice — 1. julija, Ludvik RUGELJ, martinarna — 4. julija, Alojz RABIČ, šamotarna - 7. julija, Jože BORC, transport — 8. julija, Mirko TROBIČ, martinarna — 10. julija, Franc JANŠA, žičarna — 13. julija, Rudolf VIDIC, elektro toplotna energija — 13. julija, Majda UKALOVIČ, elektrodni obrat — 14. julija, Rado PRISTOV, strojne delavnice — 16. julija, Viktor SVETINA, strojne delavnice — 27. julija in Viktor ŠMID, martinarna — 31. julija.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!

NEKATERI AKTUALNI PROBLEMI GOSPODARSKEGA RAZVOJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

predsestvo GZS sprejelo na svoji 101. seji in bo obravnavano na prihodnji seji upravnega odbora GZS.

Objavljamo uvodno obrazložitev k tezam za razpravo o nekaterih aktualnih problemih gospodarskega razvoja, ki jo je imel na seji predsedstva GZS Franc Kragelj ter predloge za njihovo dopolnitev, ki so se izoblikovali v razpravi na tej seji.

UVODNA OBRAZLOZITEV

Teze, ki zajemajo bistvene gospodarske probleme, kateri spremljajo izvajanje srednjeročnega plana, je na seji predsedstva GZS uvodoma obrazložil Franc Kragelj. Ugotovil je, da se dinamika rasti industrijske proizvodnje, značilna za drugo polletje 1976 in prve mesece letošnjega leta, postopoma umirja. Ukrepi za oživljanje proizvodnje, sprejeti v drugi polovici lanskega leta, so bili usmerjeni k povečanju povpraševanja na domačem trgu (potrošniški krediti), manj pa k pospeševanju investicijske porabe in izvoza; zato je bila osebna poraba glavni nosilec povečanega povpraševanja, katerega intenziteta v zadnjem času popušča. Razlog za sedanje usihanje stopnje rasti proizvodnje pa ni nezadostna izkoriščenost obstoječih proizvodnih zmogljivosti, saj so te bile v letu 1975 koriščene le do 70 do 75 %, v letu 1976 pa še nekaj manj.

Poglavitni razlog je zmanjševanje povpraševanja. To se umirja tako pri gotovinskih nakupih, kot pri nabavah prek potrošniških posojil, ki začenjajo stagnirati. Ocene o vzrokih za to so različne. Možnosti za povečanje plasmana na domačem trgu so gotovo v veliki meri že izčrpane, čeprav ni enotne ocene o tem, ali je stagniranje potrošniških posojil posledica samo prezadolženosti prebivalstva, ali ne tudi pomanjkanja blaga trajnejše porabe. Dejstvo je, da proizvodnja nekaterih izdelkov trajnejše porabe, ki se kupujejo na potrošniške kredite, nima take dinamike kot doslej, kar je ena od zavor za nadaljnje naraščanje potrošniških posojil. Res pa je tudi, da je del kupne moči prebivalstva, vsled spremembe cen storitev, preusmerjen na druge sektorje.

Vzvode za dinamično rast proizvodnje bo treba v naslednjih mesecih, zlasti pa v prihodnjem letu, iskati v večjih vlaganjih v osnovna sredstva in v povečanju izvoza. Kljub nasprotujočim si ocenam pa velja ugotoviti, da pomanjkanje sredstev za naložbe v osnovna sredstva ni razlog za stagnacijo investicij. To dokazujejo vse dosedanje analize, iz katerih izhaja, da niso izkoriščena razpoložljiva sredstva v bankah za investicije. Nekateri poskušajo razlog iskati v premajhni reproduktivni sposobnosti gospodarstva, ki ni v stanju zagotoviti večje udeležbe pri investicijskih naložbah. Po podatkih iz zaključnih računov za leto 1976 so se sredstva za enostavno in razširjeno reprodukcijo, s katerimi razpolagajo TOZD, povečala za 25 %. To pomeni, kot je dejal Kragelj, da je najbrž prisoten še tretji razlog in sicer nepripravljenost investitorjev za nove posege, pomanjkanje investicijskih programov ipd.

Tudi na področju izvoza se umirja dinamika stopnje rasti, ni pa točnih ugotovitev o tem, ali gre za umirjanje povpraševanja na tujih trgih, ali pa je razlog morda razkorak med rastjo cen na tujih trgih in doma ter v zvezi s tem v manjši rentabilnosti izvoza. Če je vzrok to slednje, bi morali računati s tem, da ni realnih možnosti za uveljavitev dodatnih stimulativnih ukrepov za povečanje izvoza, vsaj ne z vidika premij. Sicer pa bi tudi ta vid realizacije morali obravnavati kot element celotnega procesa družbene reprodukcije, ne pa kot del, ki je izven tega procesa.

V razpravah, ki so potekale v zvezi z ocenjevanjem položaja v gospodarstvu, je bila močno poudarjena razdrobljenost slovenskega gospodarstva, ki ni v stanju prilagajati se hitro zahtevnejšim pogojem gospodarjenja. Kot je dejal Kragelj, bi morali preveriti natančnost ugotovitve glede razdrobljenosti slovenskega gospodarstva, saj je znano, da je v zadnjem času prišlo do združevanja v gospodarstvu, do večjega števila integracij. Proces integriranja gospodarstva, gledano z organizacijskega vidika, je stekel, na drugi strani pa je najbrž točna ugotovitev, da ob tem, ko se gospodarstvo združuje v nove oblike DO, SOZD in drugih OZD, hkrati ne razrešuje osnovnih vprašanj, še zlasti vprašanj medsebojne dohodkovne povezanosti. To praktično pomeni, da tisto, na čemer temelji zakon o združenem delu, v gospodarstvu še vedno ni realizirano. Vsa ta vprašanja, je nadaljeval Kragelj, zadevajo več ali manj dinamično stopnjo rasti proizvodnje, to pa je primarna stvar. Dinamična stopnja rasti proizvodnje namreč lahko razrešuje vse probleme, ki se pojavljajo, tako v zvezi s povečanjem reproduktivne sposobnosti gospodarstva, kot v zvezi z zadovoljevanjem potreb na področju družbenih dejavnosti ali pa potreb na področju splošne porabe. Seveda pa to ne pomeni, da niso važni tudi drugi faktorji, navedeni v tezah — od prestrukturiranja slovenskega gospodarstva do nagarajevanja po delu itd. Najti moramo odgovore na vsa vprašanja v tezah, ti odgovori pa morajo biti usmerjeni v zagotavljanje racionalnega gospodarjenja in dinamične stopnje rasti proizvodnje.

Podatki SDK o rezultatih gospodarjenja v prvem tromesečju 1977, ko so se izgube v gospodarstvu občutno povečale, so vnesli dosti nemira v razprave o položaju v gospodarstvu. Kot je dejal Kragelj, bi se morali pogovoriti tudi glede tega, ali ostanemo še naprej pri takšnem instrumentariju zakonskih predpisov, kakršen velja danes, ki omogoča, da delovne organizacije lahko izkažejo večji ali manjši dohodek, ali celo izgubo. Če instrumentarij ostane še naprej takšen, je treba ugotoviti, da to ni v nasprotju z zakonom o združenem delu, pod pogojem seveda, da se delovnim kolektivom natančno pove, zakaj je nastala izguba. Podatki, ki jih zbira SDK po periodičnih računih, je v tem primeru lahko le groba orientacija, ne more pa biti podlaga za kakršnekoli ukrepe. To zaradi tega, ker so podatki o doseženem dohodku in povečani realizaciji rezultat trenutnih razmišljanj v posameznih OZD. Od njih je namreč odvisno, ali izdajajo menice ali ne, ali zavarujejo izvoz ali ne. Večina OZD ne varuje izvoza, ker je to drago.

Vse to moramo upoštevati, ko obravnavamo podatke iz periodičnih obračunov. Vsako drugačno rezoniranje v zvezi s temi podatki pa lahko pripelje do novih nervoz, zlasti še glede na dejstvo, da še doslej niso pokrite izgube izkazane v zaključnih računih za leto 1976.

PREDLOGI ZA DOPOLNITEV TEZ

V razpravi so člani predsedstva GZS podprli predložene teze o nekaterih aktualnih problemih gospodarskega razvoja, dali pa so tudi več predlogov za njihovo dopolnitev.

V tezah se ugotavlja, da smo na področju snovanja internih bank šele na začetku razprav in da se bo treba čimprej dogovoriti glede odprtih vprašanj na tem področju. V razpravi na seji predsedstva GZS, pa so poudarili, da prepočasno ustanavljanje internih bank ni samo odraz odprtih vprašanj (interni, eksterni žiro račun, prealokacija sredstev itd.), ampak tudi neizgrajenih dohodkovnih odnosov v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela. Pri tem so opozorili, da je velika odvisnost OZD od poslovnih bank tudi posledica prepočasne preobrazbe bank, pomanjkanje novih oblik udeležbe bank pri sofinanciranju izgradnje posameznih objektov, problema preoblikovanja dolgoročnih kreditov v trajna obratna sredstva itd.

Po mnenju predsedstva GZS, bodo morali bolj poudariti ugotovitev, da so integracije zaenkrat le bolj formalne, ne pa vsebinske. To vprašanje je treba povezati s skupnimi vlaganji, ki bi jih bilo treba v tezah bolj opredeliti, in z razvojnimi programi. Jasno je treba povedati, da se stvari zavlačujejo, tudi zaradi tega, ker smo premalo uporni. To naj bi ilustrirali s primerom lesne industrije, ugotoviti pa je treba tudi, do kje so prišli v drugih grupacijah, zlasti še ali smo se uspeli dokopati do spoznanj, katere OZD naj bi bile nosilci razvoja.

Glede sanacijskih programov je treba jasneje povedati, da morajo ti izhajati iz sprejetih investicijskih kriterijev in da morajo pomeniti tudi prispevek v naporih za prestrukturiranje gospodarstva. To še zlasti velja, če upoštevamo obseg sredstev, ki jih bo zahtevala realizacija zasnovanih programov. Pri tem morajo biti vključene tudi OZD, s katerimi »izgubaši« trajneje sodelujejo, in ugotoviti ali naj bi po preusmeritvi proizvodnje še sodelovali.

Po mnenju predsedstva GZS, bi morali zaostriti vprašanje nagrajevanja po delu, saj sedanji skrajno nespodbudni sistem delitve osebnih dohodkov bistveno vpliva na gospodarjenje. Osebni dohodki morajo biti odvisni od produktivnosti in rezultatov dela. Vključiti pa je treba tudi nagrajevanje v družbenih dejavnostih, ki naj bi temeljilo na njihovem prispevku in racionalnejši proizvodnji, povsod tam, kjer je to možno. Menili so tudi, da temeljne usmeritve srednjeročnega plana glede rasti realnih osebnih dohodkov ne bi smeli spremeniti, če nočemo zavreti iskanja in uveljavljanja meril stimulativnega nagrajevanja v OZD.

Kot ugotavlja gradivo, je tudi na zunanjetrgovinskem področju dohodkovno povezovanje gospodarstva šele na začetku. Zato je tembolj pomembno, kako bo oblikovana in kako bo delovala samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino.

V razpravi na seji predsedstva GZS so v zvezi s tem poudarili, da je treba nakazati akcije, ki jih mora prevzeti zbornica na tem področju in s tem seznaniti skupščino SR Slovenije. Ustanovitev SIS za ekonomske odnose s tujino je le del nalog, ki jih ima zbornica na področju gospodarskega sodelovanja s tujino; veliko pozornost mora posvetiti konzorcijem in poslovnim skupnostim za usklajen nastop na tujih trgih, da bi lahko prevzela aktivnejšo vlogo pri usklajevanju in pospeševanju izvozne dejavnosti.

V smislu navedenih pripomb bodo dopolnili predložene teze.

(Iz gospodarskega vestnika štev. 25, 23. junija 1977)

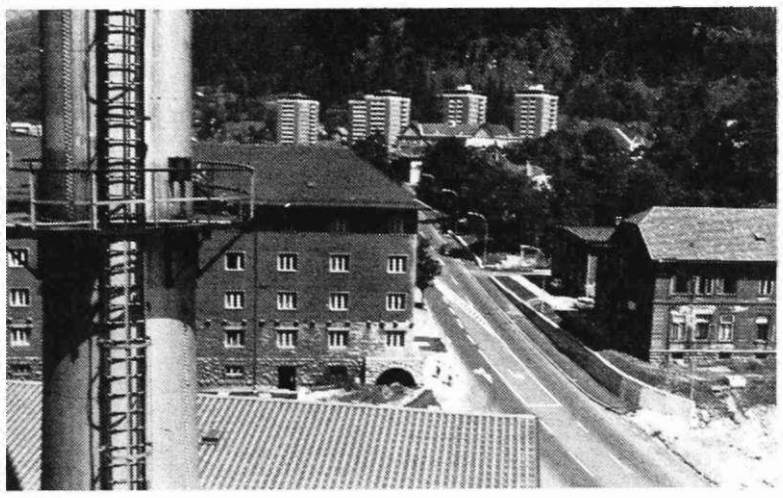

Pogled s kavperjev

Železarski globus

MEHIKA

Železarno Fundidora (lastnik je železarska družba Fundidora Monterry SA) bodo modernizirali. Zgradili so nov obrat za proizvodnjo peletov in nov kisikov konvertor. Pri tem bo s tehnično pomočjo sodelovala japonska železarska družba Nippon Steel. Po tej modernizaciji bodo v tej železarni letno lahko proizvedli 1,5 milij. ton surovega jekla.

VELIKA BRITANIJA

V mestu Tafarnaubach (Južni Wales) so pričeli s proizvodnjo različnih vrst cevi. Letna proizvodna zmogljivost obrata, katerega lastnik je Natural Gas Tubes Ltd., je 100.000 ton različnih cevi. Le-te so velikih premerov od 50 do 190 cm in jih lahko uporabljajo za različne cevovode (zemeljski plin, nafta, vodna para).

VELIKA BRITANIJA

V svetu potrebujejo vedno več cevi, ki so primerne za cevovode, speljane od morsko gladino. Po njih transportirajo nafto in zemeljski plin. Zato se je britanska železarska družba British Steel Corp. odločila, da bo posodobila proizvodnjo takih cevi. V ta namen bodo modernizirali železarno Hartlepool. Tako bodo v tej železarni lahko izdelovali cevi, katerih največji premer bo lahko 1,12 m.

ABU DHABI

V tej arabski državi bodo zgradili prvo železarno. Njena proizvodna zmogljivost bo 400.000 ton surovega jekla letno. Investicijski stroški zanjo bodo znašali 200 milij. dolarjev. 70 % te vsote bo krila domača vlada, 30 % pa japonska železarska družba Kobe Steel, ki bo nudila tudi vso potrebno tehnično pomoč.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 4. 7.	ARNEŽ FRANC	SVETINA BOGO
TOREK – 5. 7.	FALETIČ JANEZ	TORKAR STANE
SREDA – 6. 7.	PRAPROTNIK NIKO	MENCINGER STANE
ČETRTEK – 7. 7.	NOČ BRANKO	ZIDAR JOŽE
PETEK – 8. 7.	MOLAN IVAN	MARKEŽ VALENTIN
SOBOTA – 9. 7.	ENIKO VANDA	ISKRA BRANE
NEDELJA – 10. 7.	ERŽEN STANE	KAVČIČ IVAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TO Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 5. do 9. julija bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: II. in III. obratna ambulanta.
V soboto, 9. julija, samo dopoldan III. in IV. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta
popoldan: I. zobna ambulanta.
V soboto, 9. julija, samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. ure. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja v TOZD Energetika z dne 19. 5. 1977 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD dajemo

OBJAVO

naslednjih prostih ali pogojno prostih delovnih mest:

1.	3131	D-4	stikalničar RTP Bela	2 osebi
2.	3130	D-4	stikalničar RTP Hrenovica	1 oseba
3.	3118	D-4	stikalničar RTP Javornik	1 oseba
4	3125	D-3	strojnik stikalničar HE Gorje	2 osebi
5.	3128	D-3	strojnik stikalničar HE Leonard	2 osebi
6.	3122	D-3	strojnik stikalničar HE Vintgar	2 osebi
7.	3142	D-4	električar specialist za kable in visokonapetostna stikala	2 osebi
8.	3144	D-3	II. električar za kable in visokonapetostna stikala	1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnih mest:

Ad. 1, 2 in 3
Kandidati morajo imeti zaključeno poklicno šolo elektro stroke ter najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Ad. 4, 5 in 6
Kandidati morajo imeti zaključeno poklicno šolo elektro ali strojne stroke ter najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Ad. 7
Kandidati morajo imeti zaključeno poklicno šolo elektro stroke ter najmanj 10 let ustreznih delovnih izkušenj.

Ad. 8
Kandidati morajo imeti zaključeno poklicno šolo elektro stroke ter najmanj 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 8 dni na kadrovski sektor, z oznako za TOZD Energetika.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice z dne 22. 6. 1977 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD dajemo

OBJAVO

za prosti delovni mesti:

8731	U-4	vodja elektro delavnice	1 oseba
8843	D-5	delovodja kleparjev (GRD)	1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

Ad. 1 – Višja izobrazba elektrotehnične smeri in 2 leti delovnih izkušenj v stroki

Ad. 2 – Delovodska ali STŠ gradbene ali strojne stroke ter 5 let delovnih izkušenj v stroki

Poleg omenjenih pogojev se od kandidatov zahteva tudi ustrezne moralno politične kvalitete, ustrezen odnos do razvijanja samoupravnih odnosov skladno z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 8 dni na kadrovski sektor, z oznako za »TOZD Remontne delavnice«.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje z dne 22. 6. 1977 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD dajemo

OBJAVO

prostega delovnega mesta:

7739	U-4	Asistent za elektro vzdrževanje Valjarne Bela	1 oseba

Pogoji za zasedbo delovnega mesta:

1. Višja izobrazba elektrotehnične smeri in 2 leti delovnih izkušenj v stroki
2. Ustrezne moralne kvalitete in ustrezen odnos do razvijanja samoupravnih odnosov, skladno z 19. členom družbenega dogovora o kadrovski politiki občine Jesenice.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti pošljite v roku 8 dni na kadrovski sektor z oznako »za TOZD Vzdrževanje«.

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD ELEKTRODE

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 20. junija, je bila peta redna seja delavskega sveta TOZD Elektrode, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Na seji so obravnavali: pregled sklepov zadnje seje, oceno poslovnih rezultatov za prvo četrtletje 1977, predlog samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravnih interesnih skupnosti za obdobje 1976 – 1980, pravilnik o varstvu pred požarom, predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti metalurgije, predlog sprememb investicijskega programa Železarne in združevanje sredstev, pritožbo Safete Rakovič, predlog kategorije za vodje TOZD, likvidacijo in prodajo osnovnih sredstev šamotarne in osebne dohodke v maju.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa o ureditvi normativa delavcev v oddelku šamotarne in priporočajo SEO, da to čimprej izvrši.

Slavko Bizilj je delavskemu svetu posredoval podatke o doseženih proizvodnih rezultatih za mesec maj, poslovne rezultate za prvo četrtletje v TOZD in oceno rezultatov poslovanja Železarne za prvo četrtletje. Iz poročila je bilo razvidno, da je TOZD v prvih petih mesecih proizvedla 7674 ton izdelkov ali 101,9 % planirane količine, odpremili pa 7541,6 tone ali 100,2 % planirane količine. Storilnost se ni povečala, ampak je ostala na lanskoletni ravni.

Stroški proizvodnje za prvo četrtletje so višji od planiranih za 3.168.330 din, stroški predelave pa za 1,630.943 din. Večje zvišanje je pri materialu na delovne naloge in pri energiji, 1,057.610 din zvišanja pa je nastalo zaradi 3,2 % slabšega izplena.

Delavski svet je posredovano poročilo vzel na znanje ter sprejel več sklepov in smernic za boljše delo, ki se nanašajo na delovno in tehnološko disciplino ter varčevanje na vseh področjih dela.

Na podlagi razprav in pripomb na samoupravnih delovnih skupinah, je delavski svet sprejel predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti za obdobje 1976 – 1980 z naslednjimi pripombami:

– Uvajanje novih prispevkov in povečanje porabe finančnih sredstev za SIS bi moralo biti usklajeno z rastjo in poslovno uspešnostjo gospodarskih dejavnosti.

– SIS naj s finančnimi sredstvi racionalno gospodarijo in jih uporabijo za razreševanje nujnih in najbolj perečih zadev.

– SIS naj dvakrat letno poročajo o tem, kako uresničujejo programe in kako gospodarijo s sredstvi.

Delavski svet je sprejel pravilnik o varstvu pred požarom z nekaterimi manjšimi pripombami.

Na predlog samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti metalurgije je delavski svet predlagal dve varianti, in sicer:

– da se naloge posebne izobraževalne skupnosti metalurgije prenesejo na temeljno izobraževalno skupnost, ali

– da se ustanovi posebna izobraževalna skupnost metalurgije, katera naj se financira iz sredstev temeljne izobraževalne skupnosti.

Delavski svet je obravnaval predlog o skupnem oblikovanju in korišćenju sredstev amortizacije v letu 1977 in ga sprejel s predlaganimi stališči.

Nadalje priporoča, da se investicije v TOZD Elektrode kot prioritetne nadaljujejo po sprejetem srednjeročnem programu. Investicije so nujne za zamenjavo in vzdrževanje osnovnih sredstev, za olajšanje dela delavcem, za ukinitev nočnega dela delavk in za nadaljnjo rast in razvoj TOZD, ki ne sme zaostajati, ker je vsako zaostajanje za TOZD lahko usodno.

Nadalje je delavski svet obravnaval informacije in predloge o stanju na področju investicij, o spremembah investicijskega programa ter o pripravljalnih delih za nove projekte v letu 1977 in sprejel naslednje predloge:

– priprave za razvod zemeljskega plina v železarni Jesenice,

– povečanje proizvodnje VAC žice v TOZD Žičarna,

– rekonstrukcija valjarne žice – dodatna oprema,

– zamenjavo oblikovalnega stroja v profilarni,

– pripravljalna dela za napravo za odpraševanje električnih obločnih peči v TOZD Jeklarna.

Nadalje je obravnaval poročilo o izvršeni investiciji »Samski dom z rekreacijsko dvorano« ter informacijo o potrebi po adaptaciji stavbe ŽIC in sprejel sklep, da TOZD Elektrode zadrži svoj delež združenih sredstev kot naložbo v navedena objekta.

Obravnaval je pritožbo Safete Rakovič in jo rešil v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih v Železarni.

S predlagano kategorijo za vodja TOZD Elektrode delavski svet ni soglašal in je predlagal višjo kategorijo.

Delavski svet je potrdil predlog strokovne komisije za oceno in prodajo osnovnih sredstev v obratu šamotarne.

Ob sklepu seje je delavski svet razpravljal o nizkih osebnih dohodkih in o pripombah in zahtevah, ki so bile v zvezi s tem postavljene na zboru delavcev. Delavski svet je ugotovil, da so zahteve in pripombe postavljene na zboru delavcev upravičene. Iz poročil o osebnih dohodkih je bilo razvidno, da je TOZD Elektrode v pogledu osebnih dohodkov vedno na predzadnjem mestu v Železarni. V mesecu maju je znašal poprečni osebni dohodek v Železarni 4716 din na zaposlenega. V TOZD Elektrode pa le 3801 din ali 80,6 % povprečnega osebnega dohodka Železarne. Delavski svet je zahteval, da se takoj obravnava, upošteva in reši predlog o spremembi kategorij, ki je bil predložen komisiji za kategorizacijo preko SEO. Nadalje je delavski svet ugotovil, da so bili za ureditev te zadeve od TOZD Elektrode izdani vsi predlogi v skladu s sporazumi in predpisi, da so bili sprejeti sklepi samoupravnih organov in da so bile o tem obveščene odgovorne službe v Železarni, s čimer so izčrpane vse možnosti, ki jih ima TOZD.

SM

TOZD ŽIČARNA

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora Alojz Zorko je v sredo, 22. junija, sklical sejo odbora, na kateri so poleg običajnih vprašanj obravnavali še razporeditev delavcev na nova delovna mesta in na izpraznjena delovna mesta izmenskih delovodij.

Iz pregleda izvršenih sklepov zadnje seje je bilo razvidno, da je ostal neizvršen le sklep, ki določa, da se mesečno objavlja informacija o bolezenski odsotnosti do 30 dni in o neupravičenih izostankih. Zaradi daljše odsotnosti tajnice je informacija v pripravi in bo do konca meseca na oglasnih deskah.

Statistični podatki o odsotnosti v maju kažejo na določeno izboljšanje, vendar je glavni delež znižanja odsotnosti pri dopustih, ki se od meseca do meseca močno spreminja. Tudi bolniška odsotnost v maju je nižja od aprilske, pa še vedno višja od povprečja Železarne.

Med drugimi je odbor obravnaval še prošnje za prestop iz ene TOZD v drugo. O tem bodo prizadeti o odločitvi pismeno obveščeni.

Na drugi seji DS TOZD Žičarna je bila sprejeta mikroorganizacija v okviru katere so bila formirana nova delovna mesta, s katerimi se ureja področje operativne in tehnološke priprave proizvodnje. Glede na to, da funkcije novih delovnih mest že vršijo delavci, ki po splošnih in posebnih pogojih za zasedbo ustrezajo zahtevam delovnih mest, je bil odbor mnenja, da delovnih mest ni potrebno objavljati in da se potrdi sedanja razporeditev.

Na objavo prostih delovnih mest izmenskih delovodij žičarne I, žičarne II in pocinkovalnice, ter pomočnika izmenskih vodij žičarne I, se je s prijavo priglasilo 18 delavcev iz šestih TOZD, oziroma DS.

Iz zbranih podatkov o izpolnjevanju splošnih pogojev ter mnenja psihološke službe, sestavljenega na osnovi testiranja in ocene delovne uspešnosti, je bil odborom posredovan predlog kandidatov za posameznа delovna mesta. Z javnim glasovanjem so bili izbrani:

– za izmenskega delovodja žičarna I Cveto Bremec in Alojz Zorko,

– za izmenskega delovodja žičarne II Janez Brojan,

– za izmenskega delovodja pocinkovalnice Ivan Dornik in Milan Kristan.

Odločitev o izbiri pomočnikov izmenskih delovodij žičarne I pa je odbor zaradi nepopolnega testiranja kandidatov prenesel na naslednjo sejo. Izbrani delovodje bodo do prevzema nove funkcije razporejeni na delovna mesta kadrovec.

Ob sklepu seje je bilo ugotovljeno, da se za delovno mesto žičarja na Herborn devetstopnem stroju ni prijavil nihče, zato bo potrebno za to delovno mesto kadrovati novince, čeprav je med najvišje ocenjenimi delovnimi mesti.

KJ

8. SEJA ODBORA ZA RAZISKAVE, IZUME IN RACIONALIZACIJE PRI DS ŽELEZARNE

Osmo sejo odbora za raziskave, izume in racionalizacije pri delavskem svetu Železarne, ki je bila v četrtek, 23. junija je vodil Vinko Mežnarc. Razpravljali so o višini Pantzove nagrade za leto 1977 in na osnovi razprave sklenili predlagati delavskemu svetu Železarne, da v letu 1977 podeli Pantzovo nagrado v višini 15.000 din. Menili so da višja nagrada, kot je bila podeljena v letu 1975, ne more biti podeljena, zaradi težke finančne situacije v kateri se Železarna po poslovanju prvih petih mesecev nahaja. (V 1976. letu Pantzova nagrada ni bila podeljena.)

Službi za zaščito industrijske lastnine pa so naročili, da za razpravo na zborih delavcev pripravi predlog spremembe pravilnika za podelitev Pantzove nagrade in sicer člen, ki določa višino nagrade, ker smatrajo, da višina nagrade mora biti v pravilniku natančno opredeljena. Višina Pantzove nagrade naj bo določena po principu povprečnega osebnega dohodka v Železarni kot je primer za nagrado Novator leta.

Jerca Šimnic

IZLET DELAVCEV STROJNIH DELAVNIC

Preteklo soboto, 18. junija, smo bili delavci iz strojnih delavnic na izletu po dolini Krke, v samostanu Pleterje, v Šmarjetskih toplicah in nato na večerji na Črnivcu. Samo pot opisati bi bilo odveč, ker je dovolj znana, vendar je dolenjska pokrajina toliko privlačna, da jo vsakdo rad obišče.

Glede obiska v samostanu Pleterje imam pripombe: v tako zanimivem kraju so nam premalo pokazali. Menda so pred časom kradli obiskovalci eksponate, pa so ogled skrčili.

Zato pa so prišli vsi tisti, ki jih zanima umetnost na svoj račun v kostanjeviškem gradu, kjer je odprta likovno grafična galerija. To je bilo zanimivo doživetje in ga lahko priporočam bodočim obiskovalcem.

Rekreacijsko kopanje na začetku sezone, popoldanski počitek na soncu v Šmarjetskih toplicah je še kako prav prišel. Potem smo se vrnili domov. Marsikdo bo trdil, da celotni izlet ni bil nič posebnega, vendar, če združimo vse vtise, je bil to prijetno preživet dan. Udeleženci izleta se dobro poznamo izza strojev, pa je bilo prav prijetno pokramljati tudi na poti, med ogledi in za gostilniško mizo, popiti kozarček in katero zapeti. Delavci iz strojne delavnice imajo sploh tradicionalno navado peti na svojih mestih samo izrazito domače narodne pesmi.

Sobotni izlet je uspel kljub temu, da nismo bili v ne vem kako znanem, modernem ali kakorkoli atraktivnem kraju.

J.

Delavci iz strojnih delavnic na izletu

Sodelavca na lahki progi

ŽELEZARJI O POSLOVANJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

govne proizvodnje pa celo za 4 %. Skladno s tem sta padla tudi fakturirana realizacija, in sicer za 4 % in celoten dohodek na 8,16 milijarde din ali za 1 %.

V nasprotni smeri pa so se gibali proizvodni stroški in druga poraba. Kljub zmanjšani proizvodnji so se materialni stroški povečali za 2 %, zakonske in pogodbene obveznosti za 32 oziroma 23 %, masa sredstev za osebne dohodke, ki je kljub zaostajanju rasti poprečnih OD za republiško stopnjo, pa je porastla za 23 %.

Razumljivo je, da se je rezultat takega gibanja odrazil na ostanku sredstev za poslovne sklade. Bruto akumulacija, to je seštevek amortizacije in ostanka čistega dohodka, je padla na 820 milijonov din ali za 8 %, kar realno pomeni znižanje reproduktivne sposobnosti za blizu 20 %.

Ob tem ko nekateri na Slovenskem zadnje čase železarne Jesenice, Ravne in Štore obravnavajo kot vzrok za ekonomske probleme v kovinski in elektro industriji, je zanimivo, da je v SOZD Slovenske železarne v železarnah bruto akumulacija padla za 11 %, v predelovalnih delovnih organizacijah pa porastla za 21 %. Tudi med železarnami je razlika v gibanju reproduktivne sposobnosti. Bruto akumulacija je največ padla v Železarni Jesenice, kjer izdelki črne metalurgije predstavljajo 90 % realizacije, in sicer za 24 %, v železarni Ravne, kjer je predelava najbolj razvita, pa se je celo za 17 % povečala. Iz tega lahko sklepamo, da inflacija bolj ogroža razvoj železarstva.

V prvem četrtletju letošnjega leta se kljub oživljenemu gospodarstvu položaj železarstvu ni popravil. Po enerciji so se neugodna gibanja proizvodnje v drugem polletju lani nadaljevala tudi prve tri mesece letošnjega leta. Primerjava proti istemu obdobju lani, ko je bila proizvodnja še visoka, kaže celo nazadovanje, in sicer v surovem jeklu za 2 %, v blagovni proizvodnji pa za 3 %.

Materialni stroški so se ob nižji proizvodnji povečali za 13 %, zakonske obveznosti za 74 % in pogodbene obveznosti za 26 %. Tudi bruto osebni dohodki so se dvignili, in sicer za 15 %. Že iz teh podatkov se vidi, da se inflacija stroškov nadaljuje in da se na področju delitve še vedno nahajamo v gibanju, ki znižuje reproduktivno sposobnost gospodarstva. To je tudi letos najbolj izraženo v železarnah. Tudi večji del proizvodnih stroškov v železarnah je izven vpliva zaposlenih delavcev. Kot primer navajamo ceno na enoto železa v rudi, ki je iz domačih virov za 35 % dražja od uvožene. Za zakonske in pogodbene obveznosti so morale samo železarne Jesenice, Ravne in Štore v prvem četrtletju oddvojiti 129 milijonov din ali 58 % več kot lani, celoten SOZD pa 151 milijonov din ali 45 % več kot v istem obdobju lani.

Razumljivo je, da v takem gibanju stroškov in dajatev ni možno zadržati upadanja reproduktivne sposobnosti. Nerealna je zato zahteva nekaterih po znižanju cen jekla.

Statistika je ugotovila, da so se v Sloveniji cene na drobno lansko leto povečale za 9,5 %, letos pa smo v prvih petih mesecih že presegli za celo leto dovoljeno raven.

Železarne v tem letošnjem inflacijskem gibanju, ki presega planska predvidevanja, niso dale svojega prispevka, ne bodo pa brez posledic mogle ostati v ozadju. Običajno se vsako poviševanje cen izdelkov kovinske industrije utemeljuje s poviševanjem cen črne metalurgije. Zadnja povišanja cen avtomobilov nimajo tega argumenta, saj se cene jekla že eno leto niso menjale. Kljub temu da ta povišanja nimajo zveze z gibanjem cene jekla, je zanimiv prikaz vpliva cene jekla na proizvodne stroške v kovinski in elektro industriji na zahodu. Če se cene jekla povečajo za 10 %, se dvignejo proizvodni stroški pri jeklenih konstrukcijah za 2,7 %, ladjedelništvu za 2,2, avtomobilski proizvodnji za 1,2, strojegradnji za 1 in elektro industriji za 0,5 %. Logično in tudi skladno z dohodkovnimi odnosi bi bilo, da bi pri poviševanju cen kovinske in elektro industrije tudi železarne bile udeležene v povečanem skupnem prihodku. Pri odrejanju prihodka železarn pa ni možno dompinške uvozen cene jemati kot osnovo obračuna, če enako načelo ne upoštevamo pri oblikovanju vseh notranih cen.

Slovenske železarne imajo pri doslednem izvrševanju sprejetih obveznosti do porabnikov tako v kvantiteti, kakovosti in zlasti v rokih dobav svoj greh, ki pa ni nad slovenskim poprečjem. Vsi vemo, kakšna je razlika predvsem v funkcionalnosti med domačo in uvoženo investicijsko opremo, pralnimi stroji, avtomobili in drugimi izdelki, za kar pa ni možno krivde iskati le v domačem jeklu. Delavski svet je sklenil, da bodo delovne organizacije Slovenskih železarn z notranjimi ukrepi zaostrile tehnološko ter delovno disciplino za dosledno izvrševanje sprejetih obveznosti do notranjih in zunanjih porabnikov, da bi tako dodatno prispevali h konkurenčni sposobnosti jugoslovanske kovinske in elektro industrije.

Delavski svet Slovenskih železarn je dalje ugotovil, da so za reševanje poslovne problematike in uspešno medsebojno sodelovanje najbolj učinkoviti neposredni stiki in dogovarjanje, ne pa premalo argumentirane razprave v javnosti.

Največ grenkih besedi od posameznih predelovalcev je bilo izrečenih na račun nove hladne valjarne na Jesenicah. Kdor pozna zahteven in zapleten tehnološki postopek od proizvodnje surovega jekla do hladno valjane legirane pločevine, mu mora biti jasno, da poizkusne proizvodnje ni možno preko noči izpeljati. Nova hladna valjarna je v obratovanju šele pol leta, pa vendar je že dosegla raven polovico načrtovane proizvodnje. Pri tem pa je treba upoštevati, da mora ta železarna osvajati zahtevno proizvodnjo elektro in nerjavne pločevine. V naslednjem letu 1978 je predvideno, da bo ta TOZD dosegel planirano raven proizvodnje 115.000 ton. To pa seveda ne pomeni, da bodo s tem porabniki v SR Sloveniji oskrbovani s celotnimi potrebami hladno valjane pločevine, saj je proizvodni program nove valjarne specializiran in je naravnan na celotno jugoslovansko tržišče.

Podpis samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja poslovne skupnosti izdelave in predelave jekla 23. junija 1977 naj bi pomenil kvalitetni preobrat pri usklajevanju proizvodnje in predelave jekla na Slovenskem in s tem pri medsebojnih odnosih ter pri vzpodbujanju uresničevanja srednjeročnega družbenega plana SR Slovenije. Praksa iz preteklosti je pokazala, da se plodno sodelovanje najlažje razvija na skupnih poslih za domače in inozemske kupce. Razvoj dohodkovnih odnosov, ki jih sporazum zahteva, bo velika vzpodbuda pri združevanju interesov in prizadevanju za doseganje skupnih poslovnih ciljev.

Delavci slovenskega železarstva se zavedajo, da le s porabniki tvorijo celoto, zato bodo s prizadevanjem v proizvodnji bogati preteklosti dodali tudi trdno prihodnost.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

BORCI BITKE NA SUTJESKI VZOR MLADIM BRIGADIRJEM

Junijska sobota je in kozjanski griči so razbeljeni od vročega sonca. Ob makadamskih cestah je na kupe prahu, trava pa ponekod že orumenela in posušena. Kljub pripeki v teh krajih na Kozjanskem veselo doni brigadirska pesem na delovišču, v naseljih in seveda na raznih prireditvah. Mladi iz vseh krajev Jugoslavije so prišli, da tukajšnjemu prebivalstvu končno odpro okno v širni in prostrani svet. Sedaj brigadirji, poleg ostalih del, gradijo cesto maršala Tita, ki bo pomenila še večjo povezavo s temi odročnimi kraji. V prvi izmeni zvezne akcije Kozjansko 77 je tudi brigada sekcije borcev in prijateljev bitke na Sutjeski iz Valjeva. Posebnost te brigade je v tem, da ima v svojem sestavu poleg mladih, tudi sedem borcev, udeležencev bitke na Sutjeski. Glede na to, da se prijateljske vezi med pobratenima mestoma Valjevo in Jesenice vedno krepijo in razširjajo, danes v našem glasilu namenjamo nekoliko več besed valjevski brigadi, ki na Kozjanskem dosega vrhunske rezultate.

Za sogovornike sem tokrat izbral brigadirje — veterane, in sicer tri borce udeležence legendarne bitke na Sutjeski. Za osnovno šolo v Bistrici ob Sotli, kjer je naselje brigadirjev, hitro steče prisrčen razgovor. Že preje zvem v štabu, da so borci na delovišču resnično vzor vsem mladim brigadirjem. Povsem enakovredni so z ostalimi. Ubrano vrtijo kramp in lopato, tudi z njihovega obraza lije znoj.

Kakšna je pravzaprav sekcija borcev in prijateljev bitke na Sutjeski iz Valjeva po kateri nosi brigada ime? O tem pripoveduje **MIČO RADOŠEVIČ,** udeleženec bitke na Sutjeski in hkrati komandant valjevske brigade na Kozjanskem:

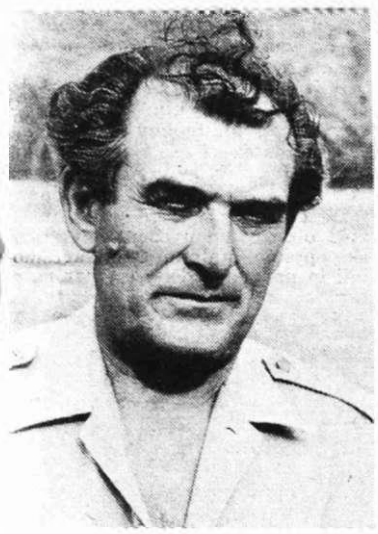

»V Valjevu živi še sedemindvajset borcev, ki so sodelovali v bojih na Sutjeski — epopeji naše revolucije. Oni so dali pobudo, da se v okviru organizacije zveze borcev NOV formira sekcija, ki bi tesneje povezala med seboj te borce. Leta 1974 se je sekcija tudi formirala po vseh ustreznih pravilih. Kmalu zatem je padla odločitev, da naj to postane sekcija borcev in prijateljev bitke na Sutjeski. Tako se je neposredno začela uresničevati akcija prenašanja revolucionarnih tradicij NOB na mlade rodove. Danes sekcija šteje že 7500 članov iz Valjeva in okolice. Med prijatelji bitke na Sutjeski je največ učencev osnovnih in srednjih šol, ki v vsakem trenutku radi prisluhnejo besedam borcev na vsakem koraku. S tem pa je doseženo že nekaj pomembnega. Borci tudi potem, ko se umaknejo iz aktivnega življenja na delovnem mestu, ne ostanejo anonimni. Mladim predavajo na šolah, hodijo z njimi na izlete in prirejajo razna druga srečanja. Borci so ponosni, da s tem dajo svoj skromen prispevek k negovanju in obujanju revolucionarnih dni naše preteklosti. Zanimiv je podatek, da so v letošnjem šolskem letu borci predavali 4500 mladim na osnovnih in srednjih šolah. Pa še eno pomembnost ima takšna oblika predavanj. Pripoved borcev je živa in neposredna, kajti vse to so sami doživljali.«

Kaj pa vaši vtisi na delovni akciji v Sloveniji?

»Enkratni so. Odkrito lahko povem, da si takšnega življenja na tej akciji nisem predstavljal. Brigadirji iz Valjeva smo bili izredno prisrčno sprejeti od domačinov. Že po nekaj dneh sem dobil vtis, da smo stari prijatelji. Vabijo nas na svoje domove, na prireditve in podobno. Takoj sem našel stike s pedagoškimi delavci na šoli, kjer smo imeli borci zatem tudi nekaj uspešnih predavanj. Domov bom resnično odšel obogaten z marsikaterim novim spoznanjem, najbolj pa zaradi gostoljubnosti ljudi v teh krajih.«

LJUBICA ZEC, prav tako udeleženka bitke na Sutjeski, je bila moja naslednja sogovornica.

»V odboru naše sekcije v Valjevu smo se dogovorili, da organiziramo delovno brigado, ki bo sodelovala na eni izmed jugoslovanskih delovnih akcij. Odločitev ustreznih forumov je bila, da se naša brigada udeleži zvezne delovne akcije Kozjansko 77. Skupaj šteje 48 brigadirjev od tega nas je sedem borcev. Mladi v tej brigadi so iz različnih delovnih organizacij, vsi pa so družbenopolitično aktivni na posameznih interesnih področjih.«

Kako se počutite v tej vasici sredi Kozjanskih gričev?

»Na takšni akciji sodelujem prvič in tako moram reči, da sem zelo zadovoljna. Z domačini in z brigadirji iz ostalih krajev smo takoj postali velika družina. Ljudje so tukaj zelo prijazni in kar se meni zdi najlepše, spoštujejo brigadirje. Mene so med drugim povabili v tukajšnjo osnovno šolo, da jim pripovedujem o bitki na Sutjeski. Rada sem se odzvala in tega predavanja se bom verjetno spominjala še vrsto let. Učenci so me prijetno presenetili z dodatnimi vprašanji, tako da sem še in še pripovedovala. Med drugim naj še omenim, da je naš komandant akcije na Kozjanskem zelo dober in resnično zna ravnati z brigadirji. Za mene osebno je bila zelo interesantna tudi brigadirska svatba. Tudi to sem doživela prvič in jo bom še dolgo hranila v prijetnem spominu.«

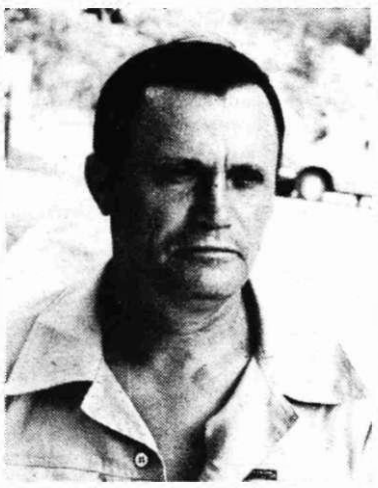

Zadnji moj sogovornik je bil **ILIJA MIRNIČ.** Takoj naj omenim, da naše železarsko središče dobro pozna, ker je bil v delegaciji mesta Valjevo, ko se je pri nas podpisala listina o pobratenju. Mimogrede rečeno je tudi dopisnik mesta Valjeva in tako beleži vse zanimivosti s svojih poti.

»Prihod naše brigade na Kozjansko je bil za slehernega posameznika posebno doživetje. Člani sekcije borcev in prijateljev bitke na Sutjeski smo takoj vedeli, da pošiljamo na akcijo dobro brigado, ker smo pred odhodom izvedli temeljite priprave. Moram reči, da nas mladi brigadirji niso razočarali, kajti to najbolj odkrito govorijo dosežene norme na delovišču. Naša brigada je dosegla tudi že 383 odstotkov svojih obveznosti za en dan. Vsi se prizadevamo, da na tej akciji ne bomo razočarali. Poudariti moram, da smo borci povsem enakovredni mladim brigadirjem, ker v naši brigadi ni izjem.Tudi samoupravne odnose imamo v naši brigadi izpopolnjene do mere, ki jih narekujejo ustrezni predpisi v mladinskih delovnih akcijah. Predvsem želim poudariti vzorno sodelovanje s tukajšnjimi občani, kjer delamo. Naša srečanja so iskrena, polna prijateljskih besed.

Ob koncu bi želel povedati še naslednje. Z občani Jesenic sem že imel priložnost govoriti in prepričan sem, da to ni bilo zadnjič. Moja želja je, da se naša srečanja nadaljujejo, ker to je tudi navsezadnje cilj našega pobratenja. Naša mlada generacija ima letos vrsto priložnosti za takšna srečanja in upam, da jih bo znala izkoristiti. V imenu naše brigade pozdravljam občane Jesenic, še posebno pa uredništvo Železarja in njegovega glavnega in odgovornega urednika Joža Varla.«

Čas za prijeten pomenek je hitro minil in moral sem se posloviti. Iskren stisk roke je obenem pomenil tudi, da se kmalu spet srečamo.

Tekst in slike:
Janko Rabič

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje . . .

Tito

3

ZATIRANJE NALEZLJIVIH BOLEZNI

Trupla dezinficiramo tako, da jih polijemo z 10 % raztopino klorovega apna, nato pa zakopljemo v zemljo najmanj 1,5 m globoko.

PARTIZANSKI SOD

Z dezinsekcijo uničujemo insekte in mrčes kot prenašalce nalezljivih bolezni. Dezinsekcijo lahko opravimo na razne načine: mehanično (s čiščenjem, pranjem, ribanjem), fizikalno (z vrelo vodo, vodno paro, suhim vrelim zrakom, s sežiganjem) in kemično (razna kemična sredstva).

DEPEDIKULACIJA je uničevanje uši. Najenostavnejši, najcenejši in najpogostejši način depedikulacije je ta, da uporabljamo razna kemična sredstva v obliki praškov, tekočine ali sprejev. Če nimamo takšnih sredstev, uporabljamo aparate za depedikulacijo, ki delujejo po načelu delovanja vodne pare. Ker pa ob neugodnih okoliščinah nimamo vselej in povsod pri roki aparata za depedikulacijo, uporabljamo tedaj tudi priročna sredstva — to je, improviziramo, se pravi, da iz sredstev, ki so nam pri roki, napravimo tisto, kar nam je potrebno. Najenostavnejše improvizirano sredstvo za uničevanje uši je t.i. »partizanski sod«, ki dela po načelu delovanja vodne pare. To je kovinski bencinski sod, na katerem je odstranjeno eno dno. Na spodnji tretjini soda se postavi rešeto iz lesenih letvic, pod katerega se nalije voda, a čez rešetke se naloži bolj poredko postavljena obleka. Vse to okrijemo s pokvorom in segrevamo na ognju. Od trenutka, ko začne para prodirati v sod, se začne depedikulacija, ki traja 40 do 60 minut.

Deratizacija je uničevanje podgan in miši. Izvaja se s kemičnimi sredstvi ali s pomočjo raznih vab in pasti.

Dezodorizacija je odstranjevanje neprijetnih vonjav. Opravljamo jo z različnimi kemikalijami.

NALEZLJIVE BOLEZNI

Najpogostejše nalezljive bolezni, ki se pojavljajo v nenormalnih življenjskih razmerah so: trebušni tifus in pegavec, paratifus, davica, tetanus, plinska gangrena, dizenterija, rdeči veter, garje in zlatenica.

Pegavec (pegavi tifus) je bolezen, ki se pojavi zaradi slabih higienskih razmer. Prenašajo ga s svojim ugrizom uši, ki iz bolnega človeka pri tem, ko mu sesajo kri, vnašajo v svoje prebavne organe tudi povzročitelje bolezni. Ta bolezen se lahko prenaša, poleg z ugrizom uši, tudi s tem, če se črevesna vsebina zmečkane uši vtre v v kožo. Pri praskanju kože se ustvarjajo drobcene praske, ki postanejo vhodna vrata za prodiranje klic v organizem. Bolnik, ki nima uši, ni nalezljiv. Inkubacija traja šest do dvanajst dni. Bolezen se začne z visoko temperaturo in z bolečinami v mišicah in členkih. Po vsem telesu se pojavi osip. Bolniki so v začetku zmedeni, potrti in ravnodušni, pozneje pa postanejo nasilni in imajo blodnje. Bolezen ustvarja začasno imunost. Pred to boleznijo se lahko zavarujemo z zboljšanjem higienskih razmer in s skrbnim uničevanjem uši. Zdravi se z antibiotiki.

Trebušni tifus se prenaša z dotikom, prek izločkov, z vodo, mlekom in drugimi živili. To je bolezen »umazanih rok«. Inkubacija traja tri do 21 dni. Začne se z občutkom oslabelosti in z izgubo teka. Temperatura je zvišana. Pojavljajo se bolečine v mišicah, členkih, hudo pa boli tudi glava. Pojavijo se krvavitve iz nosa. Bolnik čuti bolečine v trebuhu in bruha. Ta bolezen se zdravi z antibiotiki. Zaščito pred trebušnim tifusom dosežemo z vakcinacijo, izvajanjem higienskih ukrepov in z dviganjem higienske kulture ljudi.

Paratifus se prenaša neposredno z bolnika na zdravega človeka, prenašajo pa ga uši, stenice in bolhe. Inkubacija traja dva do deset dni. Najpogosteje se pojavlja pozimi. Začenja se z mrzlico in tresavico, z visoko temperaturo, občutkom slabosti in z bolečinami v mečih. Nato vročica preneha, pa se vnovič pojavi; takšno stanje se izmenjuje po nekaj dni. Bolnik čuti hudo žejo in dobi diarejo. Bolezen pušča kratko imunost. Zaščita pred paratifusom sestoji v tem, da uničujemo uši in mrčes in da dvigujemo higiensko kulturo prebivalstva.

Dizenterija se prenaša z nečisto, okuženo hrano. Hrano najpogosteje onesnažujejo oziroma okužijo muhe. Ta bolezen se prenaša tudi z okuženimi predmeti in umazanami rokami. Najpogosteje se pojavlja poleti, ker je tedaj veliko muh. Inkubacija traja dva do šest dni. Za to bolezen je značilna diareja, ki bolnika izčrpa. Bolnik čuti močan nagon, da bi opravil veliko potrebo, količina izmečka pa se stalno zmanjšuje. Ta bolezen se zdravi z antibiotiki. Proti njej se uporablja serum in vakcina.

Nadaljevanje

feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton —

NEVARNOST KONVENCIONALNE (NEJEDRSKE) ENERGIJE

Argumenti, ki jih v svojih proklamacijah, govorih in pisanih sestavkih navajajo nasprotniki jedrske energije, so žal prevečkrat senzacionalno predstavljeni nesmisli. Pri tem tudi ne manjka zavestnih poskusov, da bi spravili javnost v negotovost in nerazpoloženost.

Nasprotno pa je bil ton zagovornikov jedrske energije do zdaj vedno izredno zadržan. Le-ti so skušali predvsem z vedno večjo zaostritvijo varnostnih ukrepov doseči določeno prilagoditev zahtevam, ki so jih postavili nasprotniki jedrske energije. Takšen postopek je bil doslej neučinkovit in je celo učinkoval v nasprotni smeri. Čim so ovrgli določene trditve nasprotnikov, so le-ti takoj našli nove ali pa so obnovili že prej nevedene. Tako se je več ali manj stalno govorilo o veliki nevarnosti, ki jo v zvezi z uporabo jedrske energije predstavljajo izredno majhne doze radioaktivnosti, hlajenje, sabotaže, plutonij (možnost izdelave atomske bombe), nevarnost zastrupitve in še nekatere druge.

Zato smo lahko pričakovali, da se bo prej ali slej pojavil nekdo, ki bo na nedvoumen način povedal nasprotnikom jedrske energije to kar tudi dejansko so: neodkritosrčni, zavajajoči, z napačnim pojmovanjem ali enostranski. To je zdaj napravil Peter Beckman, ki je zaposlen na univerzi zvezne države Colorado v ZDA, s svojo knjigo **Nevarnosti nejedrske energije.** Avtor je elektro inženir in nima materialnega interesa na jedrski energiji. Njegova knjiga je bila po izidu v kratkem razprodana in je izšla že v tretji nakladi.

Avtorjev ton v tej knjigi je precej agresiven in najbrž ni vsem všeč. Vendar je prav, da so dobili nasprotniki jedrske energije odgovor v tonu, ki ga tudi sami najraje uporabljajo. Z brezobzirno odkritosrčnostjo je avtor raztrgal argumente nasprotnikov jedrske energije.

Do zdaj je bilo velikokrat tako, da so tipični prominentni znanstveniki znali dobro uporabiti nasprotnike jedrske energije za svoje lastne namene. Običajno sploh niso bili na področju jedrske energije. Zato je bilo dosti bolj enostavno in tudi atraktivno postati znan z objavo protijedrskih publikacij, kot pa opravljati resno znanstveno delo na lastnem strokovnem področju. Nekatera imena teh borcev proti jedrski energiji so bila bolj malo ali pa sploh neznana v znanstvenem svetu, dokler se niso pojavili na tem hvaležnem področju. Zato Beckman v svoji knjigi tudi ugotavlja, da znanost pri problemu uporabe jedrske energije ni razdeljena na dva dela kot bi nekateri radi prikazali. Po njegovem mnenju je možna delitev samo na tiste, ki vedo kaj govorijo in na tiste, ki tega ne vedo.

V tej knjigi je avtor ponovno ugotovil sicer že znano dejstvo, da tudi konvencionalna (nejedrska) energija onesnažuje okolje in je nevarna za človeško življenje.

Termoelektrarne na premog spuščajo ogromne količine strupenih plinov v zrak, jezovi hidroelektrarn se porušijo, parni kotli eksplodirajo, rudarje zasuje v premogovnikih in tankerji spuščajo nafto v morje. Vendar to vse vzamemo kot samo po sebi umevno na znanje in zmigamo z rameni z ugotovitvijo, da je to cena našega napredka. Istočasno pa vsako najmanjšo nezgodo v jedrskih elektrarnah, pri katerih se še nikoli ni nihče poškodoval zaradi žarčenja, potencirajo sredstva javnega obveščanja do ogromne katastrofe.

Jedrski energiji očitajo in zamerijo prav tisto, kar jo loči od ostalih virov energije: največjo skrb za varnost, zmanjšanje tveganja na minimum, zaščita okoliškega prebivalstva tudi pri najmanjši možnosti okvar. Avtor knjige ne trdi, da je jedrska energija brez nevarnosti. Nasprotno pravi: Vse je nevarno, absolutne zanesljivosti ni nikjer. Vendar ni dvoma, da je jedrski reaktor znatno zanesljivejši kot vsako drugo reševanje energetskega problema. Tudi danes tako propagirana čista in varna sončna energija bi lahko imela pri široki uporabi za posledico tisoče mrtvih in poškodovanih. Kolektorje, ki bodo na strehah hiš bo treba vzdrževati in čistiti. Pri tem bi padci s streh in lestev, ki so že danes na drugem mestu kot vzrok smrti pri nezgodah, zelo narasli.

Na takšen učinkovit način in s trdnimi podatki podkrepljen onemogoči Beckman enega za drugim vse argumente nasprotnikov jedrskih elektrarn. Radioaktivnost, odpadna toplota, zanesljivost reaktorjev, plutonij, terorizem in podobno, so predstavljeni tako kot ustrezajo resnici: v absolutnem in relativnem smislu v primerjavi z resničnimi problemi, ki grozijo človeštvu, so to nevarnosti, ki jih je možno zanemariti.

Avtor knjige pove torej mnogo, kar bi moralo biti že zdavnaj prej povedano na tako jasen način. Njegovi argumenti sicer niso novi, vendar so podani originalno. Slaba stran te knjige je v tem, da je bolj razumljiva tistim, ki o tej stvari že nekaj vedo. Poleg tega upošteva v precejšnji meri specifičnost tozadevne situacije v ZDA.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

JESENIŠKO-BOHINJSKI ODRED NA ZVEZNI MDA »ROBAJE 77«

Delovna akcija ROBAJE 77 je že v polnem teku. Svečana otvoritev je bila v petek, 17. junija pet dni po prihodu vseh brigad v mladinsko naselje Titovi jubileji v Rajkoviću. Za svečano otvoritev zvezne mladinske akcije so poskrbele mladinske delovne brigade:

— rakovički motori iz Beograda,

— brigada heroja Kozice iz Požarevca,

— brigada bratstvo i jedinstvo, ki jo sestavljajo mladinci iz desetih pobratenih občin mesta Varvarina in

— brigada jeseniško-bohinjski odred.

Pozdravnim govorom najvišjih predstavnikov odbora za mladinsko akcijo ROBAJE 77 je sledil kulturni program, v katerem so sodelovali člani narodnog pozorišta iz Šabca, ženski pevski zbor iz Sabca, vojaški ansambel in kulturno umetniško društvo tovarne Krušnik iz valjeva. Za prijetno vzdušje je poskrbel tudi ansambel Teodosievski s pevko Esmo Ređepovo, ki je s svojim nastopom spodbudila vse prisotne brigadirje in domačine, da so skupno zaplesali kozaračko kolo.

Mladinska delovna brigada jeseniško-bohinjski odred je v prvem tednu pokazala, da je sposobna opraviti nalogo, ki si jo je zadala saj smo po povprečju točk in ocene dela na drugem mestu. Delo na trasi je precej težko, saj v glavnem podiramo drevesa in krčimo gromovje, zato pa je življenje v naselju toliko bolj razgibano in veselo. Brigadirji se lahko vključujemo v različne tečaje, kot so: kozmetični, modelarski, tečaj za sitotisk, za ikebano, za športne sodnike, fotokrožek ... V naselju deluje tudi mladinska politična šola, kr jo obiskuje 19 naših brigadirjev. Naše mladinke in mladinci so se vključili tudi v kulturno življenje naselja. Aktivno sodelujemo pri vseh kulturnih prireditvah z recitacijami, skeči, glasbenimi točkami ... Komisija za šport je organizirala štiri nogometne tekme in dva namiznoteniška srečanja v okviru naselja.

Komisija za informiranje vsak drugi dan izdaja stenski časopis, s katerim smo najprej predstavili Gorenjsko in Jesenice, nato pohod Jeseniško-bohinjskega odreda na Koroško leta 1945 in nazadnje drugo konferenco o evropski varnosti in sodelovanju v Beogradu. Informativna komisija izdaja tudi bilten, v katerem seznanja naše brigadirje o vseh dogodkih v naselju. V biltenu sodelujejo tudi brigadirji sami s svojimi prispevki.

Komisiji za idejnopolitično delo in splošni ljudski odpor ter družbeno samozaščito, bosta začeli s svojim delom čim prej. Do sedaj nista delovali zaradi drugih obremenitev.

Da bi si lažje predstavljali delo v brigadi, vam predstavljamo naš delovni dan: od 5. ure do 5,10 je jutranja telovadba in od 5.10 do 5.20 ureditev postelj in osebne higiene. Sledi dviganje zastave in petje himne ob 5,35. Po zajtrku, ki traja približno do 6,10 odidemo na delovišče, ki je kar precej oddaljeno od naselja. Na trasi delamo do 13. ure, sledi kosilo. Čas od 14,30 do 15,30 je namenjen počitku brigadirjev, preostali čas do večerje pa je rezerviran za razne društvene aktivnosti. Večerja je od 19. ure dalje, do 22. ure, ko se začne nočni počitek, nam ostane za zabavo in razvedrilo, saj vsak večer igra grupa Koraci iz Valjeva.

V tem kratkem času smo se kar dobro vživeli v brigadirsko življenje. Upamo, da bomo tudi v prihodnje uspešno in aktivno delovali na vseh področjih.

Brigadirji brigade
jeseniško-bohinjski odred

DELO MLADIH V VATROSTALNI

Na zadnjem sestanku OO ZSMS OTS II Vatrostalna Zenica — TOZD Jesenice, ki je bil 9. junija, smo obravnavali samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD, z namenom, da bi bolje samoupravno delovali. Govor je bil tudi o 15-letnici Vatrostalne OTS II Jesenice in desetletnici OTS III — Smederevo, kjer so letos tudi domačini športnih tekmovanj, ki jih imamo v Vatrostalni vsako leto. Tekmovanje bo v malem nogometu, streljanju z zračno puško, kegljanju na asfaltu, v namiznem tenisu in ribolovu.

Sestanku je prisostvoval tudi predsednik občinske konference ZSMS Jesenice Franjo Kragolnik.

GOJENCI DOMA DRAGOLJUBA MILOVANOVIĆA V JESENIŠKI OBČINI

V sredo, 22. junija, so se v jeseniški občini mudili na vsakoletnem obisku gojenci doma Dragoljuba Milovanoviča iz Beograda. Sedemindvajset najboljših gojencev doma si je skupaj s svojimi pedagogi in s predstavniki občinske konference ZSMS Jesenice najprej ogledalo Železarno in tehnični muzej. Popoldan so odšli v Završnico k spominskemu obeležju ponesrečenega sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanoviča po katerem nosi dom ime. Na krajši slovesnosti so se spomnili njegove življenjske in revolucionarne poti, ki se je 17. septembra leta 1922 končala pod Stolom ko se je vračal s sestanka vodstva KPJ na Dunaju. Tako letos obenem poteka 75-letnica njegovega rojstva in 55-letnica smrti. K spominskemu obeležju so zatem položili venec in cvetje. Potem so obiskali še njegov grob na pokopališču na Breznici, kjer so prav tako položili venec. Gojenci so pot nadaljevali v Begunje, kjer so si ogledali muzej. Naslednji dan, 23. junija, so izkoristili še za ogled nekaterih gorenjskih krajev.

Tudi ob koncu letošnjega obiska je bila s strani gojencev doma Dragoljuba Milovanoviča in predstavnikov OK ZSMS izražena želja, da se medsebojni stiki mladih obeh mest razširijo in poglobijo. Menimo, da tukaj ne bo odveč naša pripomba, da se na Jesenicah o tem sodelovanju nekaj več spregovori le takrat, ko pridejo mladi Beograjčani k nam na obisk. Brez dvoma obstajajo možnosti za širše sodelovanje, treba je najti le primerne oblike. Ena izmed njih bi bila prav gotovo ta, da v prihodnje jeseniška mladina sprejme gojence doma Dragoljuba Milovanoviča bolj manifestativno in ne le nekaj predstavnikov občinske konference ZSMS. Na takšnem skupnem srečanju z ustreznim programom bi se bilo brez dvoma moč odkrito in neposredno dogovoriti tudi o širših oblikah sodelovanja.

J. R.

Sodelavec — brusilec žag za rezanje podbojev

SPREMENITI ODNOS DO IZUMITELJSTVA

Prejšnji teden je bil v Ljubljani posvet mladih delavcev na republiški konferenci ZSMS. Med drugim so obravnavali pomen inventivne, dejavnosti v industriji in gospodarstvu nasploh. Kot je bilo rečeno, bi lahko prav inovatorstvo, izumiteljstvo in druge oblike izboljšav mnogo prispevale k boljšemu poslovanju, večji produktivnosti in kvaliteti.

Čeprav v zadnjem času namenjamo tej dejavnosti precej pozornosti, še vedno nismo spremenili odnosa do nje. Nimamo urejenega nagrajevanja inovatorjev, pojavlja se zavist, izumitelji še vedno nimajo zadostnih možnosti, da bi v praksi uresničevali svoje zamisli. Se posebej zaskrbljujoče pa je, da je v njihovih vrstah zelo malo mladih ljudi. Vzroke je treba iskati v sistemu šolstva, ki bi moral že od osnovne šole dalje spodbujati inventivno dejavnost. Zato so se na posvetu zavzeli za to, da mora biti ena osnovnih nalog mladine in sindikata, da bodo ob podpori drugih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov na področju inovatorstva narejeni bistveni premiki.

Mladi delavci so na posvetu obravnavali tudi probleme mladih delavcev iz drugih republik pri vključevanju v družbenopolitično življenje. Leta 1974 je bilo v Sloveniji zaposlenih 49.000 mladih delavcev iz drugih republik, po srednjeročnem programu pa računajo, da jih bodo sprejeli še okoli 18.500. Pri tem je značilno, da je kar 64 odstotkov teh delavcev nekvalificiranih, precej pa je tudi takih, ki so prvič sklenili delovno razmerje. Njim še vedno namenjamo premalo družbene skrbi, zato je treba poskrbeti, da se bodo hitreje vključevali v delo in v življenje v TOZD in v krajevnih skupnostih, kjer živijo. Posebno skrb je treba posvetiti pri izobraževanju ob delu. Velik problem so tudi stanovanja za te delavce. Pretežna večina jih sicer živi v samskih domovih, kjer so stanovanjske razmere znosne, vendar pa je še vrsta drugih neurejenih stvari.

Jože Žerdin

Trasa ceste, kjer delajo brigadirji iz Valjeva

Železarski globus

JAPONSKA

V novi integralni železarni Oita, ki pripada železarski družbi Nippon Steel Co., je letos pričela obratovati nova valjarna debele pločevine. Njena mesečna proizvodnja je 110.000 ton pločevine, široke do 5,3 m, dolge do 30 m in debele do 300 mm. Kot vložek uporabljajo samo kontinuirno odlite slabe in s pomočjo elektronskega računalnika vodijo celotno obratovanje valjarne od sprejema naročila do dobave pločevine naročniku.

LR KITAJSKA

Približno 43.000 ton opreme za gradnjo naprave za kontinuirno vlivanje in hladne valjarne so pred kratkim prepeljali iz Hamburga v LR Kitajsko. Oprema je namenjena za novo železarno, ki jo gradijo v Wuhanu, provinca Hupei. Konzorcij podjetij iz Zvezne republike Nemčije, Avstrije in Belgije gradi novo železarno, ki bo pričela obratovati ob koncu letošnjega leta. Investicijski stroški so predvideni v višini 280 milij. dolarjev.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Železarna Maximilianhütte je zaključila dela pri odpiranju novega rudnika železove rude pri mestu Auerbach v južni Nemčiji. To je dejansko zadnji veliki rudnik v Zvezni republiki Nemčiji, ki bo obratoval še nekaj časa. Ruda je limonitna in vsebuje okoli 50 % železa. Njene rezerve, ki znašajo 30 milij. ton, bodo zadostovale za potrebe te železarne v prihodnjih desetletjih.

LR KITAJSKA

V obdobju april—september bodo japonske železarske družbe prodale v LR Kitajsko dva milij. ton svojih proizvodov. To je več, kot so pričakovale, in kaže naglo povečanje porabe železarskih proizvodov v peti kitajski petletki. To je precej več, kot so jo japonske železarne dobavile v celotnem preteklem letu.

TOGO

V bližini glavnega mesta Lomé gradijo prvo železarno v tej afriški državi. Gradnjo financirajo nekatere zahodnoevropske železarske družbe. Železovo rudo bo uporabljala iz nahajališč v severnem delu države.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZAC

PROFILARNA

V sredo, 1. junija, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Razen članov odbora so se seje udeležili še: vodja TOZD, delegati v samoupravnih interesnih skupnostih ter v zboru združenega dela občinske skupščine.

Vodja TOZD tov. Gasser je posredoval finančno poročilo za prvo četrtletje. Povedal je, da so v profilarni dosegli za 23 % večjo proizvodnjo kot lani v enakem obdobju. V letu 1977 je bil v prvem tromesečju presežen družbeni plan za 1,7 %, blagovna proizvodnja pa v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta za 24 %, oziroma dosegli so 2,8 % letnega plana.

V mesecu juniju predvidevajo zvišanje operativnega plana, da bi tako vnesli proizvodnjo za avgust, ker bo v remontu stroj Rossi I. Vodja temeljne organizacije je posredoval še nekaj podatkov, ki se nanašajo na Železarno. V primerjavi z lanskim letom smo sicer proizvedli za 24,4 % proizvodov več, vendar pa smo v tem obdobju dosegli le 96,4 % letnega družbenega plana. Blagovna proizvodnja je bila dosežena z 92,8 %, oziroma je bila za 21,9 % večja kot v enakem obdobju lanskega leta. Tako so vrednostni pokazatelji nekoliko nižji, ker niso bile dosežene planske cene. Stroški profilarne so v aprilu porasli zaradi prenosa stroškov iz predhodnega obdobja, sicer pa v skupni vsoti štirimesečnega obdobja ugotavljajo znižanje stroškov.

Pri izdelavi in prodaji profilov ugotavljajo, da je v nekaterih primerih prodajna cena profilov nižja od planske cene in bo treba čimprej urediti dohodkovne odnose v Železarni. Tov. Gasser je spregovoril še o uveljavljanju in razvoju železarstva v Sloveniji ter povedal, da bo treba opraviti čimprejšnji prehod na kvalitetnejši asortiment.

Razprava o sprejemanju programov samoupravnih interesnih skupnosti bo organizirana prek zborov samoupravnih delovnih skupnosti. Obravnavali so še stanovanjski problem sodelavca Cirila Podgoršeka. Predlagajo čimprejšnjo rešitev njegovega problema.

Ob sklepu seje so obravnavali tudi zahteve kupcev za natančne dolžine profilov. Tako nastaja na posameznih progah odpadek (različne dolžine profilov). Dogovorjeno je, da takih profilov v prihodnje ne bodo izločili, ampak bodo predlagali prodajnemu oddelku, da oskrbi ustrezne kupce.

PRIREDITVE OB DNEVU BORCA

Občinski odbor ZZB NOV Jesenice obvešča in vabi vse borce in aktiviste v občini, da se udeležijo svečanosti in prireditev, ki bodo v počastitev DNEVA BORCA v občini.

Krajevni odbor ZB NOV Žirovnica v počastitev krajevnega praznika in dneva borca ter 35-letnice požiga mostu ter streljanja talcev v Mostah, organizira v soboto, 2. julija ob 19,30 žalno komemoracijo in simboličen prikaz požiga mostu.

Krajevni odbor ZB NOV Dovje — Mojstrana organizira pri spominskem obeležju padlim kurirjem nad Seducami nad Dovjem v nedeljo, 3. julija ob 10. uri spominsko svečanost. Dohod je možen do kmetije Sedučnik z osebnimi avtomobili, od tu pa je še okrog 40 minut peš hoje do spominskega obeležja. Od avtobusne postaje Dovje do Sedučnika pa je okrog 30 minut hoje. Po svečanosti bo tovariško srečanje pri Sedučniku.

Krajevni odbor ZB NOV Plavž organizira spominski balinarski turnir, ki bo v nedeljo, 3. julija s pričetkom ob 8. uri na baliniščU v logu Ivana Krivca.

Avto-moto društvo Jesenice v počastitev letošnjih jubilejev in dneva borca, organizira v ponedeljek, 4. julija OBISK PARTIZANSKIH OBELEŽIJ. AMD vabi vse lastnike motornih vozil, da se te manifestacije udeležijo. Zbor bo ob 7,30 zjutraj pred prostori AMD.

Plavalni klub Jesenice organizira v nedeljo in ponedeljek 3. in 4. julija TROBOJ REPREZENTANC SLOVENIJE, HRVAŠKE IN SRBIJE V SKOKIH V VODO. V nedeljo bodo skoki s trimetrske deske in sicer ob 10. uri obvezen program, ob 15,30 pa prosti program. V ponedeljek pa bodo skoki iz pet- in desetmetrskega stolpa in sicer ob 10. uri obvezen program, popoldan ob 15,30 pa prosti program. Nastopali bodo najboljši jugoslovanski skakalci v vodo.

OB DNEVU BORCA

OGROMNI PRISPEVEK V BOJU PROTI FAŠIZMU

Skupaj s silami protihitlerjevske koalicije, je naša dežela dala velik prispevek k zmagi nad najreakcionarnejšo fašistično tiranijo. V splošnem odporu, je vsaki deseti Jugoslovan žrtvoval svoje življenje, v boju s Hitlerjevo soldatesko pa je padlo 1.706.000 Jugoslovanov. Škoda, zaradi vojnega pustošenja pa je znašala 47 milijard dolarjev.

Po prevzemu oblasti se je Hitler na osnovi najreakcionarnejše ideologije in ob podpori mednarodnega imperializma, mrzlično pripravljal na vojno in na obračun s komunisti ter vsemi naprednimi silami in na podreditev slovanskih narodov. Po načrtu je v letih od 1939 do 1941 podjarmil in okupiral velik del Evrope, da je lahko 22. junija 1941 napadel prvo deželo socializma v svetu Sovjetsko zvezo.

Celo desetletje, je fašizem predstavljal strah človeštva, pustošil in sejal smrt v deželah, ki jih je okupiral. Nedoumljiv genocid, strahotna mučenja in ropanje materialnih dobrin, so predstavljali simbole Hitlerjevega »novega napredka«. Skozi fašistična koncentracijska taborišča je v času druge svetovne vojne šlo preko 26 milijonov ljudi. Samo v zloglasnem taborišču Auschwitz, je bilo umorjenih preko štiri milijone ljudi. V njih je Hitler trpal, ne samo svoje politične nasprotnike, temveč cele narodnosti, nacionalne grupe in jih proglašal za nevredne in družbeno nezaželjene, ker so bili krivi za skrunitev »čistosti« nemške rase. Zločini so bili del njegove strategije, sistematični in skrajno okrutni. To je bila fašistična metoda zastraševanja, zlamljanja odpora zasužnjenih in tlačenih narodov ter masovnega uničevanja zapornikov. Sadistična mučenja, uničevanje z lakoto, s težkim fizičnim delom, obešanjem, zamrzovanjem, uničevanjem v plinskih celicah, masovnim sežiganjem žensk, otrok in onemoglih, zasipanje v jame, streljanje v tilnik, uničevanje zapornikov v tako imenovanih tovarnah smrti — to so bile najbolj grozne metode fašizma, kakršnih človek v zgodovini še ni pomnil.

Vojna proti fašistični Nemčiji, predstavlja angažiranje največjega ljudskega in materialnega potenciala v zgodovini človeštva. To je bila vojna, v kateri so sodelovali narodi skoraj vseh kontinentov, 61 držav, z okrog 2,1 milijona ljudi. V oboroženih enotah armad, je bilo pod orožjem 110 milijonov ljudi. Posledice druge svetovne vojne so strahotne. Okrog 60 milijonov ljudi je padlo v bojih, oziroma na frontah ali kot žrtve fašističnega terorja. Okrog 35 milijonov ljudi je bilo ranjenih in več milijonov jih je ostalo kot trajnih invalidov, več milijonov pa je ostalo tudi vojnih sirot brez staršev. Škoda od vojnega pustošenja samo v Evropi znaša 277,7 milijard dolarjev, od česar odpade na Jugoslavijo 47 milijard, na ZSSR 128 milijard dolarjev itd. V drugi svetovni vojni je bilo samo v ZSSR mobiliziranih 22 milijonov ljudi, od katerih je v borbah padlo šest milijonov.

Na vzhodni fronti je bilo proti vrhovni armadi angažiranih 230 nemških divizij ali 67 % dejanskega vojaškega stanja fašistične Nemčije. Pomemben prispevek k zlomu fašizma so dale tudi Združene države Amerike in Velika Britanija.

Ogromen prispevek k zlomu fašizma je dala tudi naša država. Že v marčevskih demonstracijah, ki so se odvijale pod geslom »bolje vojna, kakor pakt«, je izpričana pripravljenost naših narodov in narodnosti za boj proti fašistični agresiji. Po temeljitih pripravah se je pod vodstvom Komunistične partije in naprednih sil ter tovariša Tita pri nas leta 1941 pričela oborožena vstaja. Vojno politični in moralni ter psihološki rezultati so bili ob vstaji zelo učinkoviti. Poleg štiridesetih mest so bila osvobojena velika ozemlja v Srbiji, Črni gori, Hrvaški, Bosni in Hercegovini in Sloveniji. V Užicah je bila osnovana Užiška republika, v kateri je bil nameščen centralni komite Komunistične partije Jugoslavije in vrhovni štab NOV in POJ, v kateri obratuje tovarna orožja, izhaja časnik Borba in Bilten vrhovnega štaba NOV in POJ.

Na osvobojenih ozemljih je zrušena okupatorjeva in kvislinška oblast in formirani so novi revolucionarni narodnoosvobodilni odbori. Nemška okupacijska uprava za Srbijo leta 1941 poroča Berlinu: »Položaj partizanov je takšen, da jih je nemogoče uničiti. Tudi novica o kapitulaciji SSSR, ne bi vplivala na njihovo kapitulacijo. Njihova organizacija bi lahko bila klasičen primer najboljše tajne organizacije«. Zaskrbljen s stanjem na Balkanu in s tem da »dogodki v Jugoslaviji zelo slabo vplivajo na druge balkanske dežele«, je 16. septembra 1941 Hitler izdal odredbo, da se v Jugoslaviji popolno zaduši vstaja. V ta namen je svojim komandantom v Jugoslaviji dal na voljo 22 divizij (v Srbiji šest, Črni gori šest in na ostalih območjih deset). Iz vzhodne fronte je potegnil 113. divizijo, iz Francije 342. in eno iz sosednje Grčije.

Pod pritiskom močnih nemških sil, se je glavnina sil narodnoosvobodilne vojske iz zahodne Srbije in Šumadije z glavnim štabom ob koncu novembra umaknila v Sandžak, kjer je bila sprejeta zgodovinska odločitev, da se v Rodu ustanovi prva proletarska brigada. Ob koncu leta 1941 je v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem sodelovala ena brigada, 48 partizanskih odredov, 15 samostojnih bataljonov in več samostojnih čet, z okrog 80.000 borci. Prvega marca leta 1942 je bila v Čajniču formirana druga proletarska brigada narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, v začetku junija pa tretja, četrta in peta proletarska brigada.

Udarna enota vrhovnega štaba — pet proletarskih brigad, je v poletju leta 1942 naredila pohod iz Zelengore v Bosansko Krajino, kjer je vodila hude boje za osvoboditev Konjica, Prozora, Duvna, Livna, Mrkonjić Grada in Fojnice in kjer se je spojila s krajiškimi, dalmatinskimi, liškimi, banijskimi in kordunaškimi brigadami. Do konca leta 1942 je bilo formiranih 37 brigad, devet divizij, dva korpusa, 34 partizanskih odredov in 12 samostojnih bataljonov. Na jugoslovanskem ozemlju je v tem času 150.000 borcev vezalo na sebe 120.000 nemških, 350.000 italijanskih, 80.000 bolgarskih in 300.000 kvislinških vojakov.

Narodnoosvobodilna vojska in partizanski odredi Jugoslavije so v tem času osvobodili 48.000 kv. kilometrov ozemlja (večje od Belgije — 30.000 kv. km ali Švice — 41.000 kv. kilometrov). Osvobojena so bila mnoga mesta v zahodni in centralni Bosni: Jajce, Bos. Krupa, Ključ, Glamoč, Slunj, Cazin, Skender Vakuf, Velika Kladuša, Kotor Varoš, v Bihaču pa je bil sedež centralnega komiteja KPJ, vrhovnega štaba in izvršnega odbora AVNOJ. Z ogrožanjem komunikacij na Balkanu in v Sredozemlju je jugoslovansko bojišče dobivalo vedno večji pomen. Hitler je izvajal proti NOV in POJ močne ofenzive, da bi uničil glavnino sil narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Dvajsetega januarja 1943 je začel z ofenzivo, v kateri je angažiral 104.00 vojakov in 105 avionov. Glavna operativna grupa NOVJ je osvobodila Prozor, D. Vakuf, Imotski in Posušje, razbila italijansko divizijo »Murdje«, prodrla v dolino Neretve, kjer je razbila veliko četniško grupacijo in reševala 4000 ranjencev, osvobodila velik del Hercegovine, jugovzhodne Bosne, Črne gore in Sandžaka.

Petnajstega maja leta 1943 Nemci začnejo s peto ofenzivo s ciljem, da uničijo vrhovni štab NOV in POJ ter glavnino sil v dolini Tare, Pive in Durmitorja. Pri tem so uporabili 117.000 nemških, italijanskih in bolgarskih ter 10.000 kvislinških vojakov. Z velikimi napori in žrtvami enot glavne operativne grupe so se prebili iz sovražnega obroča v znani bitki na Sutjeski in Zelengori 15. junija 1943 in pri tem izgubili okrog 8000 borcev. Boji na Sutjeski in Neretvi, v katerih so prišle do izraza neprimerljive moralno-politične in borbene kvalitete borcev NOVJ, pomenijo prelomne boje v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji naših narodov in narodnosti.

Narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije se je v drugi polovici leta 1943 povečala na 300.000 borcev, razvrščenih v 101 brigado, 28 divizij, devet korpusov, 100 partizanskih odredov in 20 samostojnih bataljonov, ki so na Jugoslavijo vezali 400.000 nemških, 90.000 bolgarskih, 40.000 madžarskih in 390.000 kvislinških vojakov.

V takih razmerah se je odvijalo drugo zasedanje AVNOJ v Jajcu, na katerem so bile sprejete zgodovinske odločitve o izgradnji demokratične in federativne skupnosti enakopravnih narodov in narodnosti Jugoslavije, bilo konstituiranje AVNOJA v vrhovno zakonodajno in izvršno predstavniško telo z nacionalnim komitejem kot začasno vlado, kraljevi pobegli vladi in kralju Petru II pa je bila zabranjena vrnitev v domovino. Tovariš Tito je bil izvoljen za predsednika nacionalnega komiteja, AVNOJ pa mu je dodelil naziv maršal Jugoslavije. Sprejete odločitve AVNOJA so imele daljnosežni pomen in vpliv, tako na končno zmago narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije, kakor na ostala odporniška gibanja in boje proti fašizmu v Evropi.

Nemška komanda za jugovzhod je po ocenah ob koncu leta 1943 in v začetku leta 1944 ugotovila, da sile NOVJ predstavljajo eno izkrcano zavezniško armado, ki jim ogrožajo desno krilo vzhodne fronte. Zato je pripravila nekoliko ofenziv v Bosni, Hrvatski, Dalmaciji, Črni gori, Sandžaku in v Sloveniji ter znani »konjeniški skok« — desant na Drvar 25. maja 1944, v katerem so doživeli popoln poraz v vseh pogledih. Po drugem zasedanju AVNOJA se je narodnoosvobodilni boj še bolj razplamtel po vseh predelih Jugoslavije. Ko je bila junija 1944 v Evropi odprta druga fronta, je narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije imela 39 divizij in 12 korpusov s 390.000 borci.

Do konca leta 1944 je NOVJ osvobodila Makedonijo, Srbijo, Dalmacijo, Črno goro, večje predele Bosne in Hercegovine, kosovsko-metohijske brigade NOVJ pa so osvobodile Kosovo in Metohijo. Tudi na Hrvaškem in v Sloveniji so bili osvobojena velika ozemlja, s katerih se je vodil boj in akcije proti nemškim in kvislinškim enotam. Ob koncu leta 1944 je bilo v narodnoosvobodilni vojski Jugoslavije 500.000 borcev, razvrščenih v 17 korpusih in 53 divizijah. Prvega januarja 1945 je vrhovni štab NOV in POJ formiral prvo, drugo in tretjo armado, 1. marca pa še četrto. NOVJ se poveča na 650.000 borcev z 209 pešadijskimi, 16 topniškimi, tremi inženirskimi, eno tankovsko in eno konjeniško brigado, 53 divizijami, 12 korpusi, vojno mornarico, s 93 komandnimi področji, 478 komandami mest in 21 vojnimi oblastmi. Ta čas so se borili proti 16 nemškim divizijam, 18 brigadam in 17 polkom, z okrog 500.000 sovražnih vojakov.

Osmega maja 1945 se je odigralo pri Berlinu zadnje dejanje največje človeške drame v zgodovini vojn. Natančno ob 16. uri so predstavniki zavezniških armad in nemškega tretjega rajha podpisali dokument o dokončni kapitulaciji največje fašistične sile — Hitlerjeve Nemčije. Čeprav so v svetu že slavili veliko zmago nad fašističnim vojnim strojem, se je v Jugoslaviji nadaljeval boj do 15. maja 1945. Enote jugoslovanske armade pa so na sektorju Maribor — Dravograd — Zidani most v zadnjih bojih ujele 300.000 nemških in kvislinških vojakov, ki so se poskušali prebiti do zavezniških sil v Avstriji. Z zlomom fašistične Nemčije, po težkih in krvavih epopejah, so narodi in narodnosti Jugoslavije zaključili štiriletni narodnoosvobodilni boj.

Delavci v TOZD Talilnice pri volitvah samoupravnih organov 28. junija

Petnajstega maja je jugoslovanska armada imela 203 pešadijske, 31 topniških, pet inženirskih, dve tankovski in eno konjeniško brigado, 53 pešadijskih in dve letalski diviziji, pet korpusov, dve korpusni grupi, štiri armade in 15 vojaških šol, z okrog 800.000 borci. Na jugoslovansko ozemlje so v štiriletnem boju enote NOV in POJ poprečno vezale 25 do 30 nemških divizij, z okrog 620.000 nemških in kvislinških vojakov. Nemci so v bojih v Jugoslaviji izgubili čez 450.000 vojakov in oficirjev.

Jugoslavija je v drugi svetovni vojni utrpela ogromne materialne in človeške žrtve. V bojih in v koncentracijskih taboriščih je umrlo milijon 706.000 Jugoslovanov. Število prizadetih in izginulih se giblje preko 3,700.000 oseb, kar je enajstkrat več, kolikor so sorazmerno utrpele zavezniške države, razen Poljske in ZSSR. V štiriletni narodnoosvobodilni borbi so enote NOV in POJ v Jugoslaviji uničile okrog 20.000 motornih vozil, 1280 lokomotiv in 14.922 vagonov. Zaradi stalnih diverzij in napadov na sovražnikove komunikacije se je že v letu 1941 zmanjšal promet za okrog 70 % in v letu 1944 za 30 %, kar je pomembno vplivalo na transportiranje enot in drugega vojnega materiala na vzhodno fronto in v Afriko.

Narodnoosvobodilna borba je v Jugoslaviji že leta 1941 prerasla v splošno bojišče protihitlerjevske koalicije in je za sile osi predstavljala novo fronto, ki je z naraščanjem narodnoosvobodilnega gibanja zahtevala vedno večje angažiranje fašističnih sil v tem delu Evrope. Na primerih jugoslovanskega narodnoosvobodilnega gibanja in revolucije v drugi svetovni vojni so se v okviru skupnega boja proti fašističnemu okupatorju v mnogih deželah pojavljala narodnoosvobodilna gibanja. Že v času vojne, še posebno pa po njej, se je v mnogih deželah, inspiriranih z našimi izkušnjami, pričelo prebujanje nacionalne zavesti in narodnoosvobodilnega gibanja, osvobajanje izpod kolonializma, okupiranih in odvisnih dežel, ne samo izpod fašističnega jarma, temveč tudi izpod kolonializma in vseh oblik podjarmljenja.

Revolucionarne spremembe so se predvsem odražale v vzhodnih državah. Odprava starih družbenih ureditev in prevzemanje oblasti delavskega razreda je pripeljalo do velikih revolucionarnih sprememb v svetu in do sprememb v odnosu sil. Nastale so nove socialistične države in veliko število novoosvobojenih neodvisnih držav.

Ob praznovanju dneva borca nam je vse to še mnogo bolj pred očmi. Kajti žrtve, vojno pustošenje, trpljenje in grozodejstva fašizma nas morajo vedno opozarjati, še predvsem pa mlado generacijo, na nevarnosti, ki jih poraja povampirjeni fašizem in imperializem. Kajti še danes, več kot tri desetletja po zlomu fašizma, v nekaterih državah reakcionarne sile poskušajo obnavljati fašizem in ohranjati njegove mračne ostanke.

Naši ljudje, naši narodi in narodnosti ne pozabljajo na vse to, kajti pregloboko so vrezani sledovi na strahotno obdobje agresije in zločina fašizma.

Svetislav Nikolić

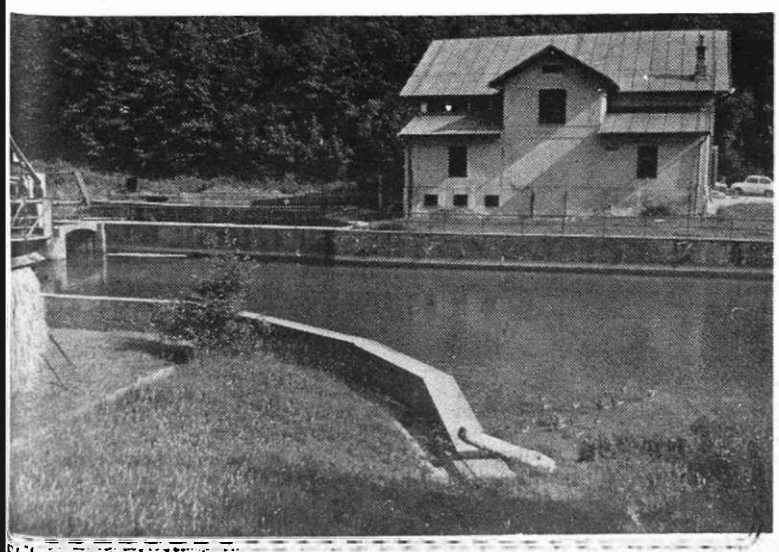

Elektro centrala Vintgar

Železarski globus

BELGIJA

Komisija evropske gospodarske skupnosti je v odgovoru na parlamentarna vprašanja povedala, da povečanje porabe zemeljskega plina ne more biti nadomestilo za gradnjo novih jedrskih elektrarn v državah te skupnosti. Že pri današnji porabi zemeljskega plina bodo zaloge na tem področju porabljene v prihodnjih 20 letih. Če do leta 1985 ne bo dosežen bistven napredek na področju izkoriščanja jedrske energije, bodo morali v tem letu še uvoziti dodatnih 150 milijard kub. metrov zemeljskega plina. S tem bi krili potrebe po električni energiji. To pa bi povzročilo porast današnje skupne porabe za 64 %, uvoz pa bi se povečal za osemkrat.

ITALIJA

Železarna Piombino, katere lastnika sta 50 % Italsider in 50 % FIAT, ki proizvaja žico, razne profile in druge neploščate izdelke, je dobila od komisije ze jeklo pri evropski gospodarski skupnosti 80 milijard lir posojila. S tem denarjem bodo povečali proizvodnjo surovega jekla v kisikovih jeklarnah in napravah za kontinuirno vlivanje. Poleg tega pa že gradijo novo valjarno žice z letno proizvodnjo 350.000 ton valjane žice in nov plavž.

ALŽIRIJA

Alžirska državna železarska družba SNS je sklenila pogodbo z japonsko železarsko družbo Nippon Steel Co. o tehničnem sodelovanju na področju proizvodnje grodlja in surovega jekla, vzdrževanju železarskih naprav in kontroli proizvodnje ter kvalitete. Pogodba je pdopisana za obdobje 1977—1979 in se nanaša na alžirsko železarno El-Hadjar.

TRČIJA

Turške železarne so proizvedle v letu 1976 2,5 milij. ton surovega jekla. Za letos predvidevajo proizvodnjo v višini 2,94 milij. ton, kar je za približno milijon ton manj, kot je predvideno v tekočem petletnem planu. Težave so bile z gradnjo novih in modernizacijo sedanjih naprav, zaradi nestabilnosti cen in prevelikega uvoza železarskih proizvodov.

VELIKA BRITANIJA

Kljub najdiščem nafte in zemeljskega plina v Severnem morju ter jedrski energiji bo ostal premog tudi v bodoče najvažnejši energetski vir Velike Britanije. To je razvidno iz poročila, ki so ga skupaj objavili britanska vlada, državni premogovniki in rudarsko združenje. Količina nakopanega premoga, ki je v letu 1976 padla na 85 milij. ton, bo do leta 200 narasla na 170 milij. ton letno. Do leta 1985 pa predvidevajo povečanje nakopane količine na 125 milij. ton letno.

JAPONSKA

Železarno Chita (last japonske železarske družbe Kawasaki Steel) bodo modernizirali. Njen glavni proizvod so različne vrste cevi. V okviru te modernizacije bodo zgradili nov obrat za proizvodnjo brezšivnih cevi. Zunanji premer teh cevi bo od 177,7 do 406,4 mm, debelina stene od 5 do 40,5 mm in največja dolžina 18,29 m. Letno bodo lahko proizvedli 480.000 ton takih cevi. V železarni proizvajajo tudi nekatere cevi iz posebnih jekel, katerih proizvodnjo bodo tudi povečali.

Železarski globus

PRIKAZ DELA REŠEVALNIH POSTAJ V ŽELEZARNI

O naslovnem vprašanju je na letošnjem sestanku sekcije za medicino dela slovenskega zdravniškega društva in društva medicinskih sester Slovenije, ki je bil 1. in 2. aprila na Jesenicah, govorila naša sodelavka, višja medicinska sestra Ivanka Zupančič. Njen prispevek na sestanku v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Zdravstveno varstvo železarjev je bilo organizirano že pred vojno. Imeli smo le skromno opremljeno rešilno postajo, v kateri so bili zaposleni trije industrijski bolničarji. Obrati so imeli omarice za prvo pomoč z najnujnejšim materialom. Kasneje so naučili osnov prve pomoči tudi gasilce, da so lahko nudili ponesrečencem prvo pomoč v obratu in jih prepeljali na rešilno postajo.

Po osvoboditvi je bila skrb za delovnega človeka postavljena na prvo mesto. Temu ustrezno se je razvijalo tudi zdravstveno varstvo delavcev, tako, da imamo danes v železarni Jesenice že dobro organizirano zdravstveno službo.

Prva pomoč obsega prve, začetne, hitre in pravilne ukrepe, ki jih izvajamo pri poškodovanem ali nenadno obolelem človeku. Dajemo jo čim prej, neposredno po nezgodi in ob nenadni obolevnosti na kraju samem ali pa v njeni neposredni bližini.

Namen prve pomoči je torej, da poškodovanec ali bolnik lahko čimprej in v kar najboljšem stanju pride do strokovne medicinske pomoči, oziroma zdravljenja. Pravilna prva pomoč je potrebna tudi pri tistih poškodbah in nenadnih obolenjih, ki sama po sebi sicer ne ogrožajo življenja (takih je največ), pač pa poškodovanemu ali bolniku povzročajo hude bolečine, nepotrebno invalidnost ali celo smrt zaradi zastrupitve krvi (sepsa) ali tetanusa. To so predvsem manjše poškodbe (tako imenovane »mikro traume«), kot so povrhnje praske, vreznine, vbodnine, odrgnine ipd. Teh poškodb je mnogo in jih dostikrat niti ne oskrbimo, ker menimo, da niso nevarne in jih zato zanemarimo. Prav zato imamo v našem podjetju organizirane rešilne postaje, kjer medicinske sestre strokovno oskrbijo poškodovance, ali pa jih v primeru težjih poškodb, oziroma obolenj napotijo k zdravniku. Torej namen rešilnih postaj ni le dajanje prve pomoči v ožjem smislu besede, pač pa neke vrste zdravljenje v mejah možnosti in strokovnosti kadra, ki je tam zaposlen. Tu mislimo predvsem na preobvezovanje, dajanje tablet proti bolečinam, aplikacije kisika v primeru težjih zastrupitev, inhalacije raznih medikamentov v primeru obolenj respiratornega sitema ipd.

Pri oblikovanju, oziroma organizaciji prve pomoči v Železarni smo upoštevali sledeče:

Poškodovanim in naglo zbolelim osebam na delovnem mestu moramo dati prvo pomoč na najbližjem kraju, kjer je to mogoče, v skladu s sodobnimi metodami prve pomoči.

V ta namen imamo v okviru socialno zdravstvene službe organiziranih v Železarni pet rešilnih postaj. Rešilne postaje so locirane vzdolž cele Železarne med obrati tako, da imajo delavci v primeru poškodb čim krajši in lažji dostop do prve pomoči. Na rešilnih postajah imamo zaposlene medicinske sestre in industrijske bolničarje. Delo poteka neprekinjeno po 42-urnem delovniku.

Rešilne postaje so opremljene z vsem potrebnim obvezilnim materialom, kisikom, opornicami in raznimi zdravili. Tampone in zložence steriliziramo centralno, medtem ko instrumente sterilizira vsaka rešilna postaja posebej.

Za prvo pomoč so pri nas zadolženi tudi gasilci-reševalci. Vsi imajo 80 urni tečaj iz prve pomoči. Le-ti gredo v primeru težjih poškodb in zastrupitev v obrat in od tam pripeljejo ponesrečenca na rešilno postajo, od tu pa v obratno ambulanto ali direktno v bolnišnico, če je poškodba zelo huda. Gasilci razpolagajo tudi z rešilnim avtomobilom, ki ima najnujnejšo opremo za prvo pomoč in reanimacijo.

Kako delavci ravnajo v primeru nesreče?

Pri lažjih poškodbah (teh je največ) pride delavec sam (ali pa ob pomoči sodelavca) na rešilno postajo. Službujoči zdravstveni delavec mu nudi prvo pomoč glede na poškodbo. Če ne potrebuje zdravniške oskrbe pride ob prihodu in odhodu iz službe na preobvezovanje. Če mu obveza popusti ali se zmoči ipd., pa tudi med delovnim časom.

V primeru, da je poškodba resnejše narave pa sestra napoti ponesrečenca k zdravniku v obratno ambulanto ali pa pokliče rešilni avto. Za odhod iz Železarne da poškodovancu tudi propustnico in potrdilo, da se je poškodba pripetila na delovnem mestu, če s seboj nima zdravstvene izkaznice.

Kakšno je delo rešilnih postaj glede na zgoraj omenjeno področje je najbolj razvidno iz razpredelnice:

	1973		1974	
	PP na reš. post.	Poslan k zdr.	PP na reš. post.	Poslan k zdrav.
RANE (odrgnine, vreznine, raztrganine, vbodnine)	2.252	236	2.232	254
POŠKODBE KOSTI IN SKLEPOV	93	54	111	73
POŠKODBE GLAVE	60	19	53	24
POŠKODBE HRBTENICE	13	13	1	1
TOPE ZAPRTE POŠKODBE	547	138	493	158
TUJKI (predvsem v očesu)	1.492	123	1.230	177
OPEKLINE	783	63	795	62
POŠK. Z ELEKTRIČ. TOKOM	1	1	6	1
ZASTRUPITVE S PLINOM (CO)	64	5	4	7
		(12,2 %)		(15,0 %)
SKUPAJ	5.305	652	5.026	757
NENADNA OBOLENJA	296	252	407	286
PREOBVEZE	14.249		14.564	
OSTALE USLUGE Merjenje RR	2.014		2.147	
Dajanje tbl. proti bolečinam	št. oseb	št. tbl.	št. oseb	št. tbl.
Dajanje antigripoz. tbl.	8.454 4.619	21.473 66.357	7.976 4.692	15.774 66.361

	1975		1976	
	PP na reš. post.	Poslan k zdr.	PP na reš. post.	Poslan k zdr.
RANE (odrgnine, vreznine, raztrganine, vbodnine)	2.295	288	2.406	305
POŠKODBE KOSTI IN SKLEPOV	124	83	92	58
POŠKODBE GLAVE	59	26	43	20
POŠKODBE HRBTENICE	5	5	13	7
TOPE ZAPRTE POŠKODBE	531	136	477	123
TUJKI (predvsem v očesu)	1.017	168	1.304	222
OPEKLINE	846	97	780	64
POŠKODBE Z ELEKTR. TOKOM	—	—	—	—
ZASTRUPITVE S PLINOM (CO)	8	1	10	2
		(16,4 %)		(15,6 %)
SKUPAJ	4.885	804	5.125	801
NENADNA OBOLENJA	213	98	406	287
PREOBVEZE	13.432		13.524	
OSTALE USLUGE Merjenje RR	2.716		4.035	
Dajanje tbl. proti bolečinam	št. oseb		št. oseb	št. tbl.
Dajanje antigripoz. tbl.	7.976 4.770	15.520 49.572	6.867 4.510	12.207 46.052

Iz razpredelnice vidimo, da je obremenjenost rešilnih postaj v vseh štirih letih približno enaka. Zanimiv je tudi podatek poškodovanih, ki ne potrebujejo zdravniškega zdravljenja, ampak svojo poškodbo »pozdravijo« na rešilni postaji, pri čemer ni izgubljenih delovnih dni, zdravniki obratne ambulante pa so pri tem manj obremenjeni. Če pogledamo konkretne podatke je 1973. leta potrebovalo zdravniško pomoč le 12,2 %, 1974. leta 15,0 %, 1975. leta 16,4 % in 1976. leta 15,6 % delavcev.

Zelo pomembno delovno področje rešilnih postaj je tudi preventiva raznih prehladnih obolenj. Delavci namreč lahko dobijo na rešilnih postajah razne tablete (C-Vitamin, Bimolin, Abehol, Straminol, Panthenol tbl. ipd.) takoj, ko začutijo prodromalne znake predvsem zelo pogostih prehladnih obolenj in gripe. Na ta način se prepreči nadaljni razvoj bolezni, delavci se bolje počutijo, ni izgubljenih delovnih dni.

Kot sem že prej omenila pa namen rešilnih postaj ni le v dajanju prve pomoči, pač pa tu igra veliko vlogo tudi zdravstvena prosveta delavcev.

Čeprav živimo v razviti državi pa je znanje ljudi in tudi delavcev o zdravem in pravilno urejenem življenju dokaj skromno. In prav tu, to je med delavci, sestra zaposlena na rešilni postaji, lahko odigra svojo vlogo. Nemalokrat se zgodi, da pridejo delavci sami po nasvet glede svojega zdravstvenega stanja ali članov v družini. Zlasti materam z majhnimi otroki je dobrodošel vsak dober napotek. Zdravstvena prosveta in vzgoja delavcev naj bi postali integralni del zdravstvenega varstva delavcev. Cilj zdravstvene prosvete je, da obrazloži razna vprašanja iz zdravstva, da seznani delavce s celo vrsto dejstev, da bodo začeli o njih razmišljati in zavestno živeti. Delavce moramo vzgojiti in jih usposobiti, da bodo znali uporabljati znanje o telesnem, duševnem in socialnem zdravju.

V perspektivi imamo tudi reorganizacijo rešilnih postaj v smislu reduciranja le teh ob predhodnem izobraževanju prve pomoči širšega kroga delavcev. Vendar to je še prihodnost, kajti to ni samo stvar zdravnika, pač pa teamska obdelava tega problema, kjer naj bi sodeloval širši krog strokovnjakov iz različnih področij.

Delovno okolje je agresivno nasproti delavcu in je to agresivnost potrebno ne le samo objektivizirati, temveč tudi stalno zmanjševati z že poznanimi in uspešno preizkušenimi ukrepi. Vsa sredstva in naše moči, ki jih vložimo v pravilno in dobro organizirano prvo pomoč ter zdravstveno prosveto delavcev, se nam v končni fazi najkoristneje poplača (manj invalidnosti, manj izgubljenih delovnih dni, potencialno večja produktivnost).

ZOBOZDRAVSTVENO VARSTVO DELAVCEV ŽELEZARNE

Doktor stomatolog Alojz SMOLEJ je na sestanku sekcije za medicino dela slovenskega zdravniškega društva in društva medicinskih sester Slovenije, ki je bil 1. in 2. aprila na Jesenicah, govoril o zobozdravstvenem varstvu delavcev naše železarne. Njegov prispevek na sestanku sekcije v nadaljevanju v celoti objavljamo.

O zobozdravstvenem varstvu na sploh je često možno kaj slišati iz javnih informacijskih sredstev z bolj ali manj strokovnimi in z dokumentacijo podprtimi trditvami, ki pa le površno skušajo razložiti problematiko in stanje zobozdravstvene službe bodisi v merilu federacije, bodisi v merilu republike ali neke določene regije.

V zvezi s priložnostjo, ki mi je dana bom v tem sestavku skušal opisati to vsakdanjo zdravstveno problematiko nekega delovnega kolektiva — konkretno železarne Jesenice. Primerjalno s stanjem v SRS in v okviru gorenjske regije.

Zobozdravstveno varstvo je eno od pomembnih dejavnosti posebnega družbenega pomena. Značilno zanj je, da je postalo izraziti družbeni problem šele v zadnjih desetletjih. Zobna gniloba ter druge bolezni in anomalije zobovja so nedvomno med tistimi boleznimi, ki so danes v civiliziranem svetu v silnem razmahu. Epidemija kariesa se pojavi in širi s civilizacijo in zajema vedno nova območja našega planeta. Kongres evropskih stomatologov v Atenah leta 1976 ter jugoslovanski v Budvi, prav tako v preteklem letu, sta nedvoumno pokazala, da je zobozdravstveni problematiki treba posvetiti več pozornosti kot doslej, z drugimi besedami, treba je ojačati zobozdravstveno varstvo populacije.

Z nekaterimi tipičnimi pokazatelji o stanju zobozdravstvenega varstva prehajam na predhodno omenjeno analizo. Za prebivalstvo Gorenjske kakor seveda tudi Jesenic, je značilna izredno visoka stopnja zaposlenosti, saj je aktivnih zavarovancev skoraj 47 % vse populacije, zavarovanih oseb pa je precej več kot je vseh prebivalcev. Gorenjska regija izstopa iz republiškega povprečja tudi zaradi majhnega števila kmečkega prebivalstva. Ti pogoji nakazujejo, da je ta del Slovenije zelo ekonomsko razvit. Iz takšne razvitosti izhajajo tudi večje zahteve prebivalstva po dobrem zobozdravstvenem varstvu, kar je tudi nesporna značilnost zaposlenih delavcev v kolektivu jeseniške železarne.

Najbolj splošen in standarden pokazatelj razvitosti zobozdravstvene službe, ki ga moram posebej omeniti, je število prebivalcev na enega zobozdravnika. V regionalni zdravstveni skupnosti Kranj pride na enega zobnega terapevta 2113 prebivalcev. Pri tem pa so precejšnje razlike v zdravstvenem domu Jesenice — tu pride 2592 prebivalcev, ter ZD Kranj, kjer pride na enega zobnega terapevta 1916 prebivalcev. Če primerjamo te podatke s samim kolektivom železarne Jesenice, kjer nudita zobozdravstveno varstvo celoti le dva terapevta, bi se to povprečje sukalo okrog 3200 prebivalcev na enega terapevta. Za ilustracijo omenjam tu še jugoslovansko povprečje, ki znaša po najnovejših ugotovitvah 3740 ter za SRS 2000.

Iz teh podatkov je razvidno, da je zobozdravstveno varstvo delavcev Železarne na dokaj slabši stopnji razvitosti kot drugod. Poseben poudarek velja temu, da morajo ti delavci iskati zobozdravstveno pomoč samo v dveh ordinacijah, ki sta locirani v prostorih obratne ambulante železarne Jesenice, saj vse druge ordinacije na območju občine te delavnice odklanjajo; poznani so le izjemni primeri, da so bili sprejeti tudi drugod. Opremljenost v celoti in prostorska porazdelitev ni ekvivalentna drugim v občini Jesenice, predvsem tu mislim na zobotehnični laboratorij, sicer pa idejno načrtovanje in idejno planiranje razvoja obratne ambulante Železarne posveča tej problematiki očitne napore.

Čakalna doba, to je doba od vpisa pa do prvega sprejema, je za delavce Železarne približno takšna kot drugod. Ta je po izjavah zobozdravstvenih delavcev dva do šest mesecev, v nekaterih primerih tudi daljša ali pa celo krajša. Po izkušnjah od drugod in po navodilih strokovnega kolegija osnovne strokovne službe za zobozdravstvo, vpišemo vsakega pacienta, ko se prvič javi v zobni ambulanti, ko pa pride na vrstni red, ga pozovemo pismeno ali pa tudi telefonično. Pacienti pa so naročeni na ponovne sprejeme v razdobju enega do treh tednov.

Izvršilni odbor skupščine regionalne zdravstvene skupnosti Kranj, kakor tudi skupščina občinske zdravstvene skupnosti Jesenice ugotavljata — lahko bi dejali, da vsi podobni forumi že dalj časa ugotavljajo — da zobozdravstvena služba na Gorenjskem in seveda tudi na Jesenicah ne pokrije vseh potreb zavarovancev v normalnem delovnem času in obstoječi kadrovski zasedbi, in da se dodatna sredstva za zvišanje obsega zobozdravstvenih storitev dobijo lahko samo s prispevkom zavarovancev. Predloge, da bi zobozdravstvena služba bolj uspešno zadovoljevala zahteve pacientov bi lahko združili v celoto takole:

1. Krepiti je treba zobozdravstveno varstvo odraslih pacientov predvsem s širnjenjem zobozdravstvenega varstva v delovnih kolektivih;
2. Uveljaviti nagrajevanje po delu, ki pa mora biti strokovno in organizacijsko dodelano;
3. Skrbeti za kvaliteto opravljenega dela z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem;
4. Zmanjšati administrativno delo na obseg, ki je nujen in potreben;
5. Čimprej je treba urediti nomenklaturo zobozdravstvenih storitev in zahtevati od zdravstvene skupnosti SRS, da na podlagi predlogov komiteja zobozdravstvenih delavcev, ki je svoje delo že končal, sprejme ustrezni sklep.

Naš konkretni pristop k izboljšanju zobozdravstvenega varstva delavcev Železarne, poskušam prikazati kot sledi: s spremljanjem in vključevanjem v akcijo v zvezi z ugotovitvami in sklepi aktiva komunistov s področja zdravstva pri IK predsedstva CK ZK Slovenije (predlog svobodne menjave dela neposredno med delovnimi organizacijami in v skupnosti zdravstvenega varstva) že v letu 1975, so v samoupravni organi delovnega kolektiva jeseniške železarne in obratne ambulante sklenili medsebojni dogovor o dopolnilnem zobozdravstvenem varstvu izven rednega delovnega časa. Določeni so bili tudi kriteriji pri izbiri pacientov za zdravljenje v omenjenem programu dela.

1. Nujnost nadomestitve manjkajočih zob v vidnem sektorju.
2. Postavljena indikacija za takojšnje zdravljenje pri pacientih z velikim številom karioznih zob.
3. Možnost uskladitve obiskov v ordinaciji s pacientom in delovnim časom.

V medsebojnem dogovoru je bilo predvideno delo dvakrat tedensko za obe delovni ekipi od 5. 5. 1975 dalje po sedem ur dnevno do konca leta. V začetku leta 1976 se ta oblika varstva ni izvajala do 15. 3. od tedaj pa neprekinjeno dvakrat tedensko po šest ur za oba delovna tima, kar se izvaja dalje od začetka 1977.

V vsem navedenem obdobju je bilo po tem dogovoru deležnih zobozdravstvenega varstva okrog 850 pacientov. Zobozdravstvene storitve se vrednotijo po faktorskem sistemu (npr. 1 plomba — zalivka 10 F, akrilna prevleka 95 F). Tako preračunane storitve za leto 1975 pomenijo 50.129,5 F, za leto 1976 65.907,5 F, ali 15.778 F več. Seštevek dela obeh let pomeni 115.036,0 F, kar je 109,9 povprečno izvršene delovne obveznosti v rednem delovnem času za eno zobozdravstveno ekipo v SRS za leto 1975. Z ozirom na samoupravni dogovor je morala železarna Jesenice nositi v letu 1975 stroškov v višini 66.191,30 in v letu 1976 214.094,60. Takšna razlika v ceni je nastala zato, ker je v letu 1975 Železarna participirala le 35 % stroškov, ostale pa regionalna zdravstvena skupnost. V letu 1976 pa je participirala Železarna 135 %, medtem ko RZS ni plačevala teh storitev. Drugi moment večje soudeležbe sredstev je zvišanje cene faktorja nasproti letu 1975 za 11,69 %, ter znatno nižja participacija pacientov v letu 1976 — to je samo od protetičnih storitev.

Ena izmed ugotovitev aktiva komunistov s področja zdravstva pri izvršnem komiteju predsedstva CK ZK Slovenije se je v začetku leta glasila nekako takole:

»V samoupravnih interesnih skupnostih se bosta drugače kot doslej srečala uporabnik in izvajalec zobozdravstvene storitve ter razreševala probleme ob neposredni menjavi dela. Tu bosta pravzaprav primorana probleme tudi rešiti neprimerno hitreje kot doslej«.

Dolžnost oceniti takšen način dela dodatnega zobozdravstvenega varstva je torej na nas, na delegatih, na zborih uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva v občinskih zdravstvenih skupnostih.

Za ilustracijo ob zaključku mojega poročila naj navedem, da so v občini Jesenice pripravljene dogovori se o takšnem dodatnem razširjenem zobozdravstvenem varstvu že tri organizacije združenega dela.

Sodelavka v elektrodnem obratu

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE SKUPNOSTI OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1977–1980

(Nadaljevanje s 1. strani)

slehernega občana za komunalno urejenost, oziroma urejevanje, zahtevajo širok in gibčen, delaven in odgovoren samoupravni sistem. Naloge le-tega, se odražajo v posebni družbeni pomembnosti komunalnih dejavnosti. Samoupravna komunalna skupnost je tako mesto sporazumevanja o svobodni menjavi dela in mesto, kjer se za komunalno gospodarstvo oblikujejo sistemi vzajemnosti in solidarnosti. V SKS so ustvarjeni pogoji za pravilen in odgovoren razvoj komunalnih dejavnosti, kakor tudi skrb za zadovoljevanje potreb po komunalnih uslugah neposredno v komunalnih organizacijah združenega dela in uporabnikih. Eni in drugi, vsak za sebe in vsi skupaj, naj bi v procesu programiranja in dogovarjanja obvladali in usklajevali možnosti ponudbe z realnimi, to je z dohodkom pokritimi potrebami, določali raven, kvaliteto in standarde v komunalnih storitvah.

Na osnovi teh načel je komunalna skupnost, oziroma delovne grupe sestavile programe srednjeročnega in letnega plana in jih kot predlog daje v javno razpravo. Plani so:

1. samoupravni sporazum o temeljih plana SKS občine Jesenice za obdobje 1977-80 in kot sestavni del:
2. srednjeročni program komunalnih del za obdobje 1977–80 ter
3. letni plan komunalnih del 1977

Samoupravni sporazum o temeljih srednjeročnega plana je osnova za oblikovanje sistema financiranja komunalnih del ob vzajemnih organizacijskih (in iz tega izhajajoče združevanje sredstev) naporih vseh zainteresiranih in prizadetih dejavnikov od komunalne skupnosti, krajevnih skupnostih, temeljnjih organizacij združenega dela do neposrednih izvajalcev v komunalnih organizacijah združenega dela.

Finančne vrednosti srednjeročnega programa 1977–80 so vnešene ob upoštevanju največje možne mere znanih razpoložljivih sredstev, tako komunalne skupnosti kot tudi možnih, po sporazumih zbranih sredstev v krajevnih skupnostih, OZD, udeležbe občanov, ostalih SIS itd.

V srednjeročnem, kot tudi v letnem planu, so zajeti izdatki in zanje potrebna združena sredstva le za redno in investicijsko vzdrževanje komunalnih objektov in naprav kolektivne porabe ter potrebne investicije za predvideno individualno in kolektivno rabo.

Redno vzdrževanje objektov in naprav individualne rabe (znan uporabnik – npr. vodarina, odvoz smeti itd.) je sestavni del srednjeročnih planov komunalnih delovnih organizacij, ki pa zaenkrat niso v planih komunalne skupnosti.

V srednjeročnem planu je predvideno, da bo komunalna skupnost zbrala, oziroma združila za potrebe komunalnih del za:

61.320.000,00 lastnih neposrednih sredstev in

61.504.000,00 din drugih posrednih sredstev

S temi sredstvi je predvideno, da bi se opravila naslednja dela (po dejavnostih):

	skupna združena sredstva	sredstva komunalne skupnosti	druga sredstva (sofinanciranje)
1. Cestno omrežje z objekti	52,980.000,00	27,370.000,00	25,610.000,00
2. Kanalizacijsko omrežje	19,500,000,00	8,350.000,00	11,150.000,00
3. Ostali komunalni objekti in naprave (vodovodi, pokopališča, odlagališča smeti, javna razsvetljava in ostale soudeležbe)	15,340.000,00	7,690.000,00	7,650.000,00
4. Redno vzdrževanje komunalnih objektov kolektivne rabe	35,008.000,00	15,884.000,00	19,124.000,00

Za realizacijo **letnega programa del 1977** je predvideno:

– 18,519.000,00 lastnih neposrednih dohodkov in

– 12,320.000,00 drugih posrednih dohodkov (kot sofinanciranje in soudeležbe)

Ta sredstva se predvidoma trošijo za:

	skupna sredstva	sredstva komunalne skupnosti	druga sredstva (soudeležba)
1. Cestno omrežje z objekti	19,775.000,00	8,665.000,00	11,110.000,00
2. Kanalizacijsko omrežje	3,408.000,00	2,198.000,00	1,210.000,00
3. Ostali komunalni objekti in naprave (vodovodi, pokopališča itd.)	1,293.000,00	1,293.000,00	
4. Redno vzdrževanje komunalnih objektov kolektivne rabe	6,363.000,00	6,363.000,00	

Celoten material s podrobno obdelanimi programi tako srednjeročnega plana 1977–80 kot tudi letnega plana 1977, je skupščina samoupravne komunalne skupnosti že poslala v organizacije združenega dela in krajevne skupnosti, kjer naj bi se o njih razpravljalo v čim širšem krogu zainteresiranih občanov.

Po sklepu skupščine traja javna razprava za letni plan komunalnih del za leto 1977 do 10. julija 1977.

Javna razprava o srednjeročnem planu komunalnih del 1977–80 in samoupravnem sporazumu o temeljih plana 1977–80, pa traja do 1. avgusta 1977. Do tega roka naj bi se samoupravni sporazum tudi podpisal.

PREDLOG SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE SKUPNOSTI OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1977 — 1980

Na podlagi določil zakona o temeljih sistema družbenega planiranja, statuta komunalne skupnosti občine Jesenice in v skladu z zakonom o komunalnih dejavnostih posebnega družbenega pomena, z namenom kar najhitrejšega uresničevanja nalog komunalnih dejavnosti posebnega družbenega pomena, zaradi hitrejšega razvoja komunalnih dejavnosti ter uresničevanja drugih skupnih ciljev s k l e p a j o delavci v organizacijah združenega dela ter delovnih skupnostih in delovni ljudje ter občani v krajevnih skupnostih ter skupščina komunalne skupnosti

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O TEMELJIH PLANA SAMOUPRAVNE KOMUNALNE OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1977 – 1980

1. člen

Ta samoupravni sporazum ureja obseg in način izvajanja komunalnih dejavnosti posebnega družbenega pomena ter obveznosti za njihovo uresničevanje ter uresničevanje drugih skupnih ciljev na tem področju. V zvezi s tem se določa:

– obseg in kakovost storitev posameznih komunalnih dejavnosti s programom del,

– cilje razvoja komunalnih dejavnosti na področju individualne in kolektivne porabe,

– pogoje in merila na katerih bo temeljila realizacija programa,

– vire sredstev in materialne obveznosti.

VZDRŽEVANJE KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV INDIVIDUALNE PORABE

2. člen

Udeleženci tega samoupravnega sporazuma upoštevajo poseben družbeni pomen vzdrževanja komunalnih objektov in naprav in potrebe za zadovoljevanje osebnih in skupnih interesov delavcev in občanov v kraju, kjer žive v razvijanju neposrednega zadovoljevanja teh potreb preko komunalnih organizacij posebnega družbenega pomena in krajevnih skupnosti.

3. člen

Vzdrževanje komunalnih objektov in naprav individualne rabe ter opravljanje individualno določljivih in izmerljivih komunalnih storitev (individualne komunalne storitve) financirajo komunalne organizacije iz cene komunalnih storitev.

Obseg vlaganj v vzdrževanje komunalnih objektov in naprav mora biti v skladu s programi racionalizacije, ki naj postopoma nadomestijo dosedanji stroškovni način gospodarjenja.

INVESTICIJSKO IN REDNO VZDRŽEVANJE KOMUNALNIH OBJEKTOV IN NAPRAV KOLEKTIVNE PORABE IN INVESTICIJE

4. člen

Vzdrževanje komunalnih objektov in naprav skupne rabe ter opravljanje komunalnih storitev, pri katerih ni individualno določljiva in izmerljiva (kolektivne komunalne storitve), zagotavljajo s svojimi sredstvi delovni ljudje in občani kot uporabniki kolektivnih komunalnih storitev.

5. člen

Udeleženci tega sporazuma se strinjajo, da vrednost skupnih vlaganj obsega predvsem tiste komunalne objekte in naprave, ki izhajajo kot dogovorjene in nerealizirane naloge iz prejšnjega programa (1973 do 1976).

6. člen

Podroben prikaz posameznih nalog z orientacijsko oceno stroškov (program komunalnih del) je sestavni del tega sporazuma.

7. člen

Udeleženci tega sporazuma združujejo sredstva za izvršitev tega sporazuma pri samoupravni komunalni skupnosti občine Jesenice pri čemer zagotavljajo sredstva za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov in naprav skupne rabe v obliki prispevka iz dohodka s samoupravnim sporazumom, na podlagi sprejetih programov o obsegu in kakovosti vzdrževanja ter o vrsti in ravni kolektivnih komunalnih sredstev, kar predstavlja okrog 30 % vseh združenih sredstev.

8. člen

Podpisniki tega sporazuma se strinjajo, da se obseg del iz tega sporazuma financira predvsem z uporabo naslednjih možnih virov:

1. s prihodki po posebnih predpisih (pristojbine, takse, odstopljena sredstva proračuna občine – samo v letu 1977, nadomestila za uporabo zazidanega ali nezazidanega stavbnega zemljišča, namenska sredstva za izgradnjo javnega kanalizacijskega omrežja, del sredstev od sredstev združenih za stanovanjsko gradnjo in drugo),
2. s prispevki investitorjev za komunalno opremljanje stavbnih zemljišč.
3. iz združenih sredstev OZD za financiranje krajevnih skupnosti po samoupravnem sporazumu (30 % za investicije in do 30 % za solidarnost)
4. z namensko združenimi sredstvi OZD v okviru komunalne skupnosti in pri drugih interesnih skupnostih, s področja gospodarstva na nivoju občine, regije in republike,
5. s krediti bank in zavarovalnic,
6. s sredstvi OZD – izvajalci del (premostitveni krediti),
7. s samoprispevki, oz. prispevki občanov po njihovi neposredni individualni odločitvi,
8. lastna sredstva komunalnih OZD in
9. drugi dohodki.

9. člen

Udeleženci tega sporazuma se zavezujejo, da bodo za realizacijo tega sporazuma o temeljih plana komunalnih del za obdobje 1977 do 1980 v okviru svojih obveznosti iz prejšnjega člena, združevali namenska sredstva po posebnih sporazumih, dogovorih ali pogodbah za konkretno nalogo določeno v programu, iz dohodka ali čistega TOZD, v odvisnosti od rasti dohodka v materialni proizvodnji.

10. člen

Iz združenih sredstev za realizacijo tega sporazuma se zagotavljajo tudi sredstva za funkcionalne izdatke komunalne skupnosti po letnih finančnih načrtih te skupnosti.

11. člen

Financiranje načrtovanja komunalnih objektov in naprav, stroškov odškodnin, provizij in obresti za kredite, se zagotavlja v okviru združenih sredstev po tem sporazumu.

12. člen

Za preprečevanje in odpravljanje posledic ob naravnih in drugih hudih nesrečah udeleženci tega sporazuma uporabljajo združena sredstva po tem sporazumu prioritetno za odpravo okvar in zagotovitev normalnega funkcioniranja komunalnih objektov in naprav, po načelu solidarnosti.

Za odpravljanje posledic naravnih in drugih hudih nesreč, ki v večjem obsegu ogrožajo komunalne objekte in naprave ter njihovo delovanje in povzročajo v zvezi s tem velike materialne stroške, udeleženci tega sporazuma zagotavljajo združevanje dodatnih sredstev.

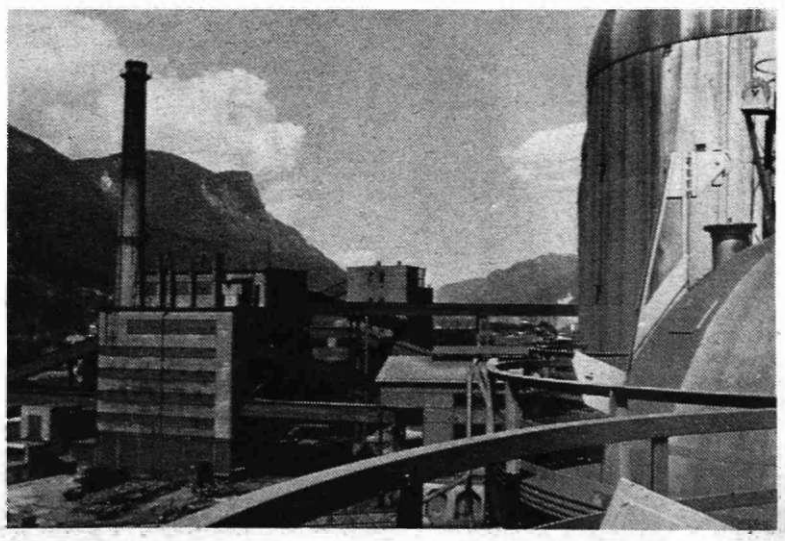

13. člen

Ta sporazum se sklene s pristopniki izjavami, ki jih podpišejo pooblaščeni predstavniki udeležencev.

Sporazum je sklenjen, ko k njemu pristopi večina podpisnikov, oz, ko ga sprejme skupščina komunalne skupnosti občine Jesenice ter da soglasje skupščina občine Jesenice.

14. člen

Sporazum začne veljati naslednji dan, ko je sklenjen in dano soglasje skupščine občine Jesenice.

Jesenice, dne

Podpisniki sporazuma:

PESTER IN VSESTRANSKO BOGAT LETNI ODDIH

Smo sredi poletnih mesecev in napočil je že čas dopustov in počitniških dni. Mnogi naši delavci bodo dopust preživeli v dveh počitniških domovih Železarne v Crikvenici in Biogradu na moru. Dopust je pač takšen čas, ki ga vsakdo želi preživeti čimbolj samostojno in neodvisno, poleg tega pa prijetno in pestro. Vse tiste, ki bodo letos v juliju in avgustu letovali v Crikvenici in v Biogradu na moru, čaka prijetna novost. Kdor bo hotel imeti bogat in pester letni oddih bo prav gotovo našel nekaj zase v raznih organiziranih športnih in drugih aktivnostih.

Pobudo za začetek organiziranega letnega oddiha naših delavcev je dala komisija za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata. Sedaj je že pripravljen program teh aktivnosti v prostem času, ki ga je izdelala strokovna služba. Program je resnično pester in v njem je poleg športa in zabave marsikaj tudi poučnega in koristnega za nadaljnje življenje. To je plavalni tečaj za otroke in odrasle. Starši se na počitnicah radi sprostijo in le redki so, ki imajo toliko volje, da se ukvarjajo z otroki in jih učijo plavati. Z organizacijo plavalnega tečaja bo tako za starše odpadla mučna skrb in lahko bodo več časa namenili lastni aktivnosti. Pomembno je poudariti tudi, da bo tako za otroke ob vodi zagotovljena večja varnost.

Sedaj pa še nekaj besed o ostalih aktivnostih. Delavci bodo imeli možnost za naslednje rekreativne aktivnosti: namizni tenis, balinanje, badminton, odbojka, med dvema ognjema, šah, skok v daljino z mesta, met krogle ali kamenja, štafetne igre, prenašanje bremena, troskok v daljino z mesta, zabavno tekmovanje v plesu in razne druge družabne igre. Da ne bo kdo napak razumel tega pisanja moramo pripomniti, da udejstvovanje v teh aktivnostih ni obvezno za vse, ki letujejo, temveč za vse tiste, ki bi se radi sprostili ob športnih in družabnih igrah.

Za vse navedene aktivnosti bodo v Crikvenici in v Biogradu na moru skrbeli izkušeni športni delavci, ki so uspešno zaključili tečaje za organizatorje aktivnega oddiha in tečaje za učitelje plavanja.

J. R.

REZULTATI GLASOVANJA O SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU O ZDRUŽITVI TOZD V ŽELEZARNO

TOZD oz. DS	Po imeniku	Glasovalo skupaj		Glasovalo »ZA«	
Plavž	240	215	89,6	199	82,9
Jeklarna	620	471	76,0	402	64,8
Livarna	91	86	94,5	73	80,2
Valj. blum. štekel	422	383	90,7	352	83,4
Valj. žice in prof.	289	256	88,6	237	82,0
Valj. debele ploč.	195	169	86,6	158	81,0
Hladna valj. Bela	229	199	86,9	197	86,0
Hladna valj. Jesenice	223	177	79,4	161	72,2
Žičarna	300	240	80,0	212	70,7
Profilarna	105	92	87,6	83	79,0
Vratni podboji	45	42	93,3	41	91,1
Jeklovlek	158	138	87,3	125	79,1
Elektrode	250	227	90,8	199	79,6
Žebljarna	86	77	89,5	69	80,1
Kovinoservis	79	72	91,1	68	86,1
Monter – Dravograd	258	233	90,3	221	85,7
Strojne delavnice	334	288	86,2	270	80,8
Remontne delavnice	519	454	87,5	413	79,6
Vzdrževanje	516	410	79,4	365	70,7
Energetika	231	191	82,7	183	79,2
Transport	370	327	88,4	296	80,0
Družbena prehrana	204	185	90,7	170	83,3
Komerc. in fin. zadeve	256	232	90,6	221	86,3
Kadr. in sploš. zadeve	319	301	94,4	288	90,3
Ekon., TKR in Novogr.	489	425	86,9	407	83,3
SKUPAJ	6.828	5.890	86,3	5.410	79,2

Rezultati glasovanja pričajo, da so delavci temeljnih organizacij in delovnih skupnosti sprejeli samoupravni sporazum o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo železarno Jesenice. S tem je podana osnova, da bodo volitve v samoupravne organe Železarne in v delegacije, 28. junija skladno s sklepi delavskih svetov temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter delavskega sveta Železarne.

Koordinacijski odbor za glasovanje na referendumu

CVETKO ZAGORSKI

POTOVANJE V TUMANJAN

LIRIČEN POTOPIS 24

V pesnitvi ***»Parvana«*** *pa je zapel slavo lepotici, ki je zavrgla bogastvo in časti ter stremela le po »večnem ognju«. Resda ga ni dobila, tudi ona je doživela tragedijo, toda po njej je ostala legenda o lepoti, ki s svojo čistostjo in zvestobo pomirja, tolaži in spodbuja k višjim ciljem.*

»Parvana« izpoveduje večno človeško hrepenenje po popolnosti in sreči, ki ji nista pogoj zlato in svetna veljava; simbol tega hrepenenja pa je »večni ogenj«. Pesnik z veliko toploto in ljubeznijo opisuje nežno in skromno knežje dekle, obdarjeno z lepoto, pametjo in čutom za pravičnost. Niso ji mar dvorne navade, ne podreja se splošno veljavni sodbi o ceni zlata in o prvenstvu telesne moči, marveč postavlja lastna merila o vrednosti življenja in ljubezni in tudi o svoji lastni vrednosti. Ideal ji je duševna lepota, neugasni, trajno plapolajoči ogenj ljubezni.

Gruzinski pisatelj Džavaheci (umrl 1937) je takole opisal nastanek pesnitve:

»S Tumanjanom sva pohajala v gore, vstopala v koče, poslušala pastirske pesmi. Poglavitni Tumanjanov namen pa je bil, da si ogleda jezero blizu vasi, kjer se je rodil armenski pesnik Vaan Terjan (umrl 1920 — op. pisca). O tem jezeru je namreč vedelo ljudsko izročilo dosti skrivnostnega.

Do jezera Parvana sva prišla z mrakom. Zapihal je hladen veter. Okoli vrhov Abula so se podili sivi oblaki. Jezero se je vznemirilo. Ob breg so se zaganjali temno sinji valovi. Tumanjan je molče hodil po obrežju . . . Nazaj grede ni spregovoril niti besedice. Ko sva se vrnila v vas, je odklonil večerjo in se pri priči zaprl v svojo sobo. Ko se je spet pokazal, so se mu oči svetile kot zvezde v noči, obraz mu je bil svetal in jasen kot vzhajajoče sonce. S svojim značilnim nasmeškom je obstal ob mizi, dvignil desnico in nam prebral začetek pesnitve.«

Abul je prestol, v sivih ves meglah,
Mtinski hrbet pa je velikan:
na ramah družno nosita Džavakh,
skrivnostni svet, nikomur znan.

Le starci še vedo, da živel tam,
kjer orli, veter, strele so doma,
nekoč mogočen knez je s hčerko sam
visoko v belem dvorcu Parvana.

Ko je dekle, goram v okras in očetu v srečo, odrasla, je povabil knez snubce — junake z vsega Kavkaza, naj se izkažejo: v boju najmočnejši in najspretnejši bo dobil njegovo hčer za ženo. A dekle, z jabolkom v roki, pove svoj dvom: kaj pa, če zmaga snubec, ki dežele in nje same ne bo vreden? Takega ne bo ljubila. Zato ne priznava preskušnje zgolj v moči in spretnosti.

»Ej, grajska deklica,«
junaki vprašajo,
»kako naj si potlej
srce prislužimo?

Želiš srebra, zlata,
draguljev, biserov,
bleščečih zvezd z neba?
Ti jih prinesemo!«

»Srebra ne, ne zlata
in zvezd si ne želim,
le ognja večnega:
kdor da mi ga, grem z njim!«

Junaki s Kavkaza
molče poslušajo,
na konce vse sveta
potem odjahajo.

Iz leta v leto sprašuje hči očeta, kje vendar se zadržujejo snubci tako dolgo. Oče pa ji iz leta v leto odgovarja, kako težko je priti do večnega ognja: treba je prek črnega sveta in črnih vodá, premagati je treba pošasti s sedmerimi glavami. A ko snubcev le predolgo ni, dekle podvomi:

»Morda pa res na svetu vsem
ni ognja večnega?
Ugaša mi življenja sen,
ni mar mi več sveta.«

Obmolkne starec belih las,
ves mračen in teman,
v misli zatopljen in čas,
ki vir je vseh spoznanj.

Nadaljevanje

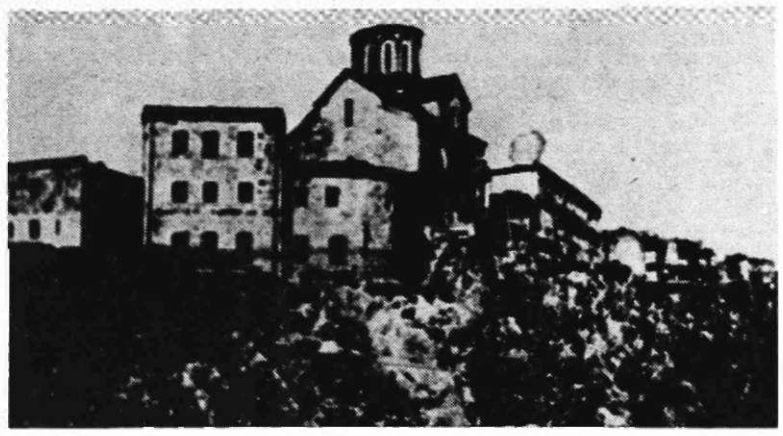

Metakska trdnjava v Tiflisu (zdaj Tbilisi), kjer je bil Tumanjan zaprt; tam je napisal pesnitev »Kaplja meda«.

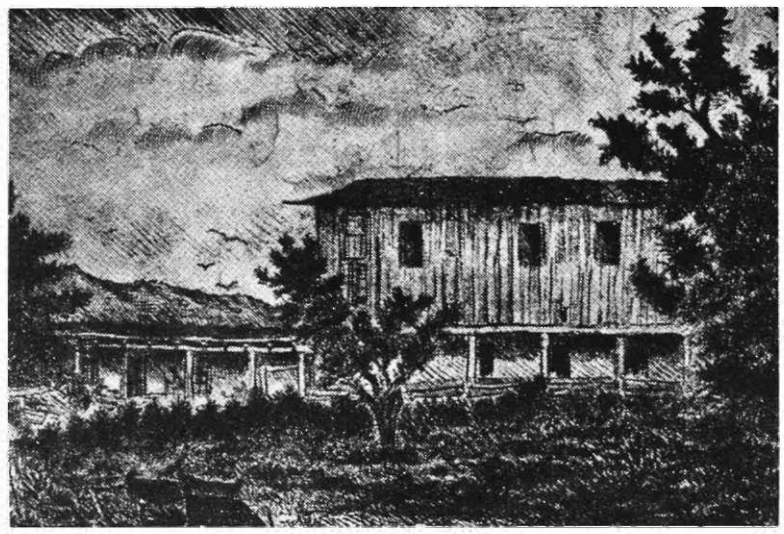

Rojstna hiša Ovanesa Tumanjana v vasi Dseh, zdaj Tumanjan; tu je zdaj muzej.

Tumanjan med Azerbejdžanci 1906. leta, ko je z belo zastavo oznanjal mir na Kavkazu; delo slikarja Tokmadžjana.

Bajde bi rad še nekaj povedal. Videti je, kako se trudi, da bi se domislil primernih besed. Njegovo namero prepreči poziv, da morajo v barake.

Albert se težko sprijazni s trdim ležiščem, slabim zrakom, smrčanjem, bolečimi vzdihi. Zdi se mu, da ga Nemci slednji trenutek potiskajo vstran od želja in navad. Kako dolgo še? Kje bo meja, ko ne bo zmogel več? Je ta meja še v življenju? Ni skrajna točka, do kje lahko človeka potiskajo — smrt?

Zjutraj spet čudna godba, dolga pot, dokler ne pridejo v kamnolom. S tesnobo in strahom Albert pogleduje visoke stene, gmote skal, ki jih bo treba razdrobiti. Prizor, ki ga spominja na ameriške filme o kaznjencih.

»Pa dobodi hrano. Kamenja ne moreš jesti,« se togoti Bajde in namrščen gleda po obsežnem kamnolomu.

Dobila sta težka kladiva, preddelavec, kapo, jima odkazuje delo.

»Važno je gibanje,« ga šepetaje poučuje Bajde in kaže, kako mora udarjati. »Vzbuditi moraš vtis, da zavzeto delaš. Tu se ne moreš prikriti.«

Albert zavida Bajdetu, s kakšno lahkoto dviguje težko kladivo. Če bi mu dali dovolj hrane, več let bi Bajde zdržal pri težkem delu. Tako pa ga bo pokopala slaba hrana. Njega pa moč, ki jo je izgubil z delom v pisarni.

V mladih letih je bil močan, tudi športnik. Po ženitvi pa je šport opustil; zaradi dela v pisarni so mišice postale mlahave. Kmalu Albert občuti pekoče bolečine, ki z mišičja prehajajo v kosti. Nič ne zaležejo Bajdetovi sveti, bolečina se razrašča. Obup, ki se ga loteva, odganja z opazovanjem drugih. Ne uživa v tuji nemoči, a lažje prenaša bolečine, ko ugotavlja, da najmanj četrtino novincev težko delo še bolj utruja.

Ko bi bilo vsaj kosilo izdatnejše, s trpkostjo premišlja Albert. Ne meni se za okus. Hlastno pogoltne zelenjavno juho. Ne more strpeti in poje ves kruh, čeprav je sklenil, da bo tretjino hlebčka prihranil za večerjo.

»Da se ne boš čudil, Albert, če bom začel goltati kamenje,« se obešenjaško zareži Bajde.

To bi Alberta res začudilo. Če pa bi Bajde začel z močnimi zobmi mleti drevesno skorjo, bi razumel. Ampak kje dobiti drevesno skorjo, ko je naokrog samo kamenje.

KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE

VINKO TRINKHAUS 5

Telo je izžeto, utrujeno. Oddaljeni zvoki taboriščnega orkestra na čelu dolge vrste naznanjujejo, da je nekje v dalji ko koncentracijsko taborišče. Vendar, v njem so — pogradi. Albert je tako izmučen, da niti lakote ne čuti. Le neustavljivo željo, da bi se zleknil na mehka tla, strmel v oblake in se odpočil.

Ampak v taborišču ni miru. Zbor, večerja, spet zbor. Neprestano zbiranje, preštevanje, razlage, čakanje. Kot bi bil največji užitek stati v vrsti in čakati.

Potlej Alberta spreleti, da je to sestavni del taboriščnega sistema. Zbiranje, vrste, napeto čakanje, kaj bodo zvedeli in doživeli. Ti prekleti nacisti se s taboriščniki igrajo čudne igrice. Kateri kretenasti um, prav v vrhu eses, si je izmislil ta resnobni posmeh. Videz je prav resen in taboriščni podaljšek esesovske organizacije: kapoji, sobne starešine, jemljejo svojo valptsko službo prekleto zares.

»Raje bi nam dali boljšo hrano,« togoten sikne Bajde in nemirno prestopa v vrsti.

Mir, počitek, kljuje v Albertu. Če so nas že določili za smrt, morali bi pustiti, da koliko toliko dostojno umremo. Vsaj to. Če smo že zapisani smrti, naj prepustijo njej, da opravi svoje delo, kot zna.

Njegovo pozornost ko preklinja garaško delo pritegne shirani taboriščnik, ki težko zmaguje kladivo. Kadar ga ne dvigne dovolj visoko, ga kapo, ki se najraje zadržuje v njegovi bližini, preteče opomni, naj nikar ne lenari. Albertu kapojev obraz ni všeč. Najbrž bi sovražil vsakega kapoja, ker priganja taboriščnike. A njihov kapo mu je še posebej mrzek. Ima razkav obraz, ki spominja na steklene črepinje. Ko Albert ne more več krotiti jeze, opomni kapoja, da se taboriščnik trudi, kolikor pač more.

Kapo skoči proti njemu in ga s palico udari po roki. Albertu se zazdi, da sliši pokanje kosti. Vendar, kost je še cela; le moč mu je izpilo. Bolečina, ki reže, se mu ugnezdi v ramo. Poslušam kapojevo psovanje in grožnje. Rad bi predahnil, a strah pred novim udarcem ga sili, da dviguje kladivo in onemogel tolče po skali.

»Samo enkrat se boš še vmešal v moje delo pa bo hudo,« mu zapreti kapo.

Kaj vse bi zabrusil, pesjanu. Tako pa Albert duši jezo in čaka, da bo bolečina splahnela.

Nesrečen, da komaj zadržuje solze, ni opazil, kako se je začelo. Sliši le prestrašen kapojev krik in se ozre. Pred kapojem leži velika skala, za njo Bajde, ki zavzeto krili z rokami, kot bi se upravičeval.

Iz kapojevega prestrašenega zmerjanja Albert razbere, kaj se je zgodilo. Usaja se nad Bajdetom, da bi ga rad ubil. Bajde pa z rokami kaže na skalo. Nenadno Bajde divje krikne, da bližnjim zastane dih. Naglo se skloni, pograbi težko skalo in jo opotekajoče nese kakih deset metrov daleč. Tam začne visoko dvigovati kladivo in mahati po skali.

JOŠT ROLC 5

NOVOLETNO SONCE ATEN

Povedal je, da je študent iz Novega Sada in da že več let po nekaj mesecev opravlja pri jugoslovanski agenciji v Ateni službo turističnega vodnika za jugoslovanske skupine. Kaj se je med tem naučil, je dokazal tudi, ko nam je v mikrofon skupaj s Paskalom zapel nekaj grških narodnih pesmi.

SKOZI PREDPRAZNIČEN VRVEŽ GRŠKE PRESTOLNICE

Po široki cesti smo se odpeljali proti nekaj kilometrov oddaljenemu mestu. Večer je bil lep in nebo polno zvezd. Ljudje so hodili oblečeni le v suknjiče, nekateri pa celo v srajcah. Pravo nasprotje z mrzlim meglenim vremenom ta čas pri nas, ko se moramo stiskati ob peči.

Zaradi vse bolj gostega prometa smo se vedno bolj počasi vozili proti razkošno osvetljenim Atenam. Lesketajoči avtomobili so brzeli mimo nas pod venci raznobarvnih žarnic, ki so v slavolokih visela nad mestnimi ulicami v čast novega leta. Neonski napisi s pročelj velikih marmornatih in drugih palač so se živahno utrinjali in dopolnjevali velemestno podobo grške prestolnice.

Z obeh strani ulic se je ob neštetih prodajalnah, kavarnah in drugih razkošnih lokalih gnetlo mlado in staro. Skoraj vsak je bil obložen s paketi ali drugimi novoletnimi darili. Rumena okna mestnih avtobusov, ki so se suvereno prebijali med strnjenimi kolonami osebnih vozil, so bila nabito polna obrazov Atenčanov, ki so hiteli odmov. Videti je bilo, kot bi se praznovanje novega leta že začelo, čeprav je bil šele naslednji dan 31. december.

Mimo mogočnega antičnega slavoloka Zevsovih vrat preko osrednjega trga Syntagma, po široki aveniji ob poslopju parlamenta, akademije znanosti, državne biblioteke, ki so videti kot nepoškodovani antični templji, smo prispeli na prostrani, okrogli trg Omonia, ki ga v središču krasi čudoviti vodomet. Od tod se na vse strani odvajajo ulice med visokimi poslovnimi palačami, bankami, trgovinami in hoteli.

Ko smo v reki vozil obkrožili trg, smo se spustili navzdol v živahno Pirejsko ulico in se končno ustavili pred dvanajstnadstropnim hotelom »Dorian inn«. Bili smo na cilju, pravšnji čas, da se spravimo v red v svojih razmeroma udobnih sobah, kamor smo še kar hitro prispeli z dvigali. Z balkonov nas je zmamil razgled na dolgo, ravno ulico, ki se blago spušča navzdol do sedem km oddaljenega Pireja. Z obeh strani jo obdajajo visoke stavbe ob širokih pločnikih, ki se nekje zgubljajo pod stebrišči, v katerih se vrste trgovine, banke, restavracije, cvetličarne in hoteli. Izložbe in lokali so bili razsvetljeni in bogato okrašeni še od božičnih praznikov, ki so jih Grki zelo bučno praznovali.

Reka avtomobilov se nepretrgoma vali v obeh smereh, navkreber proti trgu Omonia in navzdol k Pireju. Imeli smo srečo, da so nam dodelili sobe v najvišjih nadstropjih, kamor ne seže cestni hrup.

Navzlic pozni večerni uri so bile trgovine z živili, sadjem, pijačo ter kioski s suvenirji še vedno odprte. Najbolj neučakani so se kar brž odpravili v nakupe, bolj zaradi radovednosti kot iz potrebe. Kmalu so se vrnili obloženi z vrečkami mandarin, pomaranč, sladkarij in obveznimi steklenicami rdeče in bele demastike — priznanega grškega vina.

Med najurnejšimi je bil kajpak, kdo drugi kot za vsak podvig pripravljeni Dušan.

»Če sem že v Grčiji, bog, madona, menda ne bom pil tiste klorirane scalnice, s katero se umivamo v sobah,« je povedal Miletu, ki je v recepciji urejal našo evidenco s hotelskim uslužbencem ter jima ponudil požirek vina iz načete steklenice.

KROŽNI IZLET PO ATENAH

Ker nismo prišli zgolj na silvestrovanje, smo se že navsezgodaj zjutraj z avtobusom odpeljali na ogled atenskih zgodovinskih in drugih zanimivosti. Planirani ogledi vseh v programu naštetih palač, muzejev, templjev in spomenikov so se zaradi vselej pičlo odmerjenega časa, kot se dogaja na slehernem izletu, zožili le na obisk arheološkega muzeja, kratkega postanka ob mogočnem antičnem Hadrianovem slavoloku ter na bežen ogled, skozi okna avtobusa, kraljeve palače, parlamenta, akademije, politehnike, narodne knjižnice in panatenskega atletskega stadiona. Na vožnji smo bili seveda priče tudi kompletnega velemestnega vrveža po trgih in ulicah s soncem obsijane prestolnice.

Po eni od glavnih ulic s čudnim imenom Ikosikto oktovrio, ki se v dolgi ravni črti vleče na severni del mesta, nas je dobrodušni šofer Paskal z virtuozno veščino skozi avtomobilsko gnečo v nekaj minutah pripeljal na parkirišče pred mogočno rumeno zgradbo arheološkega muzeja. Stavba z monumentalnimi belimi stebri v dorskem slogu in visokimi obokanimi okni kot večina javnih zgradb v mestu daje videz antične arhitekture. Stoji v dnu lepo urejenega parka živopisanih cvetic, bohotnih palm in skrbno obnegovanih drevesc mandarinovcev. Njihove sveže zelene krošnje, polne okroglih mandarin, so kot lampiončki v poseben okras parka.

Nadaljevanje

O DELEGATSKEM SISTEMU IN DELEGATSKIH ODNOSIH

Prejšnji četrtek, 23. junija, sta jeseniško občino obiskala podpredsednik skupščine SR Slovenije Beno Zupančič in sekretar zbora občin skupščine SR Slovenije Jernej Vrhunec. S predstavniki družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in nekaterimi delegati, sta se pogovarjala o uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov v jeseniški občini. O tem bodo namreč 6. julija razpravljali vsi trije zbori republiške skupščine in sprejeli tudi prve teze dokumenta v zvezi z analizo o izvajanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov, ki je bila objavljena v Poročevalcu 9. junija. Teze za dokument, ki bodo v razpravi od jeseni, ko bo dokument dokončno sprejet, bodo zajemale predloge, ideje in mnenja, kar naj bi koristilo nadaljnjemu razvoju delegatskega sistema, oziroma naj bi usmerile delo na tem področju v naslednjem obdobju.

Na posvetu so ugotovili, da je podobno kot v ostalih občinah v SR Sloveniji, tudi v jeseniški, pri uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov, še vrsta objektivnih pa tudi subjektivnih težav. Seveda pa so ob tem poudarili tudi pomembne pozitivne premike, predvsem pa dejstvo, da se je delegatski sistem uveljavil in dokazal svoj revolucionarni pomen v pogledu odmiranja države. Potrebni pa bodo še veliki napori vseh organiziranih socialističnih sil, da delegatski sistem in delegatski odnosi zaživijo svoje vsebinsko polno življenje v vseh sredinah in na vseh nivojih.

V mnogih primerih je doslej uresničevanje delegatskega sistema, predvsem pa delegatskih odnosov, to je povezanost delegatov s sredino, v kateri so bili izvoljeni in s samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami te sredine, še odvisno od aktivnosti in zavzetosti vodja temeljne ali splošne delegacije in delegatov samih, ne pa od povezanosti delegacij z aktivnostjo družbenopolitičnih organizacij, to je predvsem sindikata v organizacijah združenega dela in Socialistične zveze delovnih ljudi v krajevnih skupnostih. Nemalokrat pa je povezava delegatov s širšo bazo skoraj nemogoča, ker nas zaradi izrednega tempa razvoja večkrat dogodki prehitevajo in zato imamo primere izredno obsežnih dnevnih redov in s tem v zvezi zelo obsežnih gradiv, ki jih nemalokrat niti delegati sami ne morejo temeljito predelati, večkrat pa se celo dogaja, predvsem v republiški skupščini, da se mnenja raznih delovnih teles k obravnavanemu gradivu dodajajo tik pred sejami zborov republiške skupščine.

Ugotovljeno je tudi bilo, da je interes delegatov, oziroma delegacij in posameznih sredin večji, kadar so na dnevnih redih vprašanja, ki se vežejo z njihovimi neposrednimi interesi. Glede informiranja so bili mnenja, da je v občini to dovolj razvejeno in da v tem pogledu pri informiranju delovnih ljudi in občanov pomembno vlogo igrata lokalna radijska postaja Triglav in tednik Železarne Železar, predvsem v Železarni pa se kot pomembni ali celo najpomembnejši neposredni informator uveljavlja samoupravna delovna skupina. Tako kot so še velike slabosti in vrzeli pri povezovanju delegatov in delegacij s svojimi sredinami ali ustreznimi samoupravnimi organi pri opredeljevanju stališč in mnenj k posameznim obravnavanim vprašanjem v skupščinah, je še slabše v pogledu prenašanja odločitev v skupščinah po delegatih nazaj v svoje volilne sredine in vključevanje delegatov v teh sredinah, da bi se sprejeti dokumenti, stališča ali mnenja tudi dosledno uresničevali.

Splošna ugotovitev je tudi bila, da sicer gradiva delegati v večini primerov dobivajo dovolj zgodaj, le da celovitim gradivom niso dodani krajši povzetki za širšo uporabo, še manj pa je primerov, da bi se delegatom v odločanje ponudilo več variant z ustreznimi utemeljitvami, oziroma pozitivnimi in negativnimi posledicami, ki jih bo taka ali drugačna odločitev prinesla. Razen tega je bilo izraženo mnenje, da bi nekatera gradiva morali tudi bolj socialistično znanstveno utemeljiti, s čimer bi prispevali k usposabljanju delegatov in k njihovemu poglobljenemu razmišljanju.

Glede splošnih delegacij za samoupravne interesne skupnosti so bili zelo enotnega mnenja, da bodo z novimi volitvami spomladi prihodnjega leta, potrebne ustrezne spremembe, pri čemer se razmišlja, da bi volili posebne delegacije za vsako samoupravno interesno skupnost. Mnenja so tudi bili, da je precej boljše delovanje delegacij tako temeljnih kot splošnih, predvsem v večjih organizacijah združenega dela, precej slabše pa v večini krajevnih skupnosti.

Na posvetu so govorili tudi o delovnih telesih pri skupščinah, to je raznih odborov in komisij, o pomoči občinske uprave delegacijam in delegatom, o težavah delovanja delegacij, oziroma konferenc delegatov v manjših temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih organizacijah, o neusklajenosti političnih akcij in skupščinskega delovanja v občini in podobno. Izrecno pa je bilo na posvetu poudarjeno, da je samoupravljanje pravica, dolžnost in odgovornost in da je za to potrebno tudi organizirano usposabljati delegate. Mnenja so tudi bili, da bi morali v prakso skupščinskega delovanja uvajati kar največ oblik dvofaznega sistema sprejemanja različnih odločitev, to je, da bi bili pomembnejši dokumenti dvakrat na sejah zborov skupščine, prvič kot osnutki in drugič kot predlogi za sprejem. S tem bi v razprave lahko vključili večje število delovnih ljudi in občanov, pa tudi razprave in same odločitve bi bile kvalitetnejše.

Ker podobno analizo o izvajanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij pripravljajo tudi v jeseniški občini, bodo nedvomno ugotovitve na posvetu koristne za nadaljnje uresičevanje socialističnih demokratičnih odnosov v naši občini.

Nastopajoči in del udeležencev srečanja na Homu

DEVETI ZBOR GORENJSKIH AKTIVISTOV IN SREČANJE BORCEV GORENJSKEGA ODREDA IZREDNO USPELA

V nedeljo, 26. junija, dopoldan je bil na Homu pri Zasipu deveti zbor gorenjskih aktivistov in srečanje borcev gorenjskega odreda. Vse navzoče je pozdravil Ivan Povšin in se zahvalil organizatorjem občinski konferenci SZDL Radovljica ter pripravljalnemu odboru Zasip. Pri tem je poudaril, da je srečanje tem bolj pomembno, ker je bilo izvedeno v počastitev letošnjih Titovih jubilejev in jubileja slovenske partije. V imenu borcev gorenjskega odreda je navzoče pozdravil polkovnik Ljubo Kržišnik, ki je med drugim dejal, da je bilo bistvo partizanskega delovanja v tem, da je bil vsak borec aktivist in vsak aktivist borec.

Slavnostni govor je imel Marjan Rožič, ki je orisal junaštvo naših borcev v NOV, naša uspešna delovna prizadevanja po vojni in razvoj našega samoupravnega sitema. Pri tem je dejal, da je naša poglavitna naloga uresničitev sprejetega zakona o združenem delu. Delegatski sistem je jamstvo za odpravo starih podjetniških odnosov in za odpravo krajevne zaprtosti. Samoupravna pot je pot osvobajanja človeka, ki bo sam odločal o delu in rezultatih svojega dela. Priprave na XI. kongres ZKJ, je dejal, da bodo množična akcija občanov za uresničevanje vseh naših delovnih nalog. Uspešno združevanje dela in sredstev je jamstvo za uspešen boj za ekonomsko stabilnost. Evropska konferenca v Beogradu je priznanje Jugoslaviji za njena prizadevanja za mir, svobodo, enakopravnost in sporazumevanje. Poudaril je pomembnost Osimskih sporazumov, ki so osnova vsestranskemu sodelovanju z Italijo, med tem, ko Avstrija brez sramu nadaljuje s kršitvami državne pogodbe. Ob koncu govora je zaželel vso srečo in napredek vsem delovnim ljudem. Sledil je bogat kulturni program, v katerem so sodelovali združeni pevski zbori, godbe na pihala iz Tržiča, Lesc in Gorij, recitatorji delavske univerze in Linhartovega odra mladih iz Radovljice, folklorna skupina iz Gorij in drugi.

Srečanja se je udeležilo nad šest tisoč prebivalcev Gorenjske. B

KAJ BO Z DOMOM V PLANICI?

Planico obiskuje tako poleti kot tudi pozimi precej turistov, dom v Planici pa je zaprt in sameva pod svetovno znanimi skakalnicami. V zimskem času je vse kazalo, da bo dom ponovno obnovljen in odprt, saj so ga lansko jesen začeli temeljito obnavljati. Dom je dobil tudi lastnika in za letošnje planiške polete sprejel tudi prve goste.

Toda danes se kaže dom v Planici v čisto drugačni podobi. Ko se pripelje obiskovalec, željen gorskih lepot in svežega zraka pred dom, da bi se odžejal, ga pričakajo zaprta vrata tako v domu, kakor tudi v depandansi. Za še »lepši« vtis o domu v Planici, pa si za spomin lahko ogleda še »razstavo« navlake, katere okrog doma ne manjka. Če bi prišli smetarji, bi imeli kar precej dela z odvažanjem smeti in razne druge ropotije. Nekdanje kotičke za posedanje, sedaj že krepko prerašča trava in plevel. Zakaj tako?

Že samo obnova je stala precej velike vsote denarja, tako velike vsote, da niso mogli plačati delavcev, ki so sodelovali pri obnovi. Za obnovo so bila namenjena velika denarna sredstva, ki pa so kaj kmalu splahnela. Kje je ta denar, nihče ne ve, ve se samo to, da dom v svetovno znani Planici ne bo prišel nikoli več na zeleno vejo. Lepo in prav pa bi bilo, da bi se pospravila vsaj okolica in da s to navlako ne bi kvarili lepote alpske doline in slovesa Planice.

A. K.

S SKUPNIMI MOČMI PROTI VANDALIZMU

V prehodu skozi železniški podvoz iz Podmežaklje v mesto, je železna ograja, ki ločuje pločnik za pešce od ceste docela uničena. Ograje praktično ni več, samo še nekaj na vse mogoče strani ukrivljenih šipk, nekaj zlomljenih pa še tiči v opustošeni ograji. Naši »atleti« namreč tu preizkušajo svojo moč in seveda v svoje veliko veselje in zadovoljstvo lomijo in krivijo šipke, da bi tako dokazali koliko je v njih moči in življenjske energije. Pa ne mislite, da so to vinjene osebe, ne, to so naši nedebudni mladinci, ki pri vračanju s športnega igrišča ponovno preizkušajo svoje moči. Tem je tudi v veliko veselje trgati s stropa električna svetlobna telesa.

Izgleda, da je šipk na ograji v podvozu zmanjkalo, kajti začeli so ruvati tudi že šipke na mostu preko Save. Ob vsem tem ni nikogar, ki bi bil kos temu vandalizmu. Doslej vsaj kot je meni znano, za tako početje še nismo nikogar kaznovali. Javne naprave še naprej služijo za preizkuševanje moči posameznih junakov noči, pa tudi dneva.

Nihče od storilcev ne pomisli, kakšno škodo s tem povzročajo naši skupni lastnini. Vse to namreč plačujemo mi vsi skupaj.

rker so šipke odstranjene preti, posebno na mostu preko Save, velika nevarnost, do kdo od otrok ne pade v Savo. Ko se bo zgodila nesreča, bomo seveda vsi iskali krivca in tega seveda ne bo.

Zato je v interesu varnosti ljudi, posebno pa otrok, da se polomljene ograje čim preje popravijo – poleg tega pa poveča naša skupna pažnja, da se v bodoče ne bo delalo škode na ograjah, ki niso samo za okras, marveč za varnost ljudi, posebno pa otrok.

J. R.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Ob številni navzočnosti borcev, aktivistov in drugih udeležencev iz vseh krajev Gorenjske je bilo v nedeljo, 26. junija, na Homu nad Zasipom IX. srečanje gorenjskih aktivistov in borcev Gorenjskega odreda. Na tej veličanstveni vsakoletni manifestaciji, ki so jo zelo dobro organizirali krajani in družbenopolitične organizacije Zasipa, je govoril sekretar zvezne konference SZDL Jugoslavije Marjan Rožič. V kulturnem programu so nastopili združeni pevski zbori radovljiške občine, ženski zbor z Jesenic, godbe na pihala iz Gorij, Lesc in Tržiča, recitatorji garnizije JLA iz Bohinjske Bele, delavske univerze in Linhartovega odra mladih iz Radovljice ter folklorna skupina KUD Veriga Lesce.

– – –

V sredo, 22. junija, je bila skupna seja predsedstva OK SZDL in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Radovljica. Na dnevnem redu je bila obravnava osnutka občinskega proračuna za 1977. leto, samoupravnih sporazumov o temeljih planov SIS družbenih dejavnosti za obdobje 1976 – 1980, poročila komisije za pregled območij, kjer so ugotovljene črne gradnje in za izdelavo predloga sanacije stanja. Podprli so tudi predlog odloka o pripravi urbanističnih planov na območju občine. O celotnem gradivu, ki je bilo v obravnavi na tej seji, sta razpravljala druga dva zbora občinske skupščine na seji 29. junija.

– – –

Izvršni svet OS Radovljica je na 88. seji 16. junija obravnaval pripombe na akte o skupni in splošni porabi, ki so bili v javni razpravi v OZD, TOZD in KS, poročilo o delu okrožnega sodišča v Kranju za 1976. leto, predlog zaključnega računa o davkih občanov za 1976. leto, dogovor o pristopu k izdelavi zazidalnega načrta Družbeni center Lesce, ki ga je pripravila stanovanjska skupnost, h kateremu so pristopili Murka, Veriga, KS Lesce, Alpdom Radovljica in izvršni svet. Na seji so člani IS potrdili predlog odloka o prekvalifikaciji katastrskih razredov in pogodbe za izvedbo mejnega ugotovitvenega postopka za Kropo ter predloge o reševanju finančnih zadev Alpetour – hoteli Bohinj. Opravili so tudi nekatera kadrovska imenovanja delovnih skupin.

– – –

Na sestanku predsednikov krajevnih konferenc SZDL radovljiške občine 21. junija, ki ga je sklical predsednik OK SZDL Franc Jere, so se dogovorili o pripravah in o organizaciji udeležbe občanov in mladine na IX. zboru gorenjskih aktivistov, ki je bil 26. junija v Zasipu ter o nalogah, ki čakajo KK SZDL v letošnjih pripravah na volitve 1978. leta.

– – –

V navzočnosti članov koordinacijskega odbora za odnose z delavci na začasnem delu v tujini, je bila prejšnji teden seja komisije za odnose z delavci na začasnem delu v tujini pri OK SZDL Radovljica. Najprej so preučili stališča zveznega sveta za mednarodne odnose o ukrepih za postopno vrnitev zdomcev v domovino, nato pa je sledila razprava o vseh vidikih sodelovanja radovljiške občine s slovenskim kulturno-športnim društvom Bled iz Essna. Dogovorili so se o konkretnih akcijah za poglabljanje vezi s kulturnimi, šolskimi in športnimi skupinami ter o možnostih za letovanje otrok slovenskih staršev v počitniških šolskih kolonijah učencev iz radovljiške občine.

– – –

Krajevna konferenca SZDL in svet KS Bohinjska Bela sta 16. junija v kulturnem domu sklicala sestanek s predsedniki izvršnega sveta in skupščine občine, izvršnega odbora izobraževalne in stanovanjske skupnosti ter predstavniki osnovne šole Bled in vseh krajevnih družbenopolitičnih organizacij. Beseda je tekla o uresničevanju marčevskih sklepov KK SZDL za sanacijo in obnovitev podružnične šole na Bohinjski Beli, ki je bila poškodovana ob lanskih potresih. Zavzeli so se tudi za rešitev stanovanjskega vprašanja prosvetnih delavcev na tej šoli.

– – –

Od 27. do 30. junija so v radovljiški občini zasedale skupščine vseh samoupravnih interesnih skupnosti, ki so na osnovi pripomb in dopolnil iz javnih razprav v OZD, TOZD in KS potrjevale svoje samoupravne sporazume o srednjeročnih načrtih za obdobje 1976 – 1980. Oceno javnih razprav bo obravnaval tudi koordinacijski odbor za planiranje pri OK SZDL na prvi seji v začetku julija.

– – –

Krajevna organizacija ZB NOV Radovljica je sklenila, da bo vsakoletna proslava dneva borca v nedeljo, 3. julija, na Mlaki pod Radovljico. V kulturnem programu bodo sodelovali pevska zbora A. T. Linhart in LIPA ter recitatorji KUD Radovljica.

– – –

Zlati znak sindikatov Slovenije je med šestimi sindikalnimi organizacijami v naši republiki na slovesnosti 17. junija v Ljubljani prejela tudi osnovna organizacija sindikata delovne organizacije Iskra Otoče.

– – –

Iz poročila oddelka za družbeno dejavnost in občo upravo pri občinski skupščini Radovljica, ki so ga obravnavali delegati vseh zborov občinske skupščine na seji 29. junija, je razvidno, da se je lanskega oktobra odzvalo na obvezno fluorografiranje od 19.969 vabljenih 17.650 ali 98 % občanov radovljiške občine, starih nad 21 let. Odsotnost na slikanju je opravičilo 1922 občanov.

– – –

Predstavniki Alpetoura – hoteli Bohinj, zavoda za urbanizem Bled, projektantov ingeniring organizacije Smelt ter gradbene operative so konec maja obiskali turistični center Vogel v Bohinju, kjer so proučili možnosti in nujne ukrepe za zaščito in varstvo okolja, ki je vse bolj ogroženo zaradi odpadkov. Dogovorili so se o pripravi študije, ki bi jo izdelali v Smeltu za rešitev tega problema, za kar bo potrebno nameniti okoli 88.000 din. O zbiranju sredstev se bodo odločali na izvršnem svetu OS na osnovi proračunskih možnosti.

– – –

Društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS je v torek, 21. junija, na Bledu svečano otvorilo spominsko sobo dr. Josipa Plemlja, slovitega znanstvenika in matematika, v njegovi hiši (bivši vili Perun) nasproti zdravstvenega doma.

– – –

Najvišje priznanje za vzgojno izobraževalno delo z mladimi – Žagarjevo nagrado za 1977. leto je na slovesnosti 17. junija v klubu delegatov v Ljubljani med šestimi slovenskimi nagrajenci prejel tudi Egon Mihelič, upokojeni učitelj, požrtvovalni mladinski mentor, družbenopolitični in kulturni delavec iz Bohinjske Bistrice.

– – –

Kolektiv tovarne merilnih instrumentov Iskra Otoče je v maju presegel plan realizacije proizvodnje za 4,7 % in tako nadoknadil izpad, ki je nastal meseca aprila. Obseg realizacije po količini je bil v primerjavi z majem 1976 večji za 27 %.

– – –

Na blejski tržnici, pri avtobusni postaji, ki jo od 1968. leta upravlja podjetje Ljubljanske mlekarne, bodo po odloku občinske skupščine odslej lahko prodajali in kupovali razen kmetijskih pridelkov, zdravilnih zelišč, gozdnih sadežev in semen tudi obrtne izdelke. Glede na ta odlok bodo spremenili in dopolnili tudi pravilnik o tržnem redu na Bledu, podobno kot so to pred kratkim storili za tržnico v Radovljici.

– – –

Zimska in spomladanska neurja so povzročila velike zemeljske nanose na avtokamp ob bohinjskem jezeru, s čimer je zmanjšana njegova zmogljivost za skoraj polovico. To bo imelo očitne posledice na dohodek kampa, pa tudi na bistveno zmanjšan priliv turistične takse. Bohinjski turistični delavci in Alpetour bodo skušali stanje kolikor toliko sanirati, vendar bodo morali dobiti tudi del sredstev iz občinskega proračuna ali območne vodne skupnosti, ki bi prevzela sanacijska dela.

– – –

Prejšnji teden so na vseh zborih delavcev ALMIRE v TOZD Radovljica, Bohinj in Nova Gorica sprejeli aneks k samoupravnemu sporazumu o merilih in osnovah za ugotavljanje delovnega prispevka, ki je osnova za nadomestilo osebnih izdatkov v breme materialnih stroškov. S tem so se izrekli, da se na delovnih mestih likanje od maja do septembra izplačuje dodatek zaradi močno spremenjene temperature. Dodatek se bo izplačeval do 17 %, kar bo odvisno od poprečne mesečne temperature in relativne vlažnosti zraka.

– – –

Na republiškem tekmovanju ekip prve pomoči iz enot civilne zaščite, ki je bilo 11. junija v Celju, sta nastopili tudi ekipa Vezenin z Bleda in Žita iz Lesc. Med 57 nastopajočimi se je zlasti izkazala ekipa Žita Lesce, ki si je v izredno močni konkurenci zasluženo priborila odlično četrto mesto.

– – –

Po daljšem mrtvilu so v Ljubnem spet poživili delo krajevne organizacije Rdečega križa. Na občnem zboru, ki je bil v petek, 24. junija, so sprejeli nova pravila in dokaj zahteven program dela. Izvolili so tudi novi odbor ter za predsednico Metko Močnik.

– – –

Na delavski univerzi Radovljica je diplomiralo v aprilskem roku 36 slušateljev delovodske šole za strojništvo in 27 slušateljev delovodske elektro šole. Ta mesec opravlja diplomske izpite še 17 slušateljev ekonomske srednje šole. Že februarja je prejelo diplome šest slušateljic, ki so obiskovale dveletno administrativno šolo.

– – –

V okviru dolgoletnega sodelovanja s slovenskim prosvetnim društvom Radiše na Koroškem, sta v soboto, 18. junija, zvečer nastopila na koncertu pri Taverju v tem slovenskem kraju komorni zbor Stane Žagar iz Krope in harmonikarski orkester glasbene šole Radovljica. Gostujoči skupini iz matične domovine so zamejski rojaki prisrčno sprejeli in se dogovorili o nadaljnjem plodnem sodelovanju.

– – –

Na povabilo pevskega zbora Valentin Vodnik iz Doline pri Trstu in italijanskega zbora La Montanara iz toskanskega mesta Fivizzano, ki je v rokah levičarske uprave socialistične in komunistične stranke, bo od 2. do 4. julija gostoval v Italiji komorni zbor Stane Žagar iz Krope. Kroparski pevci bodo 2. in 3. julija zvečer nastopili na vsakoletnem pevskem srečanju, pod pokroviteljstvom občine Fivizzano. Pevci tega mesta so prvi v Italiji navezali prijateljske stike z našo manjšino in pripomogli k medsebojnemu sodelovanju med Slovenci in Italijani.

– – –

Na Sviščakih pod Snežnikom, nedaleč od Pivke, je na republiškem orientacijskem tekmovanju planincev za pokal »Snežnik 77« med člani prepričljivo zasedla prvo mesto ekipa mladinskega odseka PD Radovljica v sestavi Franci Pretnar, Jože Kunčič in Janez Pfajfar. Na tekmovanju je sodelovalo 21 pionirskih, 23 mladinskih in 11 članskih ekip.

– – –

Tradicionalnega, letos že 20. po vrsti, ribiškega tekmovanja na Blejskem jezeru, ki ga organizira domača ribiška družina, se je udeležilo nad 100 ribičev. Razen domačih iz Slovenije, so prišli tudi ribiči slovenskih zamejskih organizacij iz Avstrije in Italije, iz italijanskega mesta Parme ter nekaj Angležev.

15 LET ZDRAVSTVENE ŠOLE JESENICE

Letos praznuje zdravstvena šola 15-letnico obstoja. Potrebe po zdravstvenih kadrih so bile vsako leto velike, zaradi obsežne dejavnosti, s katero se zdravstvo ukvarja. Od ustanovitve šola živi in dela v skrajno utesnjenih prostorih splošne bolnišnice Jesenice, ki je vsa leta pomagala s svojimi strokovnimi kadri. Veliko zaslug za začetne korake imata pokojni prim. dr. Jože Hafner in prim. dr. Jože Brandstetter. Skupščina občine Jesenice je bila ustanovitelj šole in posebno prof. Pavle Dolar nam je s stalno pozornostjo in svetovanjem pomagal pri raznih stiskah in problemih. Vso zahvalo zaslužijo tudi šefi oddelkov in sestre, ki so nam pomagali pri uvajanju v delo naših učencev.

Prvo šolsko leto je potekalo v kletnem prostoru zavoda za socialno zavarovanje na Jesenicah, kjer so bili stoli brez klopi. V tem času so potekala adaptacijska dela v prostorih splošne bolnišnice Jesenice, kamor smo se preselili aprila leta 1963. Ob ustanovitvi šole je bil predviden vpis v šolo le vsako drugo leto, zato smo bili prepričani, da bo 221 kv. metrov zadostovalo — to sta dve učilnici, kabinet za osnovno nego ter prostor za predavatelje in tajništvo. Še te prostore nam je bolnica zaradi lastnih potreb le težko odstopila.

Zaradi naraščanja potreb po zdravstvenem kadru v Sloveniji pa se je pokazalo nujno, da je vpis v šolo vsako leto. Od prvih 35 vpisanih učenk je do danes naraslo število na 180. Prostori so postali pretesni in neprimerni. Gimnazija nam je v popoldanskem času dala na razpolago nekaj njihovih učilnic, da je prostorska stiska vsaj malo rešena.

V teh petnajstih letih je na šoli diplomiralo 438 medicinskih sester in medicinskih tehnikov. Vključili so se v delo splošnih in specialnih bolnišnic, zdravstvenih domov, kjer z drugimi zdravstvenimi delavci bijejo bitko za zdravje, mnogokrat pa tudi za življenje delovnega človeka. Kadrovska zasedba na šoli je zelo dobra, predvsem zaradi splošne bolnišnice Jesenice, gimnazije Jesenice in drugih delovnih organizacij, ki nam s svojimi strokovnimi močmi pomagajo pri vzgoji in izobraževanju.

Šolo vsa leta vodi ravnateljica Mira Jazbinšek.

V soboto, 25. junija, smo z majhno slovesnostjo ob podelitvi diplom proslavili 15-letnico šole. Izrazili smo skupno željo, da bi predvidena novogradnja že enkrat postala resnica. Naša družbena skupnost je ob ustanovitvi šole postala bogatejša v možnosti za izobraževanje mladine, po petnajstih letih pa je bogatejša za zdravstveni kader, ki ga je šola dala. Bogastvo človeškega življenja je zdravje. K večanju tega bogastva pa prispevajo svoj delež tudi medicinske sestre in tehniki, ki so znanje za svoj človekoljubni poklic prinesli z jeseniške zdravstvene šole.

Kolektiv zdravstvene šole

PROSLAVA OB VISOKIH JUBILEJIH

Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije Rateče, so v nedeljo, 26. junija, organizirale proslavo v počastitev dneva borca, 40-letnice ustanovnega kongresa KPS, 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo partije ter njegovega 85. rojstnega dneva. Proslava je bila v Planici pod vznožjem 120-metrske skakalnice.

Slavnostni govornik je bil predsednik krajevne konference SZDL Rateče Anton Požar, kulturni program pa so izvajali učenci osnovne šole pod vodstvom Diane Makovec ter mladinci aktiva ZSMS Rateče. Šumi Vinko je ob tej priliki podelil bronasta priznanja OF Jerci Žerjav, Vladotu Petriču in Francu Makšetu.

Delegacija, ki so jo sestavljali Franc Makše, predsednik KO ZB NOV Rateče ter dva rateška mladinca je odnesla venec na spominsko obeležje OF v vas Rateče.

Uvodnemu slavnostnemu delu je sledilo tekmovanje v streljanju z avtomatsko puško. Tekmovanja v streljanju se je pod vodstvom starejšega vodnika Vlada Stojanoviča, udeležilo osem ekip iz Rateč. Za vsako ekipo so tekmovali štirje strelci, vsak z osmimi naboji. Prve tri ekipe so prejele pokale, ženska ekipa pa je dobila častni pokal, vse ostale ekipe pa so prejele diplome za udeležbo. Pokale in diplome je udeležencem tekmovanja podelil sekretar krajevne skupnosti Rateče Jože Brudar.

Po kulturnem programu in tekmovanju v streljanju pa je bilo tovariško srečanje ob vojaškem pasulju, katerega pa je vsak udeleženec proslave dobil brezplačno.

Proslave v dolini pod Poncami se je udeležilo veliko število domačinov iz Rateč. Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije iz Rateč pa zaslužijo vso pohvalo, da so organizirali tako veliko prireditev, ki jim je v celoti uspela.

Načrtujejo in dogovarjajo pa se tudi, da bi se pod skakalnicami v Planici postavilo spominsko obeležje OF že prihodnje leto.

Rezultati tekmovanja ekip v streljanju: 1. ekipa ZRVS Rateče — 72 točk, 2. ekipa SLO pri KS Rateče 57, 3. ekipa karavel Rateče 50, 4. ekipa ZSMS Rateče 47, 5. ekipa carine Rateče 45, 6. ekipa mejne milice Rateče 43, 7. ekipa SLO pri KS Rateče (ženske) 13 in 8. ekipa GRS Rateče brez točk.

Najboljša strelca tekmovanja sta bila mladinec Mežik in vojak Kosec.

A. Kerštan

Desetina PGD Podkoren pri praktični vaji

USPELO TEKMOVANJE GASILCEV

Občinska gasilska zveza Jesenice je, 22. maja izvedla tekmovanje desetin žensk, mladincev in pionirjev gasilcev, tekmovanje članskih desetin prostovoljnih gasilskih društev pa je bilo v nedeljo, 26. junija. Udeležilo se ga je enajst desetin iz prostovoljnih gasilskih društev: Podkoren, Kranjska gora, Gozd, Dovje, Mojstrana, Hrušica, Jesenice — mesto, Zabreznica in kar tri desetine iz Smokuča. Vse desetine so pokazale zelo dobro pripravljenost za boj proti požaru, saj so v taktični vaji in vaji s hidrantom od tisoč možnih dosegli najmanj 620, največ pa 922 točk. Najbolje se je uvrstila desetina iz Zabreznice, ki je kot že rečeno osvojila 922 točk, druga je bila z 910 točkami prva desetina iz Smokuča, tretja pa druga desetina iz Smokuča, ki je dosegla 906 točk.

Tekmovanje, ki je bilo pred občinsko zgradbo in pri domu poklicnih gasilcev in reševalcev na Jesenicah, si je poleg številnih prebivalcev ogledal tudi Ivo Ščavničar, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, ki je prizadevanja in znanje gasilcev pohvalil.

B.

ARHIV NA JESENICAH

ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA NA JESENICAH

Vsa dosedanja nadaljevanja so v splošnih oblikah opisala in prikazala delo v zgodovinskih arhivih. V današnjem nadaljevanju pa povejmo še nekaj o zbiranju arhivskega gradiva in o delovanju zgodovinskega arhiva Ljubljana na Jesenicah.

Zbiranje pomembnejšega arhivskega gradiva na Jesenicah se je pričelo v času okupacije in je povezano z Železarno. Med vojno je vodstvo takratne Kranjske industrijske družbe izdalo nalog, da oddajo v industrijsko predelavo vse starejše gradivo, ki ni bilo več potrebno za tekoče poslovanje tovarne. Nekaterim uslužbencem je uspelo rešiti nekaj gradiva, ki so ga skrili. To je bilo arhivsko gradivo o Zoisovih in Ruardovih fužinah, o posestih na Javorniku in nekaj dokumentacije o delovanju Kranjske industrijske družbe. Gradivo je bilo leta 1948 izročeno takratnemu državnemu arhivu Slovenije v Ljubljani. Nekaj starejšega gradiva je ostalo tudi na Jesenicah v Železarni in je pomenilo podlago za začetek delovanja zgodovinskega arhiva v okviru tehničnega muzeja Železarne. Po podatkih, ki jih navaja Vodnik po arhivih Slovenije, hranijo v tehničnem muzeju okrog 50 tekočih metrov arhivskega gradiva. Sprva so zbirali le gradivo, ki se je nanašalo na Železarno in njene prednike.

Tehnični muzej Železarne hrani tudi fotokopijo jeseniškega rudarskega reda iz leta 1381, katerega original je v državnem arhivu v Münchnu. Dokument je izredno zanimiv in dragocen, saj govori o prvih rudarjih in talilcih železove rude na področju Jesenic. Posredno se iz podatkov, ki jih navaja dokument, lahko sklepa tudi o tehniki rudarjenja in taljenja železove rude. Zlasti pa je rudarski red pravni dokument, saj ureja medsebojne odnose med rudarji, talilci, lastniki rudnih jam in talilnih peči ter delavci.

V petdesetih letih so v arhivu tehničnega muzeja začeli zbirati tudi arhivsko gradivo, ki ni bilo izključno povezano z Železarno, zlasti gradivo o delavskem gibanju in razvoju NOB in ljudske revolucije na področju občine Jesenice.

Leta 1957 je tehnični muzej Železarne prevzel v hrambo nekaj pomembnega gradiva planinskega društva Jesenice, ki obsega obdobje od leta 1898 do leta 1957.

Arhivska služba na Jesenicah se je začela hitreje razvijati po letu 1966, ko je izšel zakon o arhivskem gradivu in o arhivih. Skupščina občine Jesenice je s takratnim mestnim arhivom Ljubljana sklenila pogodbo o izvajanju službe varstva arhivskega gradiva na območju občine. V letih 1967 do 1969 so delavci mestnega arhiva Ljubljana opravili večja urejevalna dela na arhivskem gradivu predvojnih in povojnih upravnih organov na območju današnje občine Jesenice.

Kljub zakonskim predpisom, se v tem obdobju arhivska služba še ni sistematično izvajala. Glavna ovira je bila prešibka kadrovska zasedba mestnega arhiva Ljubljana, ki je pokrival skoraj polovico Slovenije.

Leta 1972 se je kadrovska zasedba popravila. Zavod se je leta 1973 preimenoval v zgodovinski arhiv Ljubljana. Zaradi teritorijalno velikega področja, ki ga pokriva, so v okviru zgodovinskega arhiva Ljubljana nastale štiri delovne enote. Enota mestni arhiv Ljubljane pokriva vse ljubljanske občine; Enota za zunanjo ljubljansko regijo seže od Idrije, Vrhnike, Kamnika, do Ribnice in Kočevja; Enota za Dolenjsko in Belo Krajino ima sedež v Novem mestu; Enota za Gorenjsko pa pokriva teritorij petih gorenjskih občin in ima sedež v Kranju Trg revolucije 1 soba 56, (tel. 25-661 int. 272). Enota za Gorenjsko zaposluje tri delavce, od katerih eden dela le na področju občine Škofja Loka.

Z nastankom delovnih enot se je arhivska služba začela bolj redno in sistematično razvijati tudi na področju Jesenic. Evidentirali smo 40 pomembnejših ustvarjalcev arhivskega in registraturnega gradiva. To so vse večje delovne organizacije, skupščina občine, vse šole, družbenopolitične organizacije in krajevne skupnosti. Pri njih delavci arhiva evidentiramo arhivsko gradivo, nadzorujemo urejenost gradiva, materialno varstvo, sodelujemo pri izločanju nepotrebnih delov gradiva ter nudimo drugo strokovno pomoč. Viden je napredek. Številni pregledi pri ustvarjalcih gradiva so pokazali, da so skoraj vsi že pričeli z urejevalnimi deli, čeprav je tudi res, da se še najdejo ustvarjalci gradiva, ki jim ni dosti mar, kako imajo urejeno svojo dokumentacijo. Z ustvarjalci redno sodelujemo pri vsakoletnih rednih izločanjih gradiva, ki nima več poslovne vrednosti. Prav tako je opaziti napredek pri skrbi za material varstvo arhivskega in registraturnega gradiva. Izboljšuje se oprema skladišč in samega gradiva.

Zgodovinski arhiv Ljubljana, enota za Gorenjsko, ima stike tudi z nekaterimi privatnimi imetniki arhivskega gradiva. Izkušnje so pokazale, da je precejšnje število kmetij, katerih lastniki hranijo gradivo, ki seže prav v zadnji del srednjega veka. Dokumenti se nanašajo na lastninske pravice domačij, na srenjsko pašo, osvetljujejo pa še celo vrsto družbenih odnosov, ki so pomembni za tisti kraj ali pa za celotno regijo. Do sedaj imamo evidentiranih nekaj privatnih arhivov na področju Koroške Bele, Mojstrane, na Srednjem vrhu in v Ratečah. Z lastniki se dogovorimo o morebitnem odkupu gradiva, največkrat pa si dokumente le sposodimo in jih presnamemo na mikrofilm.

Arhivska služba na Jesenicah ni mogla polno zaživeti, ker ni bilo primernega prostora za zbiranje arhivskega gradiva. Po nekajletnih prizadevanjih skupščine občine Jesenice, občinske kulturne skupnosti Jesenice, samoupravne stanovanjske skupnosti Jesenice in zgodovinskega arhiva Ljubljana, je bil v drugi polovici leta 1976 v ta namen preurejen prizidek v stavbi na Cesti Maršala Tita 65. Adaptacijo je opravil biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, opremo arhivskega prostora pa je dobavila tovarna Primat iz Maribora. Prostor je sorazmerno majhen. Potrebno ga je bilo kar najbolj racionalno izkoristiti, zato smo nabavili ekonom opremo. To so kovinske police v obliki omar, ki se premikajo po tračnicah. Tak sistem premičnih polic v primerjavi z običajnimi statičnimi policami, za več kot 50 % poveča kapaciteto prostora. Trenutno imamo postavljenih za približno 300 tekočih metrov gradiva polic. V letu 1977 je predvidena nabava še manjkajoče opreme, tako da bo znašala celotna kapaciteta arhivskega prostora več kot 600 tekočih metrov.

Z ureditvijo arhivskega prostora so bili dani temeljni pogoji za prevzemanje zgodovinsko in družbeno pomembnega gradiva, za njegovo strokovno in tehnično opremljanje, za izdelavo pripomočkov za iskanje podatkov, za varnostno mikrofilmanje, za konservacijo in restavracijo dragocenega poškodovanega gradiva itd. Z arhivskimi razstavami, objavami gradiva in raziskovalnim delom na krajevni zgodovini, bo poskušal zgodovinski arhiv Ljubljana arhivsko dejavnost še bolj približati najširšemu krogu občanov.

Otvoritev arhivskega prostora na Jesenicah je bila 18. maja 1977.

V letu 1977 nam je uspelo prevzeti le nekaj najpomembnejšega arhivskega gradiva upravnih organov in delovnih organizacij: nekaj gradiva predvojnih občin, gradivo krajevnih in občinskih ljudskih odborov, gradivo ukinjenih delovnih organizacij in nekaj gradiva železarne Jesenice za obdobje od leta 1945 do leta 1955. Veliko gradiva, ki ga je arhiv dolžan prevzeti, se nahaja še pri ustvarjalcih. V bližnji bodočnosti imamo v delovnem programu sistematičen pregled vseh obstoječih in ukinjenih podružničnih šol. Praksa je pokazala, da je na teh šolah veliko pomembnega arhivskega gradiva, za katerega v matičnih šolah niti ne vejo, saj je običajno »shranjeno« na šolskih podstrehah in kleteh.

Prevzeto arhivsko gradivo in evidentirano arhivsko gradivo pokaže, da je malo gradiva izpred leta 1945. To je posledica malomarnega odnosa do dokumentacije v preteklosti, veliko pa ga je uničila tudi vojna. Znatne so tudi vrzeli v gradivu iz časa po osvoboditvi, ker čestokrat ni bilo pravega razumevanja za smisel in pomen arhivskega gradiva. Zavedati se moramo dejstva, da bomo bodočim rodovom zapustili toliko bolj bogato kulturno dediščino, kolikor bolj se bomo zavedali pomena arhivskega gradiva, kolikor večja bo naša skrb za zapisano zapuščino.

Popravki: Pri tiskanju teksta je prišlo do nekaterih vsebinskih napak:

— naslov prvega poglavja se glasi Arhivsko in registraturno (pisarniško) gradivo in ne Arhivsko registraturno (pisarniško) gradivo.

— V poglavju Razvoj zgodovinskih arhivov v Sloveniji je napaka v drugi koloni. Državni arhiv ni bil ustanovljen leta 1877, ampak leta 1887

— V poglavju Delo v zgodovinskih arhivih je napaka v drugi koloni. V Veliki Britaniji, da je le 1 % registraturnega gradiva, ki ima lastnost arhivskega gradiva. V tekstu je pomotoma navedeno 13 %.

Viri in literatura:

— dosjeji posameznih ustvarjalcev arhivskega in registraturnega gradiva, ki jih ima v evidenci zgodovinski arhiv Ljubljana

— Uradni listi SRS

— Vodnik po arhivih Slovenije, Ljubljana 1965

— Jože Žontar: Arhivi od pisarne do zakladnice zgodovine, Ljubljana 1967

— Sergij Vilfan, Jože Žontar: Arhivi v Sloveniji, Ljubljana 197[illegible]

— Jože Žontar: Arhivska tehnika, Ljubljana 1972

— Sergij Vilfan, Jože Žontar — Arhivistika, Ljubljana 1973

— Karol Kečkemeti: Arhivi, razvoj i nacionalna nezavisnost Arhivist, časopis Saveza društava arhivskih radnika Jugoslavije i arhiva u Jugoslaviji, Beograd 1971, leto XXI, številka 1—2, strani 3—16.

— F. J. Dolgih: Uzajamna povezanost i kontinuitet u radu državnih arhiva i registratura, Arhivist leto XXIII, številka 1—2, strani 57—86.

— Jože Žontar, Janez Kopač: Arhiv na Jesenicah, vabilo na otvoritev arhivskega skladišča na Jesenicah 18. maj 1977

Janez Kopač

Delavci cestnega podjetja Kranj rekonstruirajo cesto čez Poljane. Od Poljan do mostu čez Radovno so jo že razširili in stlačili, pred kratkim pa so začeli z razširitvenimi deli na najožjem in najbolj strmem mestu na jeseniški strani. Prebivalci na Poljanah težko pričakujejo izboljšavo ceste in želijo, da bi bila nared in asfaltirana vsaj do zime. (B.)

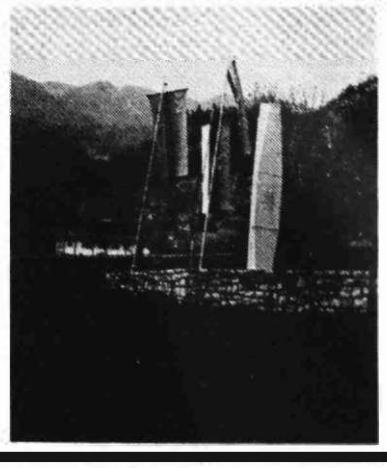

Spomenik padlim borcem in talcem na Bohinjski Beli

JESENIŠKI GODBENIKI ZLATI NA FINALNEM TEKMOVANJU PIHALNIH ORKESTROV SLOVENIJE

V soboto in nedeljo, 25. in 26. junija, je bil zaključen finalni del tekmovanja pihalnih orkestrov Slovenije. Manifestacija, ki bi ji težko našli primerjavo v vsej bogati zgodovini dela, revij in tekmovanj slovenskih pihalnih orkestrov. Kar štirinajst najboljših orkestrov se je v teh dveh dneh zvrstilo na odru prelepe, a žal ne najbolj primerne steklene dvorane zdraviliškega doma v Rogaški Slatini. Štirinajst orkestrov, oziroma preko petstopetdeset godbenikov, je merilo svoje moči, znanje in sposobnosti za zlata, srebrna in bronasta odličja v štirih težavnostnih stopnjah. Konkurenca je bila izredno huda. Vsak orkester in posameznik je dal vse od sebe, vsak je hotel biti najboljši, tako kot se na tekmovanjih vedno dogaja. Pri vsem tem je tudi pihalni orkester Jeseniških železarjev odigral vidno vlogo, saj si je z osvojitvijo zlate plakete priboril mesto v samem vrhu tovrstnih glasbenih skupin Slovenije. Mirno lahko trdim, da je bilo to tekmovanje tudi v jugoslovanskem merilu finalno, čeprav neuradno, ker v drugih republikah ta zvrst glasbe ni tako razvita kot v Sloveniji.

Danes, ko je tekmovanje za nami, ko so rezultati znani je prav, da naše delovne ljudi nekoliko bolj podrobno seznanimo s samim tekmovanjem in pripravami, ki so za to potrebne.

Prav gotovo je impozanten podatek, da na področju SRS deluje preko sto amaterskih godb na pihala, ki so včlanjene v združenje pihalnih orkestrov Slovenije. Povsem razumljivo je, da je kvaliteta in številčno stanje teh godb dokaj različno. Nekatere godbe so številčno izredno močne in po instrumentalnem sestavu preraščajo v orkestre. Tudi stil izvajanja ter izbor skladb, je pri teh orkestrih precej drugačen kot je bil nekoč. Pred leti so bile godbe tiste, ki so z izvajanjem koračnic, venčkov in raznih potpourijev skrbele za boljše razpoloženje ljudi. Zelo redko pa smo zasledili pri pihalnih godbah skladbe iz klasične literature. Danes je to povsem drugače. Pihalni orkestri posegajo po zelo zahtevnih skladbah, ki so bile do nedavnega domena simfoničnih orkestrov. Še več; niso redki orkestri, ki izvajajo dela s solisti, naj si bodo instrumentalni ali vokalni. Vse to se odraža v izredno hitrem napredku orkestrov in nenehnem izpopolnjevanju glasbenega znanja, muziciranja in glasbene etike. Dosežke posameznih orkestrov pa primerjamo na tekmovanjih, revijah, srečanjih in podobno.

Tako ni naključje, da je bilo v okviru zveze kulturnih organizacij in zveze pihalnih orkestrov Slovenije, tudi letos organizirano tekmovanje pihalnih orkestrov Slovenije, tokrat peto po vrsti. Zaradi izredno velikega zanimanja za to tekmovanje, sodelovalo je kar 52 orkestrov iz vse Slovenije, je bilo nujno, da se organizira izbirno tekmovanje, najboljši pa se nato v finalu še enkrat pomerijo med seboj.

Za tako tekmovanje so potrebne izredno dolge in temeljite priprave. Vsi člani orkestra morajo skladbe naštudirati čim bolje. Posamezne linije orkestra morajo delovati skladno in harmonsko čisto. Ne sme biti nobenih izstopanj. Tehnično in ritmično morajo biti skladbe izvedene brezhibno, poleg tega pa mora orkester do potankosti slediti dirigentu, ki mora oblikovati skladbo tako, kot si jo je zamislil avtor z vso lepoto in čarom, ki ga lahko da le glasba. Če vse to združimo, potem se lahko nadejamo uspehu.

In tekmovanje? Težka preizkušnja. Ves trud, vse priprave, srčna volja in še in še, vse je postavljeno na kocko, časovno omejeno na borih dvajset minut. Popravnega izpita ni. Možen je samo uspeh ali neuspreh in s tem radost, veselje, ponos ali pa razočaranje, pobitost, malodušje, pa čeprav samo zaradi trenutne slabosti.

Pihalnemu orkestru jeseniških železarjev je tokrat uspelo. Z osvojitvijo zlate plakete smo se povzpeli v sam vrh slovenskih pihalnih orkestrov. Poplačan je bil ves trud. Ni nam žal za stotine ur, ki smo jih vložili v študij in priprave. Potrebno je bilo mnogo vaje, samoodpovedovanja, složnosti in še bi lahko naštevali. Mnogi godbeniki so za priprave žrtvovali svoj dopust, menjali dnine in podobno. Vložili so delo, ki mu v jeseniškem amaterizmu ni primere. In to ne samo za sebe. Trudili smo se za vse nas, za Jesenice, za Železarno za slehernega občana, ki mu tudi glasba nekaj pomeni.

Osvojitev tako visokega priznanja je tudi oddolžitev pihalnega orkestra vsem tistim, ki so orkester podpirali, mu stali ob strani in ga spodbujali pri njegovem delu. Upamo, da smo s tem dokazali, da smo prepričali tudi tiste, ki morda še menijo, da v orkester vlagamo preveč in da družbi, katere sestavni del je, daje premalo. Zavedati se moramo, da vse kar orkester daje družbi ne pride samo od sebe. Za vsak nastop, za vsak uspeh je potrebno trdo delati in le tako se danes lahko veselimo in smo ponosni na to kar smo dosegli.

Ob tem velikem uspehu pa ne smemo pozabiti našega dirigenta Ivana Knifica, na njegove velike zasluge, za njegovo veliko in požrtvovalno delo in znanje, ki ga je vložil v orkester. Mirno lahko trdim, da smo pod njegovim vodstvom izredno napredovali, še več, dosegli smo tak uspeh, ki si ga nismo upali niti misliti. Vse to pa nas obvezuje na nove napore in morda na še večje dosežke. Zato pa moramo biti enotni delovni tovariši in ne nazadnje nas morate kot take tudi sprejeti za svoje, za del kolektiva za del Železarne in Jesenic.

Rezultati finalnega dela tekmovanja v Rogaški Slatini:

Tretja težavnostna stopnja — srebrna plaketa: pihalni orkester Tržič, Delavska godba Svobode Senovo.

Druga težavnostna stopnja — zlata plaketa: rudarska godba Mežica; **srebrna plaketa:** tovarniška godba Muta ob Dravi.

Prva težavnostna stopnja — zlata plaketa: pihalni orkester Ravenskih železarjev, pihalni orkester Jeseniških železarjev, delavski pihalni orkester Zagorje, pihalni orkester občine Kranj; — **srebrna plaketa:** papirniški orkester Vevče, pihalni orkester KUD Pošta Maribor, rudarska godba Hrastnik, godba na pihala Piran.

Umetniška skupina: — zlata plaketa: delavska godba Trbovlje; **srebrna plaketa:** rudarska godba Velenje.

Ob sklepu tekmovanja je predsednik ZKO Slovenije Jože Humer takole dejal:

»Tako. Izzvenelo je. Prešteli smo se: vse več nas je sodelujočih in vse več je prihajajočih. Prisluhnili smo si: vse več dobre glasbe in vedno boljše. Še samo smo skoraj presenečeni nad seboj. Toda nismo še zadovoljni. Že mislimo naprej. Se že oziramo navzgor . . .!«

Oziramo se navzgor k novim dosežkom in novim uspehom. Ali nam bo uspelo?

Ob sklepu velja zahvala vsem godbenikom za ves njihov trud, požrtvovanje in vloženo delo. Posebno zahvalo zasluži tudi Franci Pogačnik, ki je z izvrstnim podajanjem pesnitve Desant na Drvar mnogo doprinesel k našemu skupnemu uspehu.

SM

VELIČASTEN XII. ZBOR JUGOSLOVANSKIH PIONIRJEV

V soboto, 25. junija je bil v Dražgošah XII. zbor pionirjev Jugoslavije, ki se ga je udeležilo 6.000 pionirjev iz številnih krajev naše države. V imenu nekdanjih borcev NOV je navzoče pozdravil Ivo Jan, v imenu pokrovitelja gorenjskih občin pa Marko Vraničar. Slavnostni govornik je bil Ljubo Jasnič, predsednik republiške konference ZSMS. Z zborovanja so poslali predsedniku Titu pozdravno pismo s čestitkami in najboljšimi željami. Zaželeli so mu veliko zdravja in sreče in da bi nas še dolgo vodil po naši poti v samoupravni socializem. Delegacija pionirjev je položila vence k spomeniku v počastitev padlih partizanov v dražgoški bitki in širom naše domovine. Sledil je pester kulturni program, v katerem so nastopili združeni pevski zbori osnovnih šol, godba na pihala milice, harmonikarski orkester glasbene šole Radovljica, folklorne skupine iz Preddvora, Železnikov, Sremske Palanke in drugi.

Po proslavi so pripadniki JLA vse udeležence povabili na kosilo, v popoldanskem času pa so bili različni nastopi in prikazi pri novi šoli v Dražgošah. Srečanje pionirjev v tej partizanski vasici, je bilo za vse udeležence nepozabno doživetje.

B.

O HARMONIKARSKIH ORKESTRIH

Spet se je sklenilo delo v šolah, tudi v glasbenih. V Železarju smo pred kratkim brali daljši razgovor z ravnateljem jeseniške glasbene šole Jankom Pribošičem. Marsikaj zanimivega je bilo v njem za bralce, seveda pa je obsežno problematiko, težave in uspehe svoje šole, a podobne drugim, lahko le nakazal. V sestavku je bilo govora tudi o harmonikarskih orkestrih, ki jih je zadnja leta v Sloveniji čedalje več. Na našem območju je najbolj znan radovljiški, zato bi kratek opis njegovega dela pripomogel bolje spoznati značilnosti takega šolskega ansambla.

Na glasbenih šolah prevladuje individualni pouk posameznih glasbil, kjer je le možno, pa gojijo tudi skupinsko muziciranje. Danes so skoraj najbolj pogosti harmonikarski orkestri, bolj redke so pihalne godbe, godalni ali celo simfonični orkestri. Na to vpliva tudi tradicija, seveda pa največkrat kadrovska zasedba in še kaj drugega. Posebno zahtevno ni, kadar se šola odloči za harmonikarski orkester, predvsem za svoje domače potrebe. Čim pa želi z orkestrom prodreti v javnost, je treba pomisliti na več stvari: je dirigent, so primerni instrumenti, kakšno znanje imajo člani skupine, kakšen bo program, kakšna organizacija dela, pa seveda financiranje itd.

Brez pedagoga pač ne gre in že pri tem osnovnem pogoju imajo glasbene šole hude probleme. Na tem mestu ne kaže razpravljati o vzrokih, zakaj je harmonika tako priljubljena, obenem pa ravno zanjo primanjkuje učiteljev. Srednja glasbena šola je šele v zadnjem času organizirala oddelek za harmoniko, vendar v zelo skrčenem obsegu, da je komaj vredno govoriti o učinkovitejšem reševanju problema. Tako so šole še naprej prisiljene, da same bolj ali manj srečno poskušajo pouk harmonike izvajati z enakimi kriteriji kot za druga glasbila, pri katerih je takih težav manj. Kljub vsemu je sporno, da je kakovost harmonikarskega pouka v porastu. Čimboljši je, večje so možnosti za oblikovanje orkestra. Kot za vsak ansambel, naj bo otroški, mladinski ali odrasli, pevski ali instrumentalni, je za njegovo dolgotrajnejše življenje in napredovanje nujno, da ga prevzame pedagog, ki ima poleg potrebnega strokovnega znanja tudi mnogo požrtvovalnosti, volje, razumevanja, iznajdljivosti ter organizacijskih sposobnosti.

V glavnem pravimo, da so učenci osnovnih šol, gimnazij in drugih srednjih šol precej zaposleni. Koliko bolj so šele tisti med njimi, ki hodijo tudi v glasbeno šolo, saj morajo trikrat tedensko tja k pouku, potem pa še redno doma vaditi. Še dodatno obvezo pa imajo člani orkestrov in sicer z rednimi vajami ter nastopi. Teh je imel radovljiški orkester zadnja leta, posebno v letošnjem jubilejnem letu, toliko, da je preseglo razumno mejo. Težko je najti za vse primeren čas za skupne vaje, saj so učenci iz različnih šol in imajo tam različno organiziran pouk. Težave nastopijo tudi takrat, ko naj bi orkester igral na prireditvah, ki so v času pouka. Poudariti je treba, da glasbena šola takih prireditev ne pripravlja sama, le naprošena je za sodelovanje. V teh primerih so orkestraši primorani oditi od pouka v svojih šolah, kjer so doslej za to imeli veliko razumevanja. Morda bi kazalo poiskati kdaj drugačno rešitev, saj ni posebno priporočljivo prepogosto ponavljati zamujanje pouka.

Zadnje tri mesece — april, maj junij — je harmonikarski orkester radovljiške glasbene šole opravil naslednje nastope: gostoval je z mladino iz Lesc na Mostu na Soči, igral na šolskem koncertu partizanske glasbe, ob sprejemu štafete mladosti, na mladinskem glasbenem srečanju v Lescah, na občinski proslavi za 27. april in 1. maja, na proslavi v Kropi, na občnem zboru gorenjskega društva medicinskih sester na Bledu, ob otvoritvi razstave literatura in fotografije o tovarišu Titu v Radovljici, imel je koncert v vzgojnem zavodu v Kamni gorici, na občinski proslavi dneva mladosti v Lescah, sodeloval je v programu ob dnevu prosvetnih delavcev in ob odkritju spomenika narodnemu heroju Stanetu Žagarju v Lipnici, gostoval je v Škofji Loki ob mali Groharjevi likovni koloniji, igral ob otvoritvi biološke sobe v čebelarskem muzeju, imel koncert pri koroških Slovencih na Radišah in bil je med nastopajočimi na jubilejnem jugoslovanskem zboru pionirjev v Dražgošah. To ni vse, saj člani orkestra zelo veliko tudi posamično ali v manjših sestavih igrajo po številnih prireditvah zunaj šole. Nekateri med njimi so dobro poznani tudi kot spremljevalci šolskih in odraslih zborov. Najbrž je to kratko naštevanje opravljenih nastopov kar zadosten dokaz, da je orkester vložil vanje mnogo truda, nekaj prav gotovo tudi na škodo napredovanja učencev pri samem instrumentu, pa seveda še posebej v njihovi redni šoli.

Med osnovnimi faktorji je jasno harmonika. Razumljivo je, da je čistost intonacije in osnovna barvitost zvoka odvisna od kvalitete glasbila, kako potem skladatelj, oziroma dirigent te možnosti izrabita, je druga stvar. Torej orkester, ki sega po zahtevnejši literaturi in hoče igrati bolje, je primoran misliti na to, kako priti do primernih glasbil. Žal je tako, da pri nas izdelane harmonike še vedno zaostajajo za Hohnerjevimi, ki so najboljše med dosegljivimi, če niso sploh najboljše. Toda njihove cene so visoke, za večino interesentov previsoke. Tudi za šole, ki si le redko lahko privoščijo nakup takega instrumenta, ne pa da bi jih nabavila za cel orkester. Kako potem do dobrih glasbil enake izdelave? Radovljiški orkester je pred 12. leti začel s slabimi. Dober pouk harmonike, sistematično delo in uspešni nastopi — predvsem to je prepričalo starše, da je vredno tvegati in kupiti drag instrument. Lahko pravzaprav rečemo, da na ta način starši omogočajo in podpirajo dejavnost šole in del naše splošne družbene kulture.

Naslednjo oviro predstavlja notna literatura. Harmonika je v primerjavi z večino instrumentov simfoničnega orkestra mlada. Zmotno je tudi mnenje, da je to ljudsko glasbilo. Prej velja to za violino, klarinet in bas. Najbrž se bo temu marsikdo čudil, a je le tako. Res pa se je harmonika zadnja desetletja precej razširila, hkrati z razvojem tehnike zelo izpopolnila, tako da je nekako začela uspešno posnemati zvok drugih instrumentov. To je marsikoga zavedlo, da je z njo možno izvajati skladbe, pisane za klavir in druga glasbila. To se res da, a le v taki priredbi, ki upošteva tehnične posebnosti harmonike. Še boljša je jasno originalna literatura. V tujini je ni malo, pri nas pa bi lahko rekli, je skoraj ni — ne pedagoške ne koncertne. Dirigent, ki z orkestrom veliko nastopa, se tako kmalu znajde pred dejstvom, da mora poskrbeti za obširen repertoar, tehnično in muzikalno primeren ravni orkestrove sposobnosti, vsebinsko pa zvrsti in namenu oziroma vsebini nastopov ob državnih praznikih, zgodovinskih obletnicah, kulturnih praznikih itd.

Tudi prostor za vaje je pomemben. Radovljiški orkester je kar enajst let vztrajal in vadil v učilnici, ki je komaj kaj večja od dnevne sobe v blokovem stanovanju. Večjega prostora do lani šola pač ni imela. Razumljivo je, da je bilo dirigentovo delo oteženo, saj je bilo v prehudi akustiki onemogočeno gojiti prave in željene zvočne odnose. Učenci so na vaje hodili iz Radovljice, Lesc, Kamne gorice, Zgornje Dobrave, Bohinjske Bele in Gorij, ves čas in tudi sedaj jih je največ iz Lesc. Večino njih pripeljejo na vajo starši in to zaradi harmonike. Z avtobusi je težko: včasih ni pravih zvez, spremevodniki dostikrat odklanjajo učenca s harmoniko v velikem kovčku itd. Torej je tudi tu pomoč staršev neizogibna ter vredna polne pohvale. Še več — nanjo je treba računati ob mnogih nastopih, kadar organizatorji prireditev nimajo možnosti, da bi omogočili prevoz. Potem takem moramo k času, ki ga žrtvujejo člani orkestra, prišteti še čas staršev. Za dvanajst harmonikarjev, enega kitarista, enega bobnarja, vseh instrumentov, pultov in dirigenta je potrebno vsaj pet osebnih avtomobilov. Dostikrat, posebno v dopoldanskem času, ko je vse na delu, je izredno problematično organizirati prevoz. Lahko je trditi, da bi bila dejavnost orkestra brez nekaterih najbolj požrtvovalnih staršev dosti manjša.

Delo orkestra spremljajo še druge drobnejše težave, K že omenjenemu pomankanju literature spada tudi prepisovanje ter razmnoževanje notnega materiala, ki je precej zamudno. Z nevšečnostmi je povezano popravljanje ali uglaševanje harmonike, ker mojstrov za ta opravila skoraj ni, ob pogostih nastopih pa se za popravilo zmeraj mudi. Nekoliko manj kot šolski pevski zbori se orkester bori z obnavljanjem zaradi fluktuacije, saj nekateri učenci ostanejo v njem tudi po končani osemletki, če le njihova srednja šola ni preveč oddaljena.

Na koncu so prišle na vrsto finančne težave. Ne zato, ker bi bile najmanjše. Še enkrat je treba poudariti, da del njih z nakupom glasbil in prevozi rešujejo starši, ostalo pa je dolgo časa šola, čeprav zanje ni dobivala sredstev od nikoder. Pred nekaj leti je ZKPO občine Radovljice vključila orkester v svojo dejavnost. Dalj časa je bilo že namreč očitno, da sicer šolski orkester deluje podobno kot amaterski zbori ali godbe pri društvih. Od takrat je njegova dejavnost finančno ovrednotena po kriterijih ZKPO, kar pomeni, da vendarle del sredstev prispeva še nekdo drug. To seveda ni nagrada, pač pa povračilo za opravljeni nastop.

Letos, ko so v Radovljici ustanovili kulturno društvo, se je harmonikarski orkester priključil njegovim sekcijam, a bolj v programskem kakor organizacijskem smislu.

Tako gre prikaz značilnosti, dela, težav in uspehov tega ansambla h koncu. Res se je lepo uveljavil — nazadnje na Koroškem, kamor so ga za jesen spet povabili — a treba je pribiti, da se za igranjem mladih glasbenikov, ki tolikokrat razvnamejo poslušalce skriva trdo delo, tako delo ne more biti jalovo, mora roditi sadove glasbenih in splošnih človeških vrednot.

GE

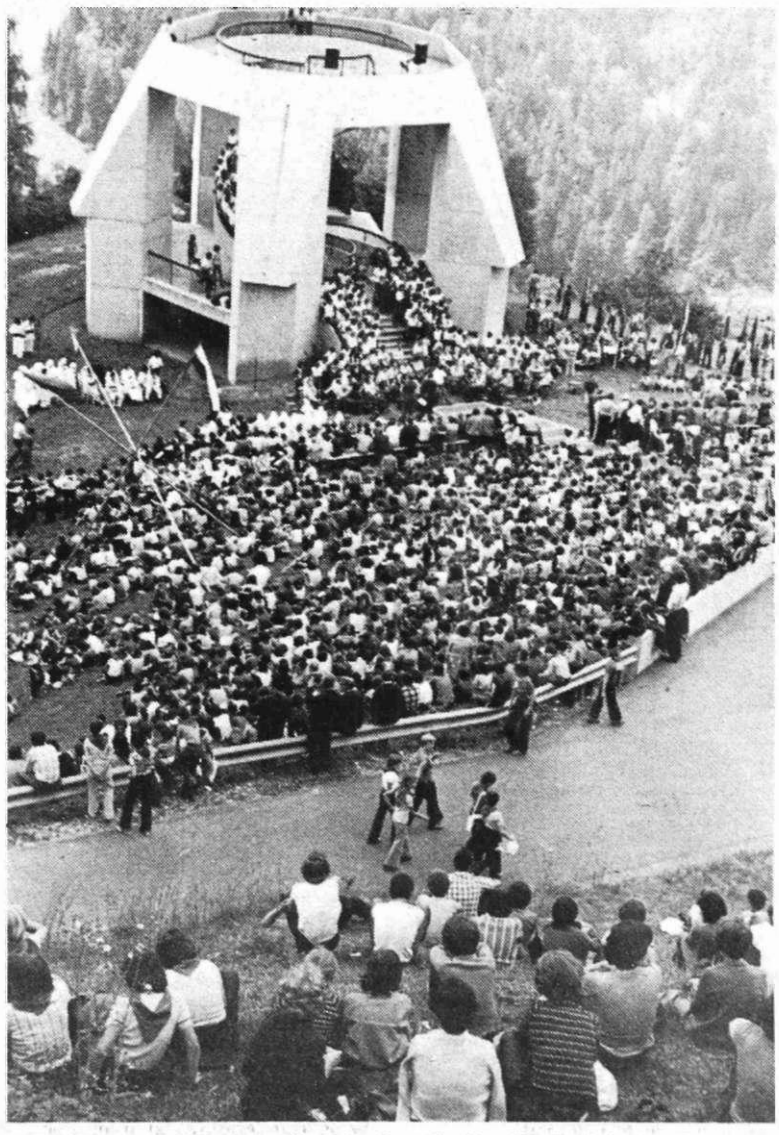

Del udeležencev XII. zbora pionirjev Jugoslavije v Dražgošah

KULTURNA IZKAZNICA OBČANA JESENIC

XVIII. KJE JE IZHOD IZ LABIRINTA OVIR?

JAVNO MNENJE ZADELO V ČRNO

Zadnjič smo odmotavali razloge in ovire za kulturno življenje v občini. Rezultati, ki smo jih dobili, so hkrati že dokaj trden kažipot za izhod iz težav. Oglejmo pa si še neposredne predloge občanov za poživitev kulturnega življenja. Anketiranci so med predloženimi sedmimi alternativami in enim odprtim vprašanjem lahko izbrali več (poljubno število) predlogov. Izkazalo se je, da so povprečno izbrali dva predloga, verjetno že iz navade, ki so jo pridobili med anketiranjem.

Po pogostosti so se najpomembnejši kulturni stimulatorji razvrstili takole:

1. dviganje splošne razgledanosti občanov 21,9 %
2. vsestransko podpiranje amaterskih skupin 21,7 %
3. gostovanje gledaliških skupin v bolj oddaljenih krajih 14,4 %
4. organizirani obiski kulturnih ustanov (gledališče ipd.) 13,8 %
5. predavanja, seminarji, tečaji 12,9 %
6. nastopi pesnikov, pisateljev in drugih v podjetjih, šolah 7,6 %
7. uvajanje potujočih knjižnic 5,6 %
8. kaj drugega (najpogostejši odgovori: ustrezni kulturni prostori, boljši repertoar, več idealizma ipd.) 2,0 %

Občani so torej mnenja, da je glavni ključ za dviganje kulturne ravni povečevanje splošne razgledanosti ljudi. Popoln zadetek v črno, saj rezultati celotne raziskave potrjujejo isto, kar se nam bo izostrilo še posebej ob sklepnih besedah te študije. Splošno javno mnenje in ugotovitve raziskovalcev so se na tem mestu povsem ujele, kar sicer ni ravno pogosto.

Na drugem mestu je po mnenju občanov vsestransko podpiranje amaterskih skupin. Precejšen pomen pripisujejo občani tudi naporom, da bi gledališke (in verjetno še druge) skupine gostovale v bolj oddaljenih krajih ter da bi organizacije združenega dela in šole organizirale obiske kulturnih prireditev.

ENOTNA MNENJA O UKREPIH

Spisek ukrepov, ki naj bi vodili k višjemu kulturnemu nivoju jeseniških občanov, je dokaj enoten. To pomeni, da so mnenja občanov podobna ne glede na njihov poklic, starost in spol. Nekaj razlik, ki zaslužijo posebno pozornost, smo odkrili le med občani z različno stopnjo formalne šolske izobrazbe ter krajevnimi območji.

Zanimivo je, da vsi izobrazbeni nivoji občanov pripisujejo splošni razgledanosti velik pomen (prvo ali drugo mesto). Hkrati je razvidno, da se ocena o pomenu tega faktorja nekoliko dviguje z naraščanjem šolske izobrazbe. Čim višjo izobrazbo ima torej človek, tem bolj se zaveda, kako velik pomen ima znanje in razgledanost za njegovo kulturno življenje. Seveda lahko domnevamo, da si to zvezo le umišljajo ali da jim služi kot ščit njihovega kulturnega nivoja po šablonskem vzorcu: višja izobrazba — višja kultura; kdor ima prvo, ima drugo.

Čeravno za posameznike verjetna, pa je za večino opisana domneva hudo sporna. Iz dosedanjih zvez je namreč več kot očitna mreža zvez med kulturnim udejstvovanjem občanov in nivojem formalne šolske izobrazbe. Kakorkoli že obračamo in vrtimo — posebej spodbuden je podatek, da se domala vsi občani, ne glede na izobrazbo, zelo jasno zavedajo pomena izobrazbe.

Z naraščanjem izobrazbe se krepi stališče o pomenu organiziranih oblik obiskovanja kulturnih prireditev ali ustanov. Ta ukrep zlasti podpirajo občani, ki imajo osem razredov in več, izrazito pa najvišje izobraženi. Potemtakem je zlasti med izobraženimi občani dokajšen potencial, morda tudi premalo izkoriščen, ki bi ga lahko sprostili že s tem, da bi sistematično organizirali obiske različnih kulturnih ustanov in prireditev.

Za številčno podkrepitev si oglejmo **tabelo zvez med stališči občanov o ovirah za kulturno življenje in njihovo formalno šolsko izobrazbo!**

	vsestransko podpiranje amaterskih skupin	dvigovanje splošne razgledanosti občanov	nastopi umetnikov in drugih v podjetjih, šolah	gostovanje gledaliških skupin v bolj oddaljenih krajih	predavanje, seminarji tečaji	uvajanje potujočih knjižnic	organizirani obiski kulturnih ustanov	kaj drugega
do 4 razrede	16,7	02,6	8,7	15,1	16,7	8,7	7,9	5,6
5 do 7 razredov	30,6	15,0	5,8	12,1	15,6	8,7	9,2	2,9
8 razredov	20,6	18,9	8,5	17,6	13,2	6,2	13,4	1,6
9—10 razredov	20,1	20,1	11,0	14,4	13,4	6,2	14,4	0,5
11 razredov	21,4	24,4	6,2	14,5	11,9	5,3	14,5	1,8
12 razredov	22,2	26,5	7,9	11,8	11,8	2,9	14,7	2,2
13 razredov in več	20,2	28,6	3,6	10,7	8,3	1,2	25,0	2,4

Razumljive razlike se pojavljajo med krajevnimi območji: za občane Doline je gostovanje gledaliških skupin v oddaljenih krajih celo najpomembnejši ukrep (22,4 %), mnogo manj za občane Jesenic (10,8 %), in spet bolj za občane s področja Žirovnice (18,0 %). Rezultati so verjetno dober odsev zadovoljevanja ali pomanjkanja kulturnih prireditev po različnih krajih občine. Malce nenavaden je podatek, da si organiziranega obiskovanja kulturnih prireditev najbolj želijo občani Jesenic (volilnih enot 14—39). Ali zato, ker je tega prav na Jesenicah premalo, ali zato, ker se teh potreb Jeseničani najbolj zavedajo? Odgovora zgolj v okviru naših podatkov ni mogoče poiskati, jasno pa je eno: organiziranih oblik, po katerih bi delovni ljudje in občani obiskovali kulturne prireditve, je premalo.

Franc Belčič in sodelavci

Moški zbor Vintgar Blejska Dobrava

KONEC ŠOLSKEGA LETA NA ŽIROVNIŠKI ŠOLI

V krajevni skupnosti Žirovnica je 29. junij izbran kot krajevni praznik v spomin na dogodke iz leta 1942. V počastitev tega praznika je bilo izvedenih že precej prireditev, med njimi mnogo tudi na naši šoli. 21. junija je bila zaključna prireditev ob koncu šolskega leta, 22. junija smo na šoli organizirali dan učencev, 23. junija pa je bil večer revolucionarnih in borbenih pesmi. Tik pred koncem šolskega leta smo na šoli sprejeli učence iz vse Slovenije, organizirali smo prvo srečanje skupin orffovega instrumentarija. Prireditev je res uspela.

Na zaključni prireditvi ob koncu šolskega leta so učenci svojim staršem in ostalim krajanom pokazali, kaj so se naučili v preteklem letu. Na prireditvi so nastopili učenci vseh interesnih skupin na šoli. Predstavili so se nam v pesmi, plesu z recitacijami in s telovadbo. Nastopila sta oba pevska zbora: mladinski pevski zbor pod vodstvom tovariša Slavka Mežeka ter pionirski pevski zbor pod vodstvom Amalije Stern. Oba zbora je s harmoniko spremljala Mojca Legat. Naši pevci so se nam predstavili tudi kot solisti. Ogledali smo si lahko tudi starejšo in mlajšo folklorno skupino. Predstavili so se nam z belokranjskimi in gorenjskimi plesi. Morali smo si priznati, da so mladi plesalci že zelo uspešni. Poslušali smo še prizadevne recitatorje in gledali telovadke, ki so nam pokazale osnovne telovadske veščine, ki so jih pridobile pri gimnastiki, ki jo je skozi vse leto vodila tovarišica Tončka Vavpotič. Na koncu je tovariš Dežman podelil pohvale krajanom, ki so skozi vse leto sodelovali s šolo, delovnima organizacija Savske elektrarne — Moste in Elektro Moste, najbolj prizadevnim učencem in učiteljem, mentorjem kulturnih skupin. Prireditev je uspela, če izkjučimo to, da se je tik pred pričetkom prireditve pokvarilo ozvočenje.

V sredo, 22. junija, smo že drugič organizirali dan učencev. Učenci smo se že prej prijavili na razpisana delovna mesta in se nanje pripravljali. Ob 7. uri se je »novo« osebje šole zbralo na konferenci. Pomenili smo se o poteku dela, ob pol osmih pa smo začeli z delom. Pripravili smo tudi posebno oddajo radio Stol in izdali posebno številko Prešernovega roda. Po pouku so bile organizirane športne igre med ekipama nekdanjih in bivših učencev v rokometu. Pri dekletih smo zmagale osmošolke, pri fantih pa nekdanji učenci. Nagajalo nam je le vreme, saj je vsa dopoldne lilo kot iz škafa in je zaradi tega sedmemu razredu odpadla delovna akcija. Dan učencev je uspel, potekal pa je pod geslom: Delo, učenje, šport. V akcijo smo pritegnili tudi mnogo učencev naše šole, katere srečujemo na srednjih višjih in visokih šolah.

V četrtek je bil na naši šoli organiziran koncert borbenih in revolucionarnih pesmi. Na njem so nastopili: mladinski, pionirski pevski zbor in oktet DPD Svoboda France Prešeren — Breznica. Vsi nastopajoči so se zelo potrudili, le krajani so prireditev obiskali v precej majhnem številu.

Mira Mravinec in Darja Hubijer — osnovna šola Žirovnica

LEP SPREJEM PROSTOVOLJCEV PRI DRUŠTVU PRIJATELJEV MLADINE

Verjetno ni bilo nikogar med udeleženci, ki ne bi bil zadovoljen s tridnevnim izletom, ki ga je pripravil za svoje člane odbor zveze prostovoljcev borcev za severno mejo 1918/1919 na Jesenicah, v Pineto pri Novigradu. Tu smo bili gostje v počitniškem domu društva prijateljev mladine z Jesenic, v katerem smo bili res nad vse lepo sprejeti.

Že prevoz z vlakom z Jesenic proti Kopru je bil za marsikoga spomin na čase pred šestdesetimi in več leti, ko se je v uniformi avstroogrskega vojaka, po sili takratnih razmer, v času prve svetovne vojne, boril na tem območju. Spominjali so se težkih bojev na Doberdobu, Sv. Mihaelu, Fajtem hribu in drugih odsekih soške gronte, kjer je izgubilo svoja življenja tisoče slovenskih fantov in mož. Od Kopra do Novigrada so potovali s posebnim avtobusom.

Lepo vreme nam je bilo naklonjeno. Zadovoljni pa smo bili tudi s postrežbo, saj smo bili deležni vse pozornosti osebja doma, posebno še upravnika, Lovra Žemva.

Tu smo imeli priletni prostovoljci dovolj časa, da smo se pogovarjali o časih, ki so že daleč za nami, padla pa je tudi marsikatera kritična misel na račun odlašanja postavitve spomenika zasluženemu junaku tistega časa, generalu Rudolfu Maistru Vojanovu. Že leta 1970 je bil osnovan v Mariboru pripravljalni odbor za postavitev tega spomenika in določen je bil tudi že prostor, na katerem bi ta spomenik stal. Toda akcija je zamrla in niso se izpolnile dane obljube.

Z Novigrada smo se borci za severno mejo 1918/1919 zadovoljni vračali z avtobusom, ki je pripeljal tja jeseniške malčke in tako smo se tam srečali najstarejši in najmlajši jeseniški občani.

LETA 1975 27 SMRTNIH NESREČ V GORAH, LANI 15, LETOS V POL LETA 15

Množično, rekreativno planinstvo, vrhunski plezalni šport in ekstremi alpinizem, andinizem in himalajaizem, ne zahtevajo samo popolnega, in resnično navdušenega človeka, temveč tudi brezhibno organizacijo in načrtno, temeljito šolanje in vzgojo ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Zgodovina planinskih in na žalost še prav posebej smrtnih planinskoalpinističnih nesreč se je začela že zelo zgodaj. Komaj 37 let po zmagi in uspehu na Triglavu se je sredi poletja 1815 pod Jalovcem na Velikem Kotu smrtno ponesrečil Andrej Kavalar, pastir iz Rateč, komaj sedem let pozneje, je tudi sam Triglav zahteval svojo prvo smrtno žrtev, na vrhu je v noči od 5. na 6. julij 1822 strela ubila slavnega bohinjskega gorskega vodnika Antona Korošca. Pozneje so nepretrgano sledile večje ali manjše smrtne nesreče v Savinjsko-Kamniških planinah, Grintovcih, Karavankah in vseh predelih Julijskih Alp, dokler ni prišlo žalostno leto 1924, ko so se v severni steni Triglava smrtno ponesrečili začetniki našega plezalnega športa Vladimir Topolovec in Klement Jug in v Kotu Ante Lenarčič. Temu nesrečnemu letu je sledilo leto 1937, ko je snežni plaz izpod Storžiča uničil devet mladih življenj. Z razvojem plezalnega športa, alpinizma in visokogorskega turnega alpskega smučanja, se je število smrtnih nesreč pri nas zastrašujoče večalo. Tem prvim planinsko, plezalnim, alpinističnim in smučarskim žalostnim tragedijam, so sledile tragedije v severovzhodni steni Jalovca leta 1950 in Dibonovi smeri severozahodne stene Špika leta 1952. Tako bi iz kronike naše GRS naštevali še in še.

Z gora v zadnjih letih, poleti in pozimi, vedno bolj pogostokrat prihajajo pojemajoči in pretresljivi klici na pomoč. Preko 400 gorskih reševalcev iz petnajstih gorskih reševalnih postaj v Sloveniji, le s skrajnimi napori pomaga in rešuje številne nesrečnike v gorah.

Slaba oprema, neizkušenost, lov za rekordi in senzacijami in predrznost, največkrat botrujejo planinsko, plezalnim, alpinističnim in smučarskim nesrečam. Od prvih začetkov do danes, se je v gorah smrtno ponesrečilo že preko 550 izletnikov, turistov, planincev, plezalcev, alpinistov in visoko gorskih alpskih smučarjev. To je prav gotov velik, mnogo prevelik krvni davek gora, ki bi morale biti šola, stadion, telovadnica in arena mladih ljudi.

Letos se še ni začela polna poletna izletniško turistična, planinska in plezalnoalpinistična sezona, letošnje številne in še posebej 15 smrtno ponesrečenih, mecejo dokaj žalostno, temno senco na naše množično, rekreativno planinstvo, plezalni šport in vrhunski alpinizem. Nesreče in to celo smrtne, se vrstijo druga za drugo. Zasneženi Grintavec je zahteval dvoje mladih, veliko obetajočih življenj, tragedija na Zelenici in pozneje na Breithornu ter druge, vso planinsko javnost srhljivo resno opozarjajo na veliko in nujno potrebo po večji in boljši ter temeljitejši organizaciji našega gorskega vodništva, skrbni organizaciji plezalnih šol, taborov in tečajev, še posebej pa je treba nameniti največjo skrb organizaciji množičnih izletov, vzponov in tur v gorski svet. Stene naših gora ne smejo postati krvave in mrtvašnice ljubiteljev in obiskovalcev gora, temveč neizčrpen poživljajoč vrelec blagodejnega miru, edinstvene lepote in veličine, psihične in fizične rekreacije delovnih ljudi in mladine.

V planinski svet, še prav posebej neznani, moramo usmerjati delovne ljudi in cvet mladih, še preje pa jim moramo dati nujno potrebno znanje in jih oborožiti z vsem potrebnim, da se bodo lažje in uspešneje borili proti sto in sto velikim in neusmiljenim nevarnostnim gora. Kakršnokoli nepremišljeno početje, prehitevanje razvojne poti, precenjevanje svoje opreme, sposobnosti in znanja ali podcenjevanja gora, izziva nevarnosti in vabi smrt. Lov za rekodi in senzacijami je že zahteval mnoge žrtve. Pogum, samo pogum v gorah še ne pomeni veliko, če se mu ne pridruži še popolna oprema, maksimalna previdnost in trezna premišljenost. V gorah se mora vse dobro zaslužiti, marsikateri uspeh ali zmago si moramo prislužiti z znojem.

Letošnje poletje morajo planinci s svojimi organizacijami, planinskimi društvi, pionirskimi in mladinskimi planinskimi in alpinističnimi odseki vložiti skrajne napore za preprečevanje planinskih nesreč, katerih število je mnogo preveliko in se veča iz leta v leto, tako v zimski, kot v poletni sezoni. Ob tej osnovni skrbi pa gorniki ne smejo pozabiti in prezreti skrbi za čuvanje planinskega okolja na planinskih poteh, na razglednih počivalnicah, pri studencih in vrhovih, kjer so na žalost prepogostokrat prava skladišča vseh mogočih odpadkov. Povečati moramo tudi kulturno in tovariško ponašanje ljubiteljev in obiskovalcev gora na planinskih poteh, pri plezalnih vzponih in v planinskih postojankah.

Če bomo opravili vsaj nekaj teh osnovnih nalog, bomo mnogo bolj srečni in zadovoljni stopili v jubilejno leto slovenskega in jugoslovanskega planinstva, v 200-letnico prvega pristopa na »očakov Kranjskih siv'ga poglavarja« Triglav, 26. avgusta 1778.

Učenka osnovne šole Polde Stražišar Jesenice Mirica M. je našla 1.025 g težkega jurčka v Jeseniških rovtih. Mirica že nekaj let nabira gobe in to kar deset vrst užitnih gob. Stara je komaj deset let. Pravi, da gobe ponavadi nabira z očetom. Eno leto je tudi že članica gobarskega društva Jesenice. Redno hodi na predavanja, na katerih spoznava užitne in strupene gobe. Ker so v gorenjskem kotu sedaj gobe še redkost, in ko se stari gobarji vračajo praznih rok, je tako velik jurček, kot ga vidite na sliki, za mlado nabiralko res izredno doživetje. (J. M.)

PEVSKI KONCERT NA BLEJSKI DOBRAVI

Moški pevski zbor Vintgar z Blejske Dobrave, je v soboto, 25. junija, priredil prvi celovečerni samostojni koncert. Zapel je dvajset slovenskih, partizanskih, narodnih in revolucionarnih pesmi pod vodstvom zborovodje Janeza Ponikvarja. Poslušalci so na lepo okrašenem prostoru pred šolo ob spomeniku NOB z navdušenjem dali priznanje zboru in dobro izvedenemu programu. Dvorana v šoli bi bila premajhna za tako veliko udeležbo, in zamisel, da se izvede koncert v parku pred šolo je bila dobra.

Ta koncert je že letošnja deveta prireditev zbora, ki obstoja od februarja 1975, nadaljuje tradicijo pevskega zbora Vintgar DPD Svobode iz leta 1924. Ob ustanovitvi je bilo včlanjenih 24 pevcev, danes pa zbor šteje 35 članov, ki redno vadijo.

Letos se je zbor predstavil v novih oblekah kar je še posebej poudarilo učinek prireditve. Zbor je bil ustanovljen na pobudo krajevne organizacije ZB NOV v letu pobratenja KS Ravne — Bate in Blejske Dobrave, tako da je sodeloval v kulturnem programu že ob prireditvah ob podpisovanju listine o pobratenju. Sodeluje pri vseh prireditvah v krajevni skupnosti in v občini. Letos je nastopil že na Javorniku, na Pristavi, Kočni in Lipcah ter v Grgarskih Ravnah. S svojim programom je popestril marsikatero prireditev, posebno v letošnjem letu pomembnih jubilejev tovariša Tita in ZKS, čemur so namenili tudi ta večer.

Sobotni koncert dokazuje napredek zbora, ki se zaveda, da mora svoje znanje nenehno dopolnjevati in rezultate dela v obliki dobro izvedene pesmi posredovati našim krajanom, ki so ga željni poslušati. To je eno osnovnih vodil pri njegovem kulturnem poslanstvu.

Težave bodo nastopile po poletnem presledku, ko bo zbor zaradi preselitve izgubil zborovodja. Pričakuje pa, da bo s pomočjo ZKPO občine Jesenice tudi to vprašanje zadovoljivo rešeno in da bi zbor, kot trenutno najmočnejši moški zbor v občini, svoje delo lahko nemoteno nadaljeval. V letošnjem načrtu je predvideno jeseni še več nastopov, tako pri proslavah kot koncerta za zaselke Lipce in Kočna, ki spadata v krajevno skupnost Blejska Dobrava.

Zboru želimo še mnogo uspehov v nadaljnjem delu, Janez Ponikvarju pa se ob odhodu iskreno zahvaljujemo za njegovo prizadevno delo.

AL

NE TREH, NITI DVEH, TEMVEČ NOBENE PLANINSKE ROŽE:

Planinska, turistična, taborniška in lovska ter druga drustva in organizacije so se v letosnjem letu pripravila in odločila, da očistijo planinska obmocja vse mogoče navlake in nesnage. V naš edinstveno lepi in mogočni planinski svet prihajajo vedno večje množice domačih in tujih ljubiteljev gozdov, rek, studencev, jezer, ki iščejo v naravi blagodejen in tako zelo potreben mir in lepoto. Sredi naših gora imamo poleg triglavskega zaščitenega narodnega parka še druga, ki so prava vaba za ljubitelje planinske favne in flore. Lovci vzorno in požrtvovalno skrbijo za bivanje kozorogov, divjih koz, orlov in drugih ujed, muflonov, srnjadi in divjih petelinov v triglavskem pogorju in Karavankah. Planinci, gorski stražarji in taborniki pa vlagajo velike napore v čuvanje edinstveno lepega planinskega cvetja. Pri nas je zakonsko zaščitenih 56 redkih planinskih rož, ki so vse skupaj edinstveni okras nasega planinskega sveta.

Takoj, ko izginejo zadnje umazane zaplate snega, toplo sonce budi k novi rasti rože ključavnice in ledenke. Grabežljive roke segajo po narcisah, sviščih in jegličih in vsemu drugemu zgodnjemu pomladanskemu cvetju. Neusmiljeno uničevanje redke cvetane pa ni izvzeto niti ob solskih izletih, še manj pa ob prirejanju raznih dnevov, tednov ali mesecev narcis in sviščev. Namesto, da bi z izleti in takimi ter podobnimi prireditvami dvigali kulturo obiskovalcev naravnih lepot in da bi le-ti postajali prvi varuhi teh lepot, so rezultati obratni.

Prekomerno trganje edinstvene lepote nasih gora se začne s trganjem in uničevanjem teloha, nadaljuje se z narcisami, zvončki, trobenticami, jetrniki in se konča z jeglič, murkami in planikami. Sami se na žalost ne zavedamo, da s tem uničujemo brezsrčno in vandalsko svoje lastno bogastvo.

Opojno duhteče narcise, murke in baržunaste redke planike, neboplavi svišči in jeglič so lepi in vabeči le in samo v svojem okolju, ne pa v vazah ali uveli in odvrženi ob planinski poti ali na počivališčih.

Zato naj velja ne samo letos temveč vedno: Ne treh, niti ne dveh, temveč nobene rože domov v stanovanje v vazo, pustimo jih v naravi, da razveseljujejo in osrečujejo še druge prave in iskrene, kulturne ljubitelje cvetja.

SODELOVANJE MED PLANINCI

Konec marca letos so se v počitniskem domu radia in televizije Ljubljana srečali planinci planinskega društva RTV Ljubljana in planinci planinske sekcije PD Jesenice z Rateč.

Namen srečanja je bil dvojen – dogovoriti se o skupnem sodelovanju, saj ima RTV Ljubljana v Planici svoj počitniski dom in zato je prav, da se o planinsko počitniških zadevah neposredno dogovarjajo z ljudmi, ki živijo pod temi gorami in da bi se kot planinci med seboj spoznali in si izmenjali izkušnje.

Planinci PD RTV Ljubljana so v želji, da ni bil gorski svet v okolici Planice kar najbolj dostopen tudi manj izkusenim planincem, sprejeli v svoj delovni načrt obnovo nekaj poti na bližnje, razmeroma lahko dostopne vrhove. Tako so označili novo smer poti na Cipernik, v načrtu pa imajo še nekaj potov, med njimi pot s Kotovega sedla na Jalovec, ki sodi med najzahtevnejše v tistem delu naših gora. K sodelovanju so pritegnili tudi rateške planince in bodo tako s skupnimi močmi izpolnjevali načrte in premagovali ovire.

S tem dogovorom bo prenehala delovati markacijska sekcija PD RTV Ljubljana kot samostojna sekcija in bo v bodoče delovala v okviru rateške planinske sekcije, planinci PD RTV Ljubljana pa bodo po svojih možnostih sodelovali v njenih akcijah. Sklenili so, da o tem dogovoru obvestijo tudi komisijo za pota pri Planinski zvezi Slovenije.

Ob tej priložnosti so govorili tudi o skupnem programu dela. Tako bi planinci z Rateč in planinci RTV lahko organizirali skupne akcije, na primer urejanje planinskih poti, izmenjavo planinskih predavateljev in skupne izlete.

Sklenili so, da bodo domu RTV Ljubljana v Planici dali »planinsko-turni nadih«. Vpeljali bodo namreč planinsko vpisno knjigo z žigom, kamor se bo moral vsak, ki bo šel na planinsko turo vpisati, kot je to pri planincih navada in kot planinski kodeks od planincev terja. Ta dogovor ali obveza lahko zelo pomaga ob morebitnih nesrečah in reševanju. Namestili bodo tudi pregledno tablo z izrisano planiško okolico z vrisanimi planinskimi smermi in izletniškimi možnostmi ter sprehajalnimi potmi.

Med rateškimi planinci je tudi več znanih alpinistov in gorskih reševalcev, tako da so bili ti dogovori nedvomno potrebni in koristni.

Za začetek so se dogovorili za skupen izlet, katerega bodo vodili rateški planinci, organizirali pa planinci RTV Ljubljana. Izlet bo izredno zanimiv, saj bodo obiskali naravno zaščiteno področje v Mali Pišnici, se od tod povzpeli na Sleme in se spustili v Tamar. Na pot bodo šli v času, ko gorske rože najlepše cveto, kajti znano je, da je prav to področje eno izmed najbolj zanimivih v pogledu alpske flore.

O izmenjavi predavateljev so se dogovorili, da bodo to začeli uresničevati s prihodnjo zimsko planinsko sezono.

A. K

Godba na pihala v Gorjah se skrbno pripravlja na svoje veliko slavje, 70-letnico obstoja. To slavje bo 16. in 17. julija v Gorjah, nanj bodo povabili še štiri pihalne orkestre, v gosteh pa bodo imeli tudi pevce iz Ribnice. Za to priliko pripravljajo namreč pobratenje Ribnice z Dolenjske in Gorij, oziroma godbe in pevskega zbora. Gorenjski godbeniki so kot amaterji dosegli zavidljivo kvalitetno raven in so znani daleč naokoli, zato jim tudi nastopov ne zmanjka.

Jože Ambrožič

Gorenjci,

GLAS je vaš časopis

PROSLAVA NA SEDUCAH

KO ZB NOV Dovje-Mojstrana vabi vaščane in okoličane v nedeljo, 3. julij , na proslavo dneva borc v, ki bo na Seducah nad ovjem s pričetkom ob 10. ri pri spominskem obel ju padlim kurirjem. Po proslavi bo tovariško srečanje pri Sedučniku. Za dobro pijačo in jedačo poskrbljeno.

KRAJEVNA SKUPNOST ŽIROVNICA Z DRUŽBENOPOLITIČNIMI ORGANIZACIJAMI

vabi krajane in okoličane V NEDELJO, 3. JULIJA, OB 18. URI V TELOVADNICO OSNOVNE ŠOLE V ŽIROVNICI – ZABREZNICA NA

KONCERT NARODNIH PESMI IN PLESOV

KONCERT NARODNIH PESMI IN PLESOV.

V programu nastopa 42-članski ansambel umetniškega društva ABRAŠEVIĆ iz Smederevske Palanke in to: oktet, folklora in vokalno instrumentalna skupina.

Tako pestrega in kvalitetnega programa doslej še nismo imeli prilike videti v Žirovnici.

S to prireditvijo bomo zaključili tudi 14-dnevno praznovanje krajevnega praznika v Žirovnici. Vabimo vse, posebno krajane, da se prireditve udeležijo v čimvečjem številu.

VSTOP NA PRIREDITEV JE PROST

TUDI LETOS V BAZENU KOPANJE S POPUSTOM

Komisija za šport in rekreacijo pri IO sindikata Železarne sporoča, da bo za delavce Železarne in njihove svojce kopanje v bazenu v Ukovi cenejše.

Vstopnice za kopališče bodo veljale za odrasle 8 dinarjev, za šoloobvezne otroke po 3 dinarje. Vstopnice boste morali nabaviti pri IO sindikata Železarne (pri Jelenu I. nadstropje).

Komisija za šport in rekreacijo

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 2. julija so do 15. ure odprte vse trgovine; dežurna trgovina pa je KASTA na Tavčerjevi

IZLETI PLANINSKEGA DRUŠTVA JESENICE

Planinsko društvo Jesenice organizira za svoje člane vsako leto več izletov. Tako je bil letos organiziran enodnevni izlet na Porezen, na Lisco nad Sevnico, na Matajur v Italiji ob srecanju z zamejskimi Slovenci, na Kališče ter dvodnevni izlet v Dolomite. Ta izlet je udeležence zelo navdušil, in zato smo se odločili, da 9. in 10. julija, organiziramo avtobusni izlet za člane in ostale ljubitelje lepega gorskega sveta prek Trbiža do Cortine in naprej do Bolcana, kjer bo v hotelu večerja, prenočišče in zajtrk. Na tej poti gre avtobus čez več visokih gorskih prelazov in mimo lepih gorskih jezer. Na povratku bo še ogled mesta Merano, pot pa bomo nadaljevali mimo Brenerske ceste po Južni Tirolski in pri Tobiachu prekoračili avstrijsko mejo in se mimo Lienza ter čez Korensko sedlo vrnili domov.

Cena za okrog 700 km dolgo potovanje po vsej dolomitski cesti in nazaj čez Avstrijo s polpenzionom v Bolcanu znaša 465 din. Na razpolago je še nekaj prostih mest, zato vas vabimo, da se prijavite v pisarni planinskega društva Jesenice, do 7. julija.

ZAHVALA

Sodelavcem družbene prehrane in kantinerkam iz martinarne se zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj. Se enkrat najlepša hvala.

Angelca Rot

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

2. in 3. julija, francoski italijanski barvni film ZORO ob 17. in 19. uri, režija Duccio Tesari, v glavni vlogi Alain Delon,

4. in 5. julija, ameriški barvni film AVTOCESTA NASILJA ob 17. in 19. uri, režija Ken Friedman, Janatham Kaplan, v glavni vlogi Michael Vincent,

6. julija, hongkonški CS barvni film KARATE V SLUŽBI INTER' POLA ob 17. in 19. uri, režija Lawki, v glavni vlogi KO Keung

7. julija, ni predstav

8. julija, ameriški barvni film NASLEDNJA POSTAJA GREENWICH VILLAGE, režija Paul Mazurski, v glavni vlogi Lenny Baker Fest 77.

9. in 10. julija, francoski barvni film VRNITEV MODREGA AGENTA ob 17. in 19. uri, režija Iv Rober, v glavni vlogi Pier Rischar

KINO PLAVŽ

2. in 3. julija ameriški barvni film AVTOCESTA NASILJA ob 18. in 20. uri,

4. in 5. julija francoski italijanski barvni film ZORO ob 18. in 20. uri,

6. julija ni predstav

7. julija italijanski francoski barvni film KOMISAR BREZ PISTOLE ob 18. in 20. uri,

8. julija hongkonški CS barvni film KARATE V SLUŽBI INTERPOLA ob 18. in 20. uri,

9. in 10. julija, ameriški barvni film MANDINGO ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

2. julija francoski barvni film NORA DIRKA ob 20. uri,

3. julija francoski barvni film GOVORI MI O LJUBEZNI ob 20. uri,

6. julija ameriški barvni film AVTOCESTA NASILJA ob 20. uri

9. julija francoski italijanski barvni film ZORO ob 20. uri,

10. julija italijanski francoski barvni film KOMISAR BREZ PIŠTOLE ob 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

2. julija ameriški barvni film LJUBEZENSKA ZGODBA ob 19. uri,

3. julija francoski barvni film NORA DIRKA ob 19. uri,

9. julija ameriški barvni film AVTOCESTA NASILJA ob 19. uri,

10. julija francoski italijanski barvni film ZORO ob 19. uri.

Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, n. sol. o., Titova 18

OBJAVLJA

prosto štipendijo za visokošolski študij na fakulteti za gradbeništvo in sicer:

1 štipendijo za komunalno smer – nizke gradnje.

Kandidati naj na zgornji naslov pošljejo prijave, najkasneje do 30. 7. 1977.

Prijavi na obrazcu DZS 1,65, priložite še:

– prepis zadnjega šolskega spričevala ali diplome ali potrdilo o številu in ocenah opravljenih izpitov,

– potrdilo o vpisu v šolo, ki jo boste obiskovali.

– potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu njenih članov,

– dokazilo o dohodkih staršev za leto 1976 na obrazcu prijave za štipendijo,

– izjavo, da nimate obveznosti do drugega štipendiranja.

Prepozno vložene in nepopolne vloge ne bodo obravnavane. Tisti štipendisti, ki prejemajo štipendijo iz sklada združenih sredstev, so se ne glede na letnik dolžni prijaviti na ta razpis, če se šolajo za poklic, za katerega je ta štipendija objavljena. Istočasno so dolžni v roku osmih dni obvestiti skupnost za zaposlovanje – enota Jesenice, da so se javili na razpis. Če tega ne storijo, izgubijo s pričetkom novega šolskega leta 1977/78 pravico do štipendije iz sklada združenih sredstev.

AVTO MOTO DRUŠTVO – ŽIROVNICA

ob praznovanju krajevnega praznika KS Žirovnica, praznika dneva borca, 40-letnice ustanovitve KPS, 40-letnice prihoda tov. Tita na čelo KPJ in njegove 85-letnice rojstva

PRIREJA II. AVTO RALLY PO GORENJSKEM,

ki bo v nedeljo, dne 3. julija na relaciji: Moste – Begunje – Zapuže – Podvin – Črnivec – Podnart – Lancovo – Radovljica – Bled – Boh. Bistrica – St. Fužina – Pokljuka – Zatrnik – Bled – Begunje – Završnica, v skupni dolžini 123,8 km.

Zbor vseh udeležencev avto rally-ja in sprejemanje prijav je ob 8,30 pred društveno pisarno AMD Žirovnica v Mostah. Vsak udeleženec tekmuje na svojo odgovornost, upoštevajoč veljavne cestno prometne predpise. Vsak udeleženec prejme 70 din startnine. Trije najbolje uvrščeni udeleženci avtorally-ja prejmejo praktična darila.

Po zaključku avtorally-ja, predvidoma ob 12. uri, bo na prireditvenem prostoru v Završnici družabno srečanje članov AMD Žirovnica, v organizaciji gostišča Lasan s Poljan.

ZAHVALA

Tovarniški konferenci sindikata železarne Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč.

Franc Drobič z otroci

ZAHVALA

Sindikatu Železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob smrti žene in otroka.

Daniel Krajnik
jeklovlek

DOPISNIKOM IN BRALCEM!

Prihodnja številka Železarja bo izšla normalno v četrtek, 7. julija. Dopisnike prosimo, da nam članke dostavijo v petek, 1. julija, oziroma v torek, 5. julija.

Uredništvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega

FLORJANA DEČMANA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste v teh težkih in žalostnih dneh sočustvovali z nami, nam stali ob strani ali kakorkoli pomagali.

Posebej se zahvaljujemo njegovim bivšim sodelavcem v TOZD Plavž in TOZD Hladna valjarna Bela za pomoč in vence, sostanovalcem in sosedom iz Hrušice za pomoč in pozornost. Hvala godbi in pevcem za žalostinke in govornikom za ganljive besede ter gasilcem za zadnje spremstvo.

Hvala vsem darovalcem lepega cvetja in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, počastili njegov spomin in nam izrekli sožalje.

Še enkrat vsem in za vse iskrena hvala.

ŽALUJOČI: žena Alojzija, hčerki Nataša in Aleksandra, mama in ata, sestra in brat z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dobre sestre in tete

ANE ALIČ

se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in darovali vence in cvetje.

Iskrena hvala dobrim sosedom za vence, posebno Miru Hareju za nesebično pomoč, pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev in pevcem za žalostinke.

ŽALUJOČI: sestra Francka, brat Franci in ostalo sorodstvo

REKREACIJSKA TRIM LIGA V KOŠARKI

Konec maja so zaživela rekreacijska tekmovanja v košarki in odbojki. Tako kot pri vsakem začetku, je bilo tudi pri začetku teh tekmovanj kopica težav. Toda z dobro voljo vseh, se bodo TRIM tekmovanja razvila in resnicno koristila delovnim ljudem-občanom.

Največ strahu je bilo pred začetkom tekmovanj v košarki, zaradi velikega stevila prijavljenih ekip (16). Vendar pa je tekmovanje steklo in doslej sta bili odigrani že dve koli. Pa si poglejmo rezultate:

PRVO KOLO: Trhle veje : Sava I 63:34, Podjeda : KS Podmežaklja 27:38, Cike – Cake : Mojstrana 35:34, Kovis : Sportske novosti 25:26, Železar : Zaštreka 51:24, Devetice : Partizan Javornik-Koroška Bela 10:53, HVŽ : Optimisti 16:41, odigrana je bila tudi tekma med Partizanom Hrušica in Kovinom (14:40), vendar mora o njeni registraciji razpravljati še tekmovalna komisija.

DRUGO KOLO: Trhle veje : Pobjeda 58:19, Podmežaklja : Sava 23:32, Železar : Partizan Hrušica 23:12, Partizan Javornik Koroska Bela : SN 47:32, Kovis : Devetice 17:36, Cike – Cake : Optimisti 0:24 b. b., Mojstrana : HVŽ preložena, Zaštreka : Kovin 17:41, vendar tudi ta tekma še ni registrirana.

V prvih dveh kolih je bilo dosojenih devet tehničnih napak. Tretje kolo je v času ko to poročamo že v teku, objavljamo pa še razpored za četrto in peto kolo. Po petem kolu po počitnicah 9. avgusta!

RAZPORED TEKEM ČETRTEGA KOLA:

1. JULIJA (PETEK) – IGRIŠČE V PODMEŽAKLJI:

– 15.30 Pobjeda : Kovis,
– 16.20 Partizan Hrušica : Partizan Javornik Koroska Bela,
– 17.05 Železar : Podmežaklja,
18. uri Trhle veje : Kovin,

5. JULIJA (TOREK) – IGRIŠČE V PODMEŽAKLJI:

– 15.30 Cike – Cake : Devetice,
– 16.20 Optimisti : Zastreka,
– 17.05 Mojstrana : SN,
– 18. uri Sava : HVŽ.

RAZPORED PETEGA KOLA:

8. JULIJA (PETEK) – IGRIŠČE V PODMEŽAKLJI:

– 15.30 Devetice : SN,
16.20 Sava : Optimisti,
– 17.05 Trhle veje : Hrušica,
– 18. uri Železar : Pobjeda.

12. JULIJA (TOREK) – IGRIŠČE V PODMEŽAKLJI:

– 15.30 Podmežaklja : Cike – Cake,
– 16.20 Zaštreka : Kovis,
– 17.05 Mojstrana : Kovin,
– 18. uri HVŽ : Partizan Javornik-Koroška Bela.

Obveščamo vse ekipe da je tekmovalna komisija imela sejo v sredo, 29. junija. Obenem naprošamo vodje ekip, ki še niso poslali svojih naslovov, da to store čimprej!

B. r.

OBČINSKA TRIM LIGA V MALEM NOGOMETU

Tekmovanje v občinski trim ligi v malem nogometu se nadaljuje. Na sporedu sta bila že drugo in tretje kolo. V drugem kolu so bili doseženi naslednji rezultati:

I. SKUPINA: Zastreka : TVD Partizan Jesenice 5:2, KS Kranjska gora : Gorenjka 1:0, Kovin : Carina 0:1, TVD Hrušica : Plavž – železničarji 1:0, ekipa KK je bila prosta.

II. SKUPINA: Gradis : Podmežaklja 8:0, Kompas : Murova 7:1, KO-OP Mojstrana : Jeklarna 0:3 b. b., Podmežaklja I : železniška postaja 0:3, Postaja milice : Gradbinec 1:3.

V tretjem kolu pa so bili doseženi naslednji rezultati:

I. SKUPINA: Zaštreka : Plavž – železničarji 2:2, KS Kranjska gora : Carina 6:2, Kovin : TVD Hrušica 0:9, KK Jesenice : Gorenjka 2:4, ekipa TVD Partizan Jesenice je bila prosta.

II. SKUPINA: Postaja milice : Podmežaklja II 5:1, Gradis : Murova 0:3 b. b., Kompas : Jeklarna 2:3, KO-OP Mojstrana : Železniska postaja 0:3 b. b. in Podmežaklja II : Gradbinec 0:9.

V drugi skupini vodi moštvo jeklarne z 12 točkami, pred mostvom železniške postaje, ki ima deset točk in Gradbincem z osmimi točkami, vendar tekmo manj. Ekipama Murove in KO-OP Mojstrana so bile odvzete točke, ker jih ni bilo na igrišče. Tako ima Murova minus dve točki, KO-OP pa minus štiri točke. To očitno kaže na precejšnjo neresnost teh dveh ekip.

V prvi skupini vodita ekipi TVD Hrušica in KS Kranjska gora z 12 točkami pred Zaštreko 10 točk itd.

Tretje kolo je bilo na sporedu v petek, 24. junija popoldan, na skoraj nemogočem terenu za igro. Obe igrišči sta bili blatni ter prekriti z vodo, tako, da ni bilo mogoče pričakovati dobrih iger. Nedvomno pa ima precej zaslug za to zavod za vzdrževanje športnih objektov Jesenice, ki igrišče očitno premalo vzdržuje. Za športno dvorano so delovni ljudje z Jesenic prispevali precej denarja, sedaj pa je dvorano v slabem vremenu nemogoče dobiti za tekmovanja v malem nogometu, ker se kljub večjemu številu telovadnic tam odvijajo tekme v košarki in odbojki.

Do 1. julija bodo odigrana še naslednja tri kola. Četrto kolo bo na sporedu že v torek, 28. junija ob 16. uri.

AG

USPEH SVETLINOVE IN OTRINA

V Ljubljani je bilo konec preteklega tedna republiško prvenstvo v streljanju z orožjem mednarodnega programa. Velik uspeh sta na tem prvenstvu dosegla dva jeseniška strelca, in sicer Janez Otrin in Vera Svetlin, oba člana strelske družine Triglav Javornik – Koroška Bela. Oba sta v posameznih kategorijah zmagala dvakrat in tako dosegla imeniten uspeh v slovenskem merilu. Dosegla sta tudi normo za udeležbo na državnem prvenstvu.

J. R.

ALPINISTIČNE NOVICE

Člani alpinističnega odseka Jesenice se v zadnjem času vse bolj odločajo za skupne plezalne ture ali plezanje v istih stenah, vendar v različnih smereh. Tako so se v soboto, 25. junija v zgodnjih jutranjih urah zbrali na Vršiču, katerega okolica nudi obilo plezalnih smeri vseh težavnostnih stopenj.

Dve navezi Brvar – Domevšček in Terseglav – Beznik, sta preplezali v steni Velike Mojstrovke smer Debelakove, ocenjeno s III. in IV. težavnostno stopnjo. Stena je visoka 500 metrov. Navezi Trošt – Novak in Jeršin – Jelenc pa sta se podali v Košir – Brelihovo smer v steni nad Šitom glave.

Naveza Hrovat – Kocjančič je preplezala smer po Kaminih v steni Male Mojstrovke. Smer je ocenjena s III. in IV. težavnostno stopnjo in je mikavna predvsem zaradi izstopnega, 35 metrov visokega kamina. Navezi Šlibar – Markež in Pervanja – Krže, pa so preplezali severni raz Male Mojstrovke prav tako ocenjen s III. in IV. težavnostne stopnje. Naveze se v stenah niso nič kaj prijetno počutile, ker je med njihovim plezanjem nad Vršičem divjala močna nevihta, s sodro in dežjem, v pozdrav pa so sikale strele.

Dva člana alpinističnega odseka Gregorič in Noč pa sta preplezala Bavarsko smer v severni steni Triglava. Ocenjena je s IV. težavnostno stopnjo in nudi vseskozi napeto prosto plezanje.

J

S PLANINCI PO DOMOVINI

Planinci PD Javornik – Koroška Bela praznujemo letos 30 let obstoja. V okviru PD Javornik – Koroška Bela deluje tudi pionirsko planinski odsek. Pod vodstvom prizadevnih vodnikov smo spoznali že marsikateri kotiček našega gorskega sveta. Ko obiskujemo nase gore, zmeraj hodimo po markiranih poteh in se ustavljamo v lepo vzdrževanih planinskih postojankah.

Planinci pred mnogimi leti pa niso imeli takih poti in koč, ki so jih šele gradili. Naloga sedanjih planinskih društev pa je, da te postojanke vzdržujejo. Ti prizadevni in vztrajni planinci so tudi prvi ustanavljali planinska društva, ki še danes obstajajo. V spomin na te pionirje planinstva tekmujemo mi za bronaste, srebrne in zlate značke.

Mi, pionirji planinci, ljubimo gore in jih zato velikokrat obiskujemo. Veliko nas je, ki smo dobili že bronaste značke in kmalu bomo dobili tudi srebrne.

Tudi sam sem že bil na številnih izletih, vsi so se mi zdeli lepi. Najlepši pa je bil izlet na Gorjance. Kdor je prišel na vrh, se mu je nudil čudovit razgled na Belo krajino in na Dolenjsko. Na eni strani se je v daljavi bleščala Kolpa, na drugi pa Krka, nad nami pa zlato sonce in če sem še tako primerjal, se nisem mogel odločiti, ali je lepša Bela krajina s Kolpo ali Dolenjska s Krko.

Obiskali smo tudi izvir Krke v skalni votlini. Za zabavo pa smo se kopali v Dolenjskih Toplicah.

Ceprav utrujen, vedno pridem vesel z vsakega izleta. Zakaj tudi ne bi bil vesel, ko sem pa videl toliko lepega!

Iztok Šimnic
6. c osn. šola Kor. Bela

JESENIŠKI KARATE

Na Jesenicah, oziroma na Koroški Beli že več let deluje karate klub, ki je sekcija karate kluba Shotokan iz Ljubljane. To so športniki, ki trenirajo tako rekoč samo za rekreacijo, saj nimajo nobenih tekmovanj. Vsa tekmovanja so v Ljubljani in le redko kdo od jeseniških karatistov nastopa na teh tekmovanjih. Nekateri člani (največ nosilci barvnih pasov) večkrat mesečno obiščejo treninge v Ljubljani, kjer se izpopolnjujejo in svoje znanje prenašajo tistim, ki trenirajo samo doma. Trenirajo v prostorih TVD Partizan na Koroški Beli, kjer najemnino plačujejo iz svojega žepa.

Kot vsi športniki imajo tudi karatisti razne probleme. Radi bi trenirali večkrat tedensko, treningi naj bi bili bolj številno obiskani, saj od štirideset članov na treninge redno prihaja le okoli deset. Po napornem treningu se vsakemu športniku prileže hladen tuš, to možnost pa karatisti nimajo, ker nimajo kopalnice. Problemov imajo še dosti, ki pa jih sami ne morejo rešiti. Treninge vodi nosilec rjavega pasu in mojstrski kandidat Miro Jelovič, v njegovi odsotnosti pa ga zamenjuje Faik Muratovič.

Tako karate klub na Koroški Beli deluje v senci ostalih športno-rekreativnih dejavnosti, brez družbene podpore, ki bi jo vsekakor opravičevali vsaj iz rekreativno-športnega vidika. Njihova želja pa je, da bi se uvrstili v vrste aktivnih športnikov, da bi imeli tekmovanja itd. Upajmo, da se bo o naših karatistih še slišalo, saj so v klubu samo mladi in talentirani karatisti in da bi se nekoč osamosvojili, oziroma dobili lastni klub.

Vasjo Hribar

Balinanje

PRVI NA MEDNARODNEM TURNIRJU

Jeseniška prva ekipa, ki jo sestavljajo mladi igralci: Domevšček, Uran, Smodiš in Sfiligoj, je dosegla lep uspeh na mednarodnem balinarskem turnirju v organizaciji balinarskega kluba S. V. Lokomotiva Ljubljana, 18. junija. Turnirja se je udeležilo devet ekip iz Ljubljane, Dolenjske, Primorske in Opčin pri Trstu. Naša ekipa je po ogorčeni borbi v finalu premagala italijansko ekipo iz Opčin z rezultatom 13:8 in osvojila prvo mesto ter lep pokal.

Dne 25. in 26. junija, smo se udeležili slovenskega prvenstva parov v organizaciji balinarske zveze Slovenije in tehnični izvedbi balinarskega kluba Loka 1000 v Šk. Loki. Prvenstva se je udeležilo 23 najboljših slovenskih parov. Mlada jeseniška balinarja Domevšček in Uran, sta se že v prvem delu tekmovanja z veliko borbenostjo uspela uvrstiti v finalni del tekmovanja. V finalu pa sta morala kloniti izkušenejšima igralcema ljubljanske Spice in izgubila s 13:3. Ta poraz Jeseničana ni toliko prizadel, ker sta izgubila s parom, ki je postal slovenski prvak za leto 1977. Naš par je dosegel zadovoljivo šesto mesto in se tako uvrstil na državno prvenstvo, ki bo 23. in 24. julija na Reki. Na njem bo sodelovalo sedem parov iz Slovenije, sedem iz Hrvatske in dva iz Črne Gore. Mladim igralcem čestitamo za lepa uspeha in želimo, da bi tudi v bodoče branili ugled BK Jesenice doma in v tujini. Domači in tuji klubi kažejo stalno željo po sodelovanju vendar zaradi omejenih finančnih sredstev vsem ne moremo ustreči. Ekipo in par je vodil na tekmovanju Jadran Kozamernik.

V prihodnjem mesecu čaka tako prvo ekipo, ki jo vodi Domevšček, kot drugo, ki jo vodi Kozamernik težka in odgovorna naloga. Od ustanovitve BK pred 22 leti do danes, še ni bilo predvidenih toliko tekmovanj v enem mesecu, kot v letošnjem juliju.

KOLEDAR TEKMOVANJ ZA MESEC JULIJ:

27. julija, Gorenjsko prvenstvo v zbijanju v izvedbi BK Lesce,
27. julija: udeležba na turnirju v organizaciji BK Sloga – Ljubljana,
3. julija: udeležba na mednarodnem turnirju ekip v organizaciji BK Železničar iz Postojne,
2. julija: izvedba organizacije turnirja KS Plavž v počastitev dneva borca,
9. in 10. julija: udeležba na Slovenskem prvenstvu ekip v Ljubljani,
17. julija: udeležba na tradicionalnem mednarodnem turnirju ekip v Ronchih – Italija,
23. in 24. julija: udeležba na državnem prvenstvu parov na Reki,
31. julija: organizacija 15. tradicionalnega mednarodnega turnirja ekip v počastitev občinskega praznika Jesenic, na katerem bo sodelovalo 12 ekip iz Slovenije in zamejstva.

S. P.

Odbojka

TURNIR V ŽIROVNICI

V počastitev krajevnega praznika Žirovnica je bil v soboto, 25. junija, odbojkarski turnir v izvedbi domačega Partizana.

Pred pričetkom tekmovanja, ki je potekalo v dvorani osnovne šole, je predsednik sveta krajevne skupnosti Zdravko Mežek pojasnil pomen turnirja, da praznujemo krajani pod Stolom letos že 35. obletnico požiga železniškega mostu, katero akcijo je izvedel Cankarjev bataljon, iz maščevanja pa je fašistični okupator na tem mestu ustrelil 29 talcev.

Na turnirju so nastopile ekipe OK Bled, OK Kamnik in Žirovnica. Po dogovoru ekip so igrali na tri sete.

V prvi tekmi je Žirovnica premagala favorizirano moštvo Bleda, ki igra v drugi zvezni ligi s 3:0. V drugi tekmi je Kamnik premagal Bled z 2:1, v tretji tekmi pa je Kamnik slavil nad Žirovnico z 2:1.

Tako je prvo mesto in pokal krajevne skupnosti osvojila ekipa Žirovnica, druga je bila ekipa Kamnika in tretja ekipa Bleda.

OBČINSKO STRELSKO PRVENSTVO

Občinska strelska zveza Jesenice je v dneh 24. in 25. junija izvedla občinsko prvenstvo v streljanju z malokalibrsko puško na strelišču v Podmežaklji. Tekmovanja so se udeležile tri strelske družine v občini, in sicer SD Janez Mrak Dovje – Mojstrana, SD Matija Verdnik-Tomaž Jesenice in SD Triglav Javornik – Koroška Bela. Iz neznanega vzroka se tekmovanja ni udeležila SD Franc Rozman Gozd – Martuljek. Vse sodelujoče strelske družine so nastopile z najboljšimi člani.

REZULTATI (najboljši posamezniki): 1. Edi Dobravc (SD Matija Verdnik-Tomaž) 266 krogov, 2. Janez Otrin (SD Triglav) 242, 3. Vera Svetlin (SD Triglav) 242, 4. Franc Rabič (SD Janez Mrak) 225, 5. Andrej Janša (SD Janez Mrak) 222 itd.

EKIPNA UVRSTITEV: 1. SD Triglav Javornik – Koroška Bela 905 krogov, 2. SD Janez Mrak Dovlje – Mojstrana 888, 3. SD Matija Verdnik-Tomaž Jesenice 776.

Ob koncu omenimo, da novo vodstvo občinske strelske zveze Jesenice pripravlja v okviru svojega programa medobčinsko strelsko tekmovanje za memorial Mirkota Dimca, zasluznega delavca v jeseniškem strelskem športu. Tekmovanje, ki bo postalo tradicionalno, bo jeseni.

J. R.

Nogomet je med našimi delavci zelo priljubljena športna panoga. Na vseh prvenstvih Železarne se odvijajo zagrizeni boji za osvojitev prvega mesta. Razen tega pa naši nogometaši dostojno zastopajo barve Železarne tudi na tekmovanjih izven kolektiva. Na današnjem posnetku je ekipa, ki v zadnjem času nastopa za železarno Jesenice. V zadnji vrsti od leve proti desni: Žurman (trener), Komel, Mladenov, Đolič, Radič, Kuplenik, Mlakar, Šuvak (tehnični vodja), Sedlar (sodnik); v prednji vrsti: Cuznar, Ivanovski, Kovačić, Čatak, Crnalič in Škafar. J. R.

Košarka

JESENICE : ILIRIJA (ženske) 52:51 (21:26)

V ponedeljek, 27. julija, so Jeseničanke doma odigrale povratno prvenstveno srečanje z ljubljansko Ilirijo. Kot v pomladanskem delu lige, so bile tudi to pot boljše od svojih nasprotnic.

Povedati pa je treba, da ni veliko manjkalo, da bi Ljubljančanke odnesle dve točki. Solidna vrsta Ilirije je nerazpoloženim Jeseničankam povzročala podobne težave, kot že v gosteh v prvem delu SKL.

Zmaga je vseeno ostala na Jesenicah, in naše košarkašice se tako trdno držijo v vrhu lestvice.

Koše za naše so dosegle: Malacko 18, Potočnik 2, Vrdoljak 19, Črnovič 6 in Vavpotič 7.

W

Smučanje

VELESLALOM SMUČARSKEGA DRUŠTVA PARTIZAN BLEJSKA DOBRAVA

Smučarsko društvo Partizan Blejska Dobrava je priredilo, 26. junija v Vratih pod Triglavsko steno svoj vsakoletni klubski veleslalom za zaključek sezone. Prireditve so se udeležili vsi člani, pogrešali smo pionirje in mladince, ki jih premore klub veliko več, kot se jih je prijavilo na startu. Kljub temu je startalo 25 tekmovalk in tekmovalcev. Snežne razmere pod Triglavsko steno so letos izredno ugodne, plaz je dolg, gladek in brez kamenja.

TEHNIČNI REZULTATI:

CICIBANI: 1. Medja 87,5, 2. Svetina 88,9, 3. Škrjanc 114,3, 4. Jezeršek 140,9, 5. Čop 55,3 (samo en tek).

PIONIRKE: 1. Nataša Čop 72,7, 2. Bojana Drešar 84,2.

PIONIRJI: 1. Razinger 71,5, 2. Presterel 71,9, 3. Dolenšek 72,5, 4. Noč 73,7, 5. Lunder 81,9.

MLADINCI: 1. Svetina 74,7, 2. Grilc 76,7.

ČLANICE: 1. Metka Grilc 37,7 (samo en tek)

ČLANI: 1. Slavko Pajntar 66,9, 2. Jože Svetina 67,0, 3. Janez Čop 68,7, 4. Štefan Stojan 69,3, 4. Alojz Čop 70,7, 6. Janez Ozebek 73,7, 7. Franci Pukl 78,8, 8. Karol Koblar 82,7, 9. Zvone Skrjanc 88,0, 10. Janez Štamfelj 100,7.

Vsi tekmovalci in tekmovalke so krmarili isto progo, dolgo okoli 500 m z višinsko razliko okrog 150 m. Proga je imela 30 vratic, krmarili so jo dvakrat. Smučarsko društvo Partizan Blejska Dobrava lepo napreduje in vključuje v svoje vrste vse več najmlajših, za kar je treba pohvaliti predvsem prizadevne funkcionarje kluba, ki složno in z velikim idealizmom delujejo v klubu. Klub ima v svojih vrstah čez 30 cicibanov in pionirjev, ki kažejo viden napredek. Tako močan klub z razmeroma zelo perspektivnimi tekmovalci, bi nujno potreboval prenosno žičnico za poletno vadbo in kombi za prevoze. Vsa vadba se zaradi pomanjkanja omenjenih nujnosti razvija tako kot pred 50 leti, zato so doseženi uspehi kluba še toliko bolj dragoceni.

Omenimo naj še, da je pet pionirjev za kondicijsko vadbo v soboto, 18. junija, pod vodstvom treh vodnikov preplezalo nemško smer – Zlatorogove police – Prevčev izstop v Triglavski steni. Vso pot navzgor in vrnitev čez Prag so opravili v 12 urah. To so bili: Nataša Čop, Tomaž Razinger, Vilko Dolenšek, Boštjan Ropret in Borut Grilc. V steni je bilo še veliko snega, kar je težavnost vzpona še povečalo.

Dobravcem želimo tudi v naslednji sezoni obilo uspehov.

A. B.

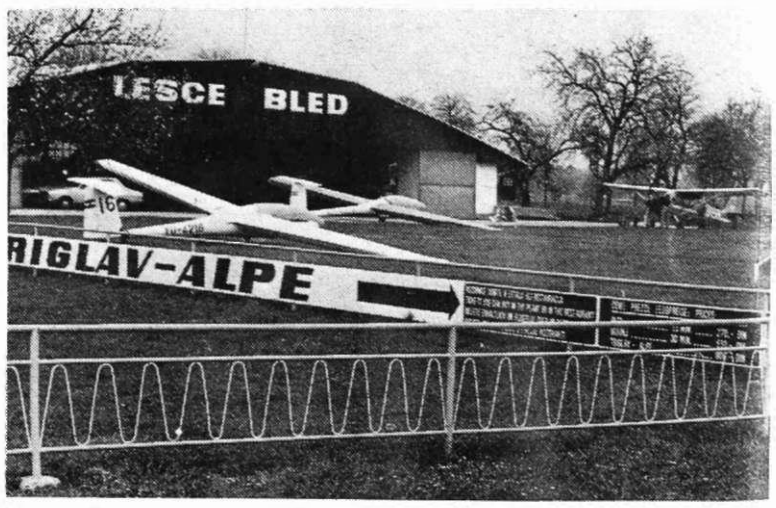

Na letališču alpskega letalskega centra v Lescah

Iz otvoritve letošnjega jubilejnega peteroboja